

**LATVIJAS UNIVERSITĀTES
BIZNESA VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTES
VADĪBZINĀTNES NODAĻA**

**PAŠVALDĪBU SADARBĪBA LATVIJĀ:
IESPĒJAS PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAI**

**Cooperation of Local Governments in Latvia:
Opportunities for the Development of Local Governments**

MAĢISTRA DARBS

Sabiedrības vadības maģistra studiju programma

Autore: **Aija Timofejeva**

Studentu apliecības numurs: at17085

Darba vadītājs: Dr.oec., Dr.phys., asof. prof. Māris Pūķis

Rīga, 2019

ANOTĀCIJA

Maģistra darbā analizēta pašvaldību sadarbība kā instruments pašvaldību funkciju īstenošanai, lai efektīvi un racionāli izmantotu tām pieejamos finanšu, cilvēkresursus, teritoriālos un citus resursus, kā arī sagatavot ieteikumus politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju kā instrumenta izmantošanu nākotnē.

Saskaņā ar pētījuma mērķi un pētījuma stratēģiju, izmantojot kvalitatīvo un kvantitatīvo pētījuma metodoloģiju, tika apskatīta vietējo pašvaldību vieta publiskajā pārvaldē, analizēta Francijas Republikas un Vācijas Federatīvās Republikas sadarbības teritorijas modeļi, izpētīta vietējo pašvaldību sadarbība Latvijā, kā arī izstrādāti ieteikumi politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju veicināšanu.

Darbam ir 80 lappuses, tas sastāv no ievada, 3 nodaļām, secinājumiem un priekšlikumiem, 50 bibliogrāfiskiem avotiem latviešu, angļu, vācu un franču valodās. Papildus tam darbā ir iekļauti 8 attēli, 7 tabulas un 5 pielikumi.

Atslēgas vārdi: sadarbības teritorijas, pašvaldību sadarbība, vietējās pašvaldības, funkciju īstenošana

ANNOTATION

The Master's thesis analyses the cooperation of local governments as an instrument for the implementation of municipal functions in order to efficiently and rationally use the available financial, human resources, territorial and other resources, as well as to prepare recommendations for policy makers on the use of cooperation areas as a tool in the future.

The aim of the research study and strategy, using the qualitative and quantitative research methodology, is analysing the place of local governments in public administration, the models of cooperation territory of the French Republic and the Federal Republic of Germany are analysed, the cooperation of local governments in Latvia is studying, as well as recommendations for policy makers on promotion of cooperation territories is developing.

The paper contains 80 pages; introduction, 3 chapters, conclusions and proposals, as well as 50 bibliography sources in Latvian, English, German and French. In addition, 8 figures, 7 tables and 5 attachments are also included.

Key words: *cooperation territories, cooperation of local governments, local governments, implementation of function*

SATURS

IEVADS.....	5
1. PUBLISKĀ PĀRVALDE UN VIETĒJĀ PĀRVALDE TAJĀ	12
1.1. Pašvaldību vieta publiskajā pārvaldē	12
1.2. Funkciju sadales principi publiskajā pārvaldē	14
2. EIROPAS VALSTU SADARBĪBAS TERITORIJU MODEĻU ANALĪZE	20
2.1. Francijas Republikas sadarbības teritoriju modelis.....	20
2.2. Vācijas Federatīvās Republikas sadarbības teritoriju modelis.....	27
2.3. Kopsavilkums par Francijas un Vācijas sadarbības teritoriju modeļiem	34
3. VIETĒJO PAŠVALDĪBU SADARBĪBAS IESPĒJU IZPĒTE LATVIJĀ.....	37
3.1. Izmantotās pētniecības un datu ieguves metodes.....	37
3.2. Sadarbības teritorijas Latvijā.....	40
3.3. Pētījums par sadarbības teritoriju izveidošanas iespējām	43
3.4. Ieinteresēto pušu intervijas.....	54
3.5. Ekspertu intervijas.....	60
SECINĀJUMI.....	71
PRIEKŠLIKUMI	74
Literatūras saraksts.....	75
PIELIKUMI	80

IEVADS

Jebkuras demokrātiskas valsts sabiedrībā iedzīvotāji vēlas no vietējām pašvaldībām saņemt kvalitatīvus pakalpojumus neatkarīgi no vietējās pašvaldības lieluma, attāluma no galvaspilsētas, budžeta lieluma, iedzīvotāju skaita attiecīgajā pašvaldībā. Savukārt, attiecīgās pašvaldības iedzīvotāji, ņemot vērā konkrētās valsts tiesību normas, piedalās vietējās pašvaldības vēlēšanās, ievēlot vai nu tikai deputātus, vai arī pašvaldības vadītājus, kā arī iesaistoties dažādās tiešajās līdzdalības formātos.

Satversmes tiesas priekšsēdētāja Ineta Ziemele Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongresā norādīja, ka “(..) demokrātiskā tiesiskā valstī biedrošanās brīvība ir viena no centrālajām pilsoniskajām tiesībām. (..) Demokrātiskas sabiedrības spēks ir tajā, ka ikviens jūtas iesaistīts un līdzatbildīgs par pieņemtajiem lēmumiem.”¹ Šis princips ir svarīgs ikvienam pilsonim – būt piederīgam un iesaistīties katras konkrētās pašvaldības lēmumu pieņemšanā, bet tikai no katra paša ir atkarīgs, vai esam aktīvi vai pasīvi sabiedrības pārstāvji, konstruktīvi vai destruktīvi.

Latvijas Republikas Satversmes 101. pants nosaka, ka “Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, (..)”.² Saskaņā ar Inetas Ziemeles teikto “Satversmes 101. pants rada tiesisku pamatu pašvaldību institucionālai pastāvēšanai un funkcionālai darbībai. Atbilstoši tam pašvaldība institucionālajā aspektā ir īpaša valsts pārvaldes (jeb publisko lietu pārvaldīšanas) forma – pašpārvalde –, kuras augstākais orgāns – dome – ir demokrātiski tieši leģitimēta, proti, pašvaldības iedzīvotāju ievēlēta. Šā panta tvērums ir konkretizējams kopsakarā ar Eiropas vietējo pašvaldību hartu. Arī saskaņā ar hartas 3. panta pirmo daļu vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju likumā noteiktajās robežās regulēt un vadīt atbilstošu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs.”³

Līdz ar to pašvaldības demokrātiskās valstīs darbojās tiesību aktos noteiktās robežās, uz savu atbildību un savu iedzīvotāju interesēs. Pēdējais aspekts bieži vien netiek uzskatīts par nopietnu argumentu politiskajās diskusijām par vietējo pašvaldību teritorijas lielumu,

¹ *Satversmes tiesas priekšsēdētājas Inetas Ziemeles priekšlasījums Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongresā*, pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/articles/satversmes-tiesas-priekssedetajas-inetas-ziemeles-priekslasijums-latvijas-pasvaldibu-savienibas-30-kongresa/?fbclid=IwAR1OXEAGuqT-enRtQJZdoJHyasyEy_ff8rgxzSlbx92hyKcGVHMnRIz5CPI (aplūkots: 23.05.2019.)

² Latvijas Republikas Satversme, Latvijas Vēstnesis Nr. 43, pieņemta 15.02.1922.

³ *Satversmes tiesas priekšsēdētājas Inetas Ziemeles priekšlasījums Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongresā*, pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/articles/satversmes-tiesas-priekssedetajas-inetas-ziemeles-priekslasijums-latvijas-pasvaldibu-savienibas-30-kongresa/?fbclid=IwAR1OXEAGuqT-enRtQJZdoJHyasyEy_ff8rgxzSlbx92hyKcGVHMnRIz5CPI (aplūkots: 23.05.2019.)

darba efektivitāti, deputātu skaitu, administrācijas lielumu, autonomo un brīvprātīgo funkciju daudzumu. Tomēr autore vēlas norādīt, ka viens no galvenajiem principiem, kuram būtu jābūt piemērotam ne tikai Eiropas Savienības likumdošanā, bet arī nacionālajā likumdošanā ir subsidiaritātes princips, kad augstākais varas līmenis neiejaucās, kad zemākais varas līmenis atbilstoši tiesību aktos noteiktajam īsteno tam uzliktos uzdevumus, un otrādi – augstākais varas līmenis iejaucās, kad zemākais varas līmenis nespēj īstenot tam uzliktos pienākumus.

Ir būtiski apzināties, ka mūsdienu mainīgajā pasaulē nekas nav statisks. Un daudzas no pārmaiņām ir ļoti straujas un prasa iespējams ātrus un neordinārus risinājumus, tāpēc koncentrēties tikai uz vienu vienīgo pareizo risinājumu nebūtu pareizākais veids, īpaši tādā jautājumā kā vietējo pašvaldību reforma – apvienošana / neapvienošana, sadarbība / pašas par sevi, pašpietiekamība / papildus finanšu līdzekļi no valsts budžeta. Kas ir tas efektīvākais risinājums?

Cilvēks pirmajā vietā, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana, apkārtējās vides labiekārtošana, uzņēmējdarbības attīstība tās būtu primārās lietas, kas būtu jārisina vietējām pašvaldībām. Ņemot vērā, ka Latvijā ir resursu – cilvēkresursu, finanšu, uzņēmumu, dabas – trūkums, tad esošie resursi būtu jāizmanto gudri un efektīvi, nodrošinot “ikviena indivīda ekonomiskās, politiskās un sabiedriskās aktivitātes paaugstināšanai jānodrošina vispārējas informācijas saņemšanas iespējas, (..) sekmējot iedzīvotāju līdzdalību ekonomiskajos, sociālajos, kultūras un politiskajos procesos, vairojot sabiedrībā motivāciju darboties, paaugstinot indivīda psiholoģisko nozīmību un visu sabiedrības locekļu saliedētību pašiem savu problēmu atrisināšanai.”⁴ Saeima jau 2005. gadā, pieņemot ilgtermiņa konceptuālo dokumentu “Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā” pastarpināti norādīja, ka ir nepieciešama dažādu sabiedrības grupu sadarbība, piemēram, ka ir jāpanāk aktīva un koordinēta darbība, saskaņota un ieinteresēta valsts pārvaldes, uzņēmēju un iedzīvotāju sadarbība.

Līdz ar to autore uzskata, ka vispiemērotākais veids, kā ļaut iedzīvotājiem vistiešākajā veidā piedalīties vietējo pašvaldību lēmumu pieņemšanas procesā, tai skaitā, izmantojot jaunākos līdzdalības instrumentus, piemēram, līdzdalības budžetu, kā arī nodrošinot efektīvu funkciju izpildi ir veicināt pašvaldību sadarbību, īstenojot autonomās funkcijas. Eiropā šāds mehānisms ir ļoti izplatīts, jo tas ļauj gan iedzīvotājiem, gan ievēlētajiem pašvaldību domju deputātiem, izvērtējot katru konkrēto situāciju, rast piemērotāko risinājumu katrai konkrētai teritorijai.

⁴ Ilgtermiņa konceptuālais dokuments “Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā”, Latvijas Vēstnesis Nr. 180 (3338), pieņemts 26.10.2005.

Eiropas Komisija, lai arī netieši, bet uzsver teritoriju sadarbības jautājumu caur funkcionālo teritoriju prizmu. Tiek norādīts, ka tipiskākie funkcionālo teritoriju veidi ir funkcionālie pilsētu reģioni, funkcionālie lauku reģioni, funkcionālās lauku – pilsētu partnerības un pārrobežu reģioni⁵. Funkcionālo teritoriju neesamība ietekmē arī to, ka nav teritorijā balstīta (*place-based*) politikas plānošana

Tomēr, neskatoties uz tendencēm, pēdējo 20 gadu laikā arī Latvijas Republikas vietējās pašvaldības ir tikušas reformētas. Jau kopš 1992. gada nepārtraukti notiek Administratīvi teritoriālā reforma, kuru vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs J.Pūce plāno pabeigt līdz 2021. gadam, lai nākošās vietējo pašvaldību vēlēšanas notiktu “jaunajās pašvaldībās”, tas ir, jaunievelētie deputāti uz pirmo pašvaldības domes sēdi varētu sanākt jaunās vietējās pašvaldības administratīvajā teritorijā. Tikai kas būs šīs “jaunās pašvaldības”, kādas funkcijas, kādās teritorijās, kādus pakalpojumus tās sniegs, par šiem jautājumiem uz doto brīdi atbildīgās puses vēl nekonsultējas ne ar sabiedrību kopumā, ne ar vietējo pašvaldību deputātiem.

2019. gada 10. aprīlī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija preses konferencē publiski prezentēja savu redzējumu⁶, kurā piedāvā izveidot 35 vietējā līmeņa pašvaldības. Šajā publiskajā pasākumā un prezentācijās nav iespējams rast pamatojumu atbildīgās ministrijas priekšlikumam – kāpēc 35, nevis 38 vai 40. Kāpēc vispār netiek apskatītas iespējas izmantot iespējas ļaut pašvaldībām sadarboties, lai pildītu likumā “Par pašvaldībām” un citos tiesību aktos noteiktās funkcijas.

Ministru kabinets 2019. gada 14. maijā pieņēma zināšanai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas iesniegto informatīvo ziņojumu “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli”⁷, kurā A.K.Kariņa vadītais Ministru kabinets, balstoties uz Saeimas uzdoto uzdevumu⁸, aicina atbildīgo ministriju uzsākt konsultācijas ar vietējām pašvaldībām par administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli.

⁵ ETRF - European Territorial Reference Framework, p.54, pieejams: <https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/ESPON%20ETRF%20Inception%20Report.pdf> (aplūkots: 23.05.2019.)

⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra J.Pūces 10.04.2019. prezentācija “Administratīvi teritoriāla reforma – izaicinājumi, kas rada iespējas”, pieejama: http://varam.gov.lv/in_site/tools/download.php?file=files/text/JP-prezentacija-ATR-10-aprilis.pdf (aplūkots: 13.04.2019.)

⁷ Ministru kabineta 2019. gada 14. maija sēdes protokola Nr. 24, 23.§, pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2019-05-14> (aplūkots: 23.05.2019.)

⁸ Latvijas Republikas Saeima 2019. gada 21. martā pieņēma lēmumu “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu” turpināt 1998. gadā iesāktu administratīvi teritoriālo reformu un līdz 2021. gadam izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā un sniedz iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām.

Nenoliedzami, ka ne jau tikai Latvijā, bet arī kaimiņos ir notikušas izmaiņas vietējo pašvaldību skaitā. 2015. gadā Igaunijas Republikā tika panākta vienošanās, ka ir nepieciešams izveidot tādas pašvaldības, kas ir konkurētspējīgas un paaugstināt pašvaldību spēju sniegt pakalpojumus saviem iedzīvotājiem. Administratīvās reformas akts, kas Rigikogu (*Riigikogu*) tika pieņemts 2016. gada jūnijā, noteica “minimālo iedzīvotāju skaitu vietējā pašvaldībā – 5 000 iedzīvotāju; rekomendējošo iedzīvotāju skaitu vietējā pašvaldībā – 11 000 iedzīvotāju; valdība var piešķirt izņēmumus salām (četrām) un lauku vietējām pašvaldībām ar ļoti lielu teritoriju.”⁹ Kā norāda A.Āss, tad komplicētas publiska sektora reformas nenes uzvaras augļus reformētājiem un sabiedrības atbalstu īstermiņā, viņi visdrīzāk zaudēs nākošajās vēlēšanās. Bet viņaprāt šī reforma bija nepieciešama nākamajām Igaunijas paaudzēm.

Savukārt, Lietuva Republika ir izvēlējusies nedaudz citu ceļu, lai nedaudz optimizētu savu statistisko reģionu sadalījumu. Mūsu Dienvidu kaimiņvalsts pēdējos pāris gadus ir strādājusi pie statistikas reģionu reformas, lai diferencētu Eiropas Savienības budžeta instrumentu atbalstu Lietuvā (Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda un citu). Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi (konsolidētā versija) 1. pielikumu Lietuvas Republikas ir izveidojusi 2 (divus) NUTS 2 reģionus¹⁰ - *Sostinēs regionas* un *Vidurio ir vakaru Lietuvos regionas*. Šāds lēmums ir pieņemts, jo saskaņā ar statistikas datiem Viļņas apriņķis ir sasniedzis ES vidējos attīstības rādītājus (virs 75% no ES IKP). Līdz ar to Eiropas Savienības 2028. – 2034. gada daudzgadu budžeta periodā Lietuvā būs iespējams programmēt dažādas atbalsta programmas teritoriju attīstībai.

Visi šie pieņemtie lēmumi un īstenošanā plānotās reformas savus rezultātus un novērtējumu atspoguļos ilgtermiņā, ja politikas plānotāji saskaņā ar ex-post veiks politiku novērtējumu. Tomēr vērstu uzmanību, ka divās no trim valstīm, īstenojot publiskās pārvaldes reformas, netiek izmantoti citi instrumenti, lai īstenotu teritoriju konkurētspējas uzlabošanu – ne tikai ekonomisko, bet arī publiskās pārvaldes.

Ministru kabinets pēc konceptuālā ziņojuma par administratīvi teritoriālo iedalījumu sagatavošanas un konsultācijām ar pašvaldībām saskaņā ar Eiropas vietējo pašvaldību hartas 5. pantu izstrādā un līdz 2019. gada 1. decembrim iesniedz Saeimai likumprojektu.

⁹ Aas, A. *Local Government Reform in Estonia*, pieejams: http://4liberty.eu/wp-content/uploads/2018/11/ARTO-AAS_LOCAL-GOVERNMENT-REFORM-IN-ESTONIA.pdf (aplūkots: 13.04.2019.)

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi, pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02003R1059-20180118&from=EN> (aplūkots: 13.04.2019.)

Maģistra darba mērķis

Mērķis ir **analizēt pašvaldību sadarbību kā instrumentu pašvaldību funkciju īstenošanai, lai efektīvi un racionāli izmantotu tām pieejamos finanšu, cilvēkresursus, teritoriālos un citus resursus, kā arī sagatavot ieteikumus politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju kā instrumenta izmantošanu nākotnē.**

Autore vērs uzmanību, ka šī maģistra darba mērķis nav analizēt administratīvi teritoriālās reformas cēloņus, A.K.Kariņa vadītās valdības izstrādāto un 2019. gada 14. maijā pieņemto sabiedriskai apspriešanai izvirzīto teritoriālā iedalījuma modeli. Nenoliedzami, ka pašvaldību sadarbības teritorijas un administratīvi teritoriālās reformas jautājums kaut kādos aspektos saskaras un iespējams var pārklāties, bet pašvaldību sadarbība vismaz līdz šim brīdim Latvijas Republikā ir bijis brīvprātīgs pasākums.

Pētījuma objekts un priekšmets

Maģistra darba pētījuma **objekts** ir vietējās pašvaldības kā publiskās pārvaldes elements. Termina “pašvaldība” definīcija ir plaša un daudzveidīga, bet tai pašā laikā ir iespējams rast arī vienkāršu atbildi. “(..) pats vārdu salikums “pašu valdība” ir viegli izprotams un izraisa pareizas asociācijas. Tā ir pašu vara, ko ļaudis paši savā labā īsteno. Sarežģīta tāpēc, ka politiskie jēdzieni, pie kuriem pieder pašvaldības jēdziens, tiek izmantoti politikā.”¹¹ Ņemot vērā, ka pašvaldības ir tas pārvaldes līmenis, kas atrodas iedzīvotājiem vistuvāk, tad ir svarīgi, lai tās īstenotu tiesību aktos uzliktās autonomās un brīvprātīgās funkcijas pēc iespējas efektīvāk.

Pētījuma **priekšmets** ir vietējo pašvaldību izveidotās sadarbības teritorijas.

Maģistra darba uzdevumi:

1. Izpētīt konceptus “sadarbības teritorija” un “pašvaldību sadarbība”, to juridiskās un saturiskās niansas;
2. Sniegt teorētisku Francijas un Vācijas sadarbības teritoriju modeļu analīzi, uzsverot pozitīvās un negatīvās modeļu iezīmes;
3. Īstenot empīrisku pētījumu par sadarbības teritoriju veidošanu Latvijas vietējās pašvaldībām, analizējot pašvaldību sadarbības nacionālos aspektus;

¹¹ Pūķis, M. *Pašu valdība. Latvijas pašvaldību pieredze, idejas un nākotnes redzējums*, Rīga, Latvijas Pašvaldību savienība, 2010, 22.lpp.

4. Intervēt autores definētās ieinteresētās puses un ar vietējo pašvaldību attīstību / attīstības plānošanu saistītos ekspertus ar mērķi noskaidrot viedokli par sadarbības teritoriju nākotni Latvijā;
5. Sagatavot ieteikumus politikas veidotājiem par pašvaldību sadarbību veicināšanu kā instrumentu pašvaldību konkurētspējas veicināšanai.

Maģistra darba pētnieciskie jautājumi:

Tā kā A.K.Kariņa vadītais Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu uzsākt publiskās konsultācijas ar iedzīvotājiem un vietējām pašvaldībām par jauno administratīvi teritoriālo modeli, kurā kaut kādā mērā ir iekļauts jautājums par pašvaldību sadarbību, tad sagatavotie priekšlikumi varētu būt ar labu ieteikumu raksturu politikas veidotājiem nacionālā un vietējā līmenī. Līdz ar to kā galvenie pētnieciskie jautājumi varētu tikt izvirzīti:

1. Kādi ir cēloņi, kāpēc Latvijas vietējās pašvaldības nav izmantojušas tiesību aktos dotās iespējas veidot sadarbības teritorijas, lai efektīvāk īstenotu autonomās un brīvprātīgās funkcijas?
2. Kāds būtu sadarbības teritorijas turpmākais koncepts Latvijā? Kāda būtu efektīvākā juridiskā forma? Kādas funkcijas varētu tikt nodotas sadarbības teritorijām?
3. Vai sadarbības teritorijas ir alternatīva administratīvi teritoriālai reformai?

Maģistra darbā izmantotās pētījumu metodes

Kvalitatīvai datu iegūšanai tika izraudzītas sekojošas pētniecības metodes:

1. respondentu aptauja;
2. intervijas ar ieinteresētajām pusēm;
3. intervijas ar ekspertiem.

Literatūras un datu avotu raksturojums

Maģistra darbā ir izmantota latviešu, angļu, vācu un franču valodā pieejamā literatūra par pašvaldību sadarbību un sadarbības teritorijām. Papildus tam autore ir balstījusi savu darbu uz Latvijas Republikas, Francijas Republikas un Vācijas Federatīvās Republikas tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem, kā arī starptautisko organizāciju pieņemtajiem tiesību aktiem, lēmumiem, paziņojumiem un citiem dokumentiem, kas saistīti ar vietējo pašvaldību darbību.

Maģistra darba struktūra

Pirmajā nodaļā teorētiski būs atspoguļota pašvaldības vieta un loma publiskajā pārvaldē.

Otrajā nodaļā ir analīze par sadarbības teritoriju izveidošanas iespējām un sadarbības teritoriju modeļiem Eiropā (franču konsorcijs, vācu modelis).

Trešajā nodaļā veikts empīriskais pētījums par pašvaldību sadarbību Latvijas Republikā.

Darba nobeigumā autore ir izdarījusi secinājumus un sagatavojusi ieteikumus politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju kā instrumenta attīstību ar mērķi stiprināt vietējo pašvaldību konkurētspēju.

1. PUBLISKĀ PĀRVALDE UN VIETĒJĀ PĀRVALDE TAJĀ

Nodaļa sniedz teorētisko ieskatu publiskās pārvaldes organizatoriskajā struktūrā ar mērķi atspoguļot vietējā pārvaldes līmeņa vietu un lomu tajā. Publiskās pārvaldes (*multi-level government*) mijiedarbība un savstarpējās attiecības ir katras demokrātiskas valsts pastāvēšanas priekšnosacījums. Tomēr, ņemot vērā Eiropas valstu izveidošanās dažādību, pastāv dažādas vietējā publiskās pārvaldes līmeņa varas attiecības ar centrālo.

1.1. Pašvaldību vieta publiskajā pārvaldē

Jebkurā modernā valstī līdzas centrālai varai darbojas arī pašvaldības, kas laika gaitā ir izveidojušās par tādu kā platformu, kas parāda demokrātijas patieso attīstības līmeni katrā valstī, tas ir, jo spēcīgākas un attīstītākas ir pašvaldības, jo spēcīgāka un demokrātiskāka ir attiecīgā valsts. Pašvaldībām būtu jābūt pirmajai platformai, kurā katrs iedzīvotājs mācās un īsteno savas pilsoņu tiesības, piedalās dažādos sabiedrības līdzdalības pasākumos, izsaka savus priekšlikumus konkrētās teritorijas attīstībai un saņem atgriezenisko saiti par tiem no vietējās varas institūcijām.

Lai definētu terminu “pašvaldība” vienmēr ir bijušas diskusijas, jo ir jāpieņem fakts, ka katrā no pasaules valstīm vietējā pašvaldība būs atšķirīga, jo pasaules valstis ir atšķirīgas, to veidošanās vēsture ir atšķirīga. Tomēr neskatoties uz to, ir definēti kritēriji / pazīmes, pēc kuriem var tikt raksturota pašvaldība:

- 1) Noteikta administratīvā teritorija;
- 2) Patstāvīgi iedzīvotāji;
- 3) Iedzīvotāju vai tikai valsts pilsoņu tieši vēlēta lēmējinstītūcija, kas tiek ievēlēta vienpakāpju vai daudzpakāpju vēlēšanās;
- 4) Vietējo iedzīvotāju (valsts pilsoņu) vai lēmējinstītūcijas ievēlēts izpildvaras vadītājs;
- 5) Pastāvīgs budžets un tiesības iekasēt tiesību aktos noteiktos nodokļus un nodevas¹².

Pamatojoties uz šīm pazīmēm, starptautiskajos un nacionālos tiesību aktos ir definēts termins “pašvaldība”. Vispasaules deklarācijā par vietējām pašvaldībām vietējā pašvaldība

¹² Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 12. lpp.

nozīmē vietējās varas institūciju tiesības un pienākumus regulēt un vadīt sabiedriskos jautājumus vietējo iedzīvotāju interesēs, īstenojot tos atbildīgi¹³.

Savukārt, Eiropas Vietējo pašvaldību harta pašvaldības definē kā vietējās varas institūciju tiesības un reālās iespējas likuma robežās regulēt un vadīt daļu no publiskajiem jautājumiem vietējo iedzīvotāju interesēs, īstenojot to atbildīgi¹⁴. Autore kā būtisku uzsver, ka gan Eiropas Vietējo pašvaldību hartā, gan Vispasaules deklarācija par vietējām pašvaldībām tiek uzsvērts, ka pašvaldībām savas tiesības un pienākumi sabiedrības interesēs ir jāīsteno atbildīgi, un tās īsteno daļu no publiskajiem jautājumiem.

Un visbeidzot likums “Par pašvaldībām” nosaka, ka vietējā pašvaldība ir vietējā pārvalde, kas ar pilsoņu vēlētas pārstāvniecības — domes — un tās izveidoto institūciju un iestāžu starpniecību nodrošina likumos noteikto funkciju, kā arī šajā likumā paredzētajā kārtībā Ministru kabineta doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses¹⁵. Nacionālajā likumdošanā dotā termina definīcija ietver gan daļēji augstāk aprakstītos vietējās pašvaldības elementus, gan pašvaldības brīvprātīgos iniciatīvu izpildi, tas ir, viena no pašvaldību brīvprātīgajām iniciatīvām ir arī pašvaldību sadarbība kādas konkrētas funkcijas / uzdevuma īstenošanai.

Latvijas gadījumā ir iespējams izšķirt sekojošas vietējo pašvaldību sadarbības ar citām vietējām pašvaldībām, privātpersonām, valsti vai kaimiņu valstu vietējām pašvaldībām formas:

- 1) Savstarpēji noslēgti līgumi, piemēram, izglītības jomā;
- 2) Kopīgu uzņēmumu dibināšana, piemēram, atkritumu apsaimniekošanas jomā;
- 3) Biedrību dibināšana;
- 4) Pārvaldes funkciju deleģēšana citas vietējās pašvaldības iestādei, piemēram, sabiedriskās kārtības nodrošināšanai;
- 5) Plānošanas reģionu izveidošana.

Papildus tam ir viens specifisks gadījums, kur vietējo pašvaldību sadarbība ir noteikta ar speciālo tiesību aktu - Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma 8. panta otrās

¹³ *IULA World Wide Declaration of Local Self-Government*, pieejama: http://www.bunken.nga.gr.jp/siryousitu/eturansitu/charter/iula_decl_txt.html, (aplūkots: 20.04.2019.)

¹⁴ *European Charter of Local Self-Government*, pieejama: <https://rm.coe.int/168007a088>, (aplūkots: 20.04.2019.)

¹⁵ Likuma “Par pašvaldībām” 4. panta pirmā daļa, Latvijas Vēstnesis Nr. 61 (192), pieņemts 19.05.1994.

daļas 2. punkts nosaka, ka “(..) civilās aizsardzības komisijā esošo pašvaldību sadarbības teritoriju”¹⁶.

Noskaidrojot pašvaldību būtību, būtu nepieciešams izprast arī pašvaldības uzraudzības sistēmas, jo arī vēlāk apskatītie sadarbības teritoriju modeļi būs izvēlēti katrā no šīm sistēmām. Līdz ar to pasaulē pastāv divi modeļi:

- 1) Uzraudzības sistēma;
- 2) Decentralizācijas sistēma.

Bet uzreiz autore vēlas norādīt, ka neviens no šiem modeļiem nav absolūts, tas ir, jebkurā valstī, kas tiek iedalīta kāda no šīm sistēmām, ir savas modifikācijas atkarībā no nacionālās valsts īpatnībām, tiesību paražām un citiem vietējiem apstākļiem. Pēc savas būtības uzraudzības sistēmu varētu saukt arī par franču tipa administrēšanu, jo tai raksturīga augsta publiskās pārvaldes centralizācija un pašvaldību pastiprināta uzraudzība no valsts centrālās varas puses. Šajā sistēmā tiek izveidota speciāla pašvaldību kontroles institūcija vai centrālā vara ieceļ valsts pārstāvi vietējā pašvaldībā (prefektu, komisāru utt.). Valsts kontrole pārtrauga tikai pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu tiesiskumu un lietderīgumu¹⁷. Kā nosaukums parāda, tad pie uzraudzības sistēmas valstīm pieder liela daļa franciski runājošo valstu, Itālija, Nīderlande, Moldova u.c. valstis. Savukārt, decentralizētajā sistēmā pašvaldības ir daudz patstāvīgākas, un sistēma pēc būtības ir demokrātiskāka. Šī sistēma darbojas Skandināvijas valstīs, Lielbritānijā, jo balstīta uz angļu tiesību paražām, Latvijā.

1.2. Funkciju sadales principi publiskajā pārvaldē

Vispasaules deklarācijā par vietējām pašvaldībām un Eiropas hartā par vietējā pašvaldībām ir noteikti vairāki principi attiecībā uz pašvaldību kompetenci:

- 1) Kompetencei ir jābūt noteiktai nacionālajos tiesību aktos;
- 2) Vislielāko atbildību nes tās pašvaldības, kas atrodas vistuvāk iedzīvotājiem (subsidiaritātes princips);
- 3) Tiesības pēc savas iniciatīvas savā teritorijā nodarboties ar jebkuru jautājumu, ja vien tas neietilpst citas institūcijas kompetencē;
- 4) Vietējai varai jābūt pilnīgai un ekskluzīvai;

¹⁶ Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums, Latvijas Vēstnesis Nr. 100 (5672), pieņemts 05.05.2016.

¹⁷ Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 13. lpp.

- 5) Ja pienākumi tiek deleģēti no centrālās / reģionālās pārvaldes līmeņa, tad vietējam pārvaldes līmenim ir rīcības brīvība šo pienākumu īstenošanai, ņemot vērā vietējos apstākļus;
- 6) Varas un lēmumu dalīšanai starp pārvaldes līmeņiem ir jābūt saprātīgiem un efektīviem^{18,19}.

Vispārinot, tas ir neattiecinot uz kādu konkrētu valsti, dažādu publiskās pārvaldes līmeņu funkcijas, kā arī papildinot ar Eiropas Savienības līmeni, funkciju grupēšana ir attēlota 1.1. tabulā.

1.1. tabula

Publiskās pārvaldes līmeņu funkcijas²⁰

Eiropas Savienības līmenis²¹	Nacionālais līmenis	Reģionālais līmenis	Vietējais līmenis
1) Iekšējais tirgus; 2) Monetārā politika; 3) Kopējā tirdzniecības politika; 4) Muitas savienība; 5) Jūras bioloģisko resursu saglabāšana saskaņā ar	1) Politikas veidošana, ieviešana un uzraudzība; 2) Ārpolitika; 3) Iekšpolitika; 4) Aizsardzības politika; 5) Ekonomiskās politika; 6) Nodarbinātība un darba tirgus; 7) Komunikācijas; 8) Energētika; 9) Sociālā	1) Slimnīcas; 2) Specializētās skolas; 3) Reģionālās nozīmes kultūras iestādes; 4) Reģionālās nozīmes ceļi un sabiedriskais transports; 5) Reģionālā plānošana.	1) Izglītība, izņemot augstāko; 2) Sociālie pakalpojumi; 3) Primārā medicīniskā palīdzība; 4) Kultūras, sporta un atpūtas iestādes; 5) Dabas aizsardzība; 6) Vietējie

¹⁸ IULA World Wide Declaration of Local Self-Government, pieejama: http://www.bunken.nga.gr.jp/siryousitu/eturansitu/charter/iula_decl.txt.html, (aplūkots: 20.04.2019.)

¹⁹ European Charter of Local Self-Government, pieejama: <https://rm.coe.int/168007a088>, (aplūkots: 20.04.2019.)

²⁰ Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 133. – 134. lpp.

²¹ Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetence saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. panta 1. daļu, pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:12016E003>, (aplūkots: 20.04.2019.)

kopējo zivsaimniecības politiku.	nodrošinātībā; 10) Augstākā izglītība un zinātne; 11) Un citas funkcijas.		ceļi, ielas un sabiedriskais transports; 7) Vietējās komunikācijas; 8) Atkritumu savākšana un izvešana; 9) Civilā aizsardzība un ugunsdrošība; 10) Municipālā policija; 11) Zemes izmantošana, celtniecība; 12) Mājokļu celtniecība; 13) Telpiskā plānošana.
----------------------------------	---	--	---

Atkarībā no konkrētās nacionālās valsts uzbūves un veidošanās vēstures teritoriālās (reģionālajā un vietējā) pārvaldes līmeņos var atrasties arī valsts institūcijas un to filiāles (varas dekoncentrācija). Visbiežāk tās ir reģionālajā līmenī, kā Latvijas gadījumā 5 plānošanas reģionus dotajā brīdī varam uzskatīt par reģionālo līmeni. Autore norāda, ka arī notiek varas dekoncentrācija atsevišķās valsts pārvaldes iestādēs, piemēram, Valsts policija un tās reģionālās pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienests un tās reģionālās pārvaldes. Savukārt, statistika tiek uzkrāta statistikas reģionu līmenī, kas Latvijā ir 6 (vismaz NUTS 3 līmenī). 1.2. tabula norāda uz pašvaldību vietu publiskajā sektorā.

Pašvaldību vieta publiskajā pārvaldē^{22, 23}

Pārvaldes līmenis	Valsts institūcijas	Reģionālās institūcijas	Vietējās institūcijas
Nacionālais līmenis	Parlaments, Valdība, Nozaru ministrijas	Reģionālā pašvaldību asociācija	Nacionālā vietējo pašvaldību asociācija
Reģionālais līmenis	Reģionālie prefekti (gubernatori), Citas reģionālās publiskās pārvaldes institūcijas	Reģionālās pašvaldības	Starp municipālās apvienības Vietējo pašvaldību teritoriālās savienības
Vietējais līmenis	Nacionālā līmeņa vietējās organizācijas	Reģionālās pašvaldības institūcijas municipalitāšu līmenī	Vietējā pašvaldība

Tomēr Centrālajā un Austrumeiropā vēl joprojām notiek pāreja no centralizētas publiskās pārvaldības modeļa uz decentralizētu publisko pārvaldību. Saskaņā ar G.Horvātu (*G.Horvath*) var izdalīt 3 decentralizācijas modeļus:

- 1) Pirmajā modelī lomu un funkciju sadalījums starp publiskās pārvaldes līmeņiem ir skaidrs, precīzs un noteikts;
- 2) Otrajā līmenī zemākajiem publiskās pārvaldes līmeņiem ir nodotas tikai dažas funkcijas īstenošanai, bet kopumā tās īsteno nacionālās valdības politiku mērķus, un šie līmeņi tiek kontrolēti;
- 3) Trešajā līmenī tie veidotas jaunas institūcijas ar savu budžetu un savām funkcijām²⁴.

²² Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 134. lpp.

²³ Keišs, S., Kazinovskis, A. *Reģionālā attīstība Latvijā: administratīvi teritoriālās reformas norisas gaita, problēmas, risinājumi & Regional Development in Latvia: Course, Problems and Solutions of Administrative Territorial Reform*, Rīga, Vītola izdevniecība, 2014, 223. lpp.

²⁴ Horvath, G. *The Dilemmas of Creating Regions in Eastern and Central Europe*, Discussion Papres 2007. Regionality and / or Locality, pp. 13, pieejams: <https://discussionpapers.rkk.hu/index.php/DP/article/view/2371/4436> (aplūkots: 26.05.2019.)

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija norāda, ka paralēli Eiropā un pasaulē esošai tendencei – reformēt vietējās pašvaldības – pastāv alternatīvs variants, tas ir, vienošanās par starp pašvaldību sadarbību, kas var mazināt vietējo pašvaldību fragmentācijas radītos negatīvos momentus. “Vēl vienas izmaiņas ir „pārmaiņas” (*trans-scaling*), t.i., starp pašvaldību sadarbības pasākumi, lai kopīgi nodrošinātu konkrētus sabiedriskos pakalpojumus un infrastruktūru. Pēdējos gados ir ievērojami uzlabots tiesiskais regulējums un politikas, kas atbalsta starp pašvaldību sadarbību, un šobrīd starp pašvaldību sadarbība ir plaši izplatīta prakse Eiropas un ESAO valstu pašvaldībās.²⁵” Tas norāda, ka pasaules attīstītās pasaules meklē risinājumus, kā dzīves telpu, pakalpojumu kvalitāti, jo, kā norāda Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, tad vietējo pašvaldību reformas pamatā organizācijas uzskatā ir “4 iemesli:

- 1) Politiskās izmaiņas: decentralizācijas vai recentralizācijas procesi daudzlīmeņu publiskajā pārvaldībā, kas tiešā vai netiešā veidā ietekmē administratīvās robežas;
- 2) Demogrāfiskās izmaiņas: migrācija, izceļošana no lauku teritorijām un iedzīvotāju skaita pieaugums pilsētu teritorijās, kā arī iedzīvotāju novecošana;
- 3) Sociālekonomiskās izmaiņas, īpaši attiecībā uz pakalpojumu izmantošanas pieaugumu, transportu un IT;
- 4) Vietējā pārvalde un finanses: kopš krīzes nepieciešamība pēc fiskālās konsolidācijas visbiežāk pārveidojās nepieciešamībā īstenot teritoriālo konsolidāciju.²⁶”

Līdz ar to Eiropas valstīs vietējo pašvaldību vieta un loma vēl joprojām ir zināmā pārmaiņu procesā, jo notiek pārmaiņas publiskajā pārvaldē, pielāgojoties mūsdienu pasaules izaicinājumiem.

S.Keišs un A.Kazinovskis uzsver sekojošus vietējo pašvaldību izveidošanas un darbības principus Latvijā:

- 1) LR Satversme un Eiropas vietējo pašvaldību hartas prasību ievērošana;
- 2) Varas un pārvaldes demokratizācija un decentralizācija;
- 3) Pilsoņu iesaistīšana pārvaldē;
- 4) Lēmējvaras un izpildvaras nodalīšana;
- 5) Strikta funkciju sadalīšana starp valsti un pašvaldībām;

²⁵ *Multi-level Governance Reforms. Overview of OECD Country Experiences*, p. 72, pieejams: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/multi-level-governance-reforms_9789264272866-en#page3 (aplūkots: 26.05.2019.)

²⁶ *Multi-level Governance Reforms. Overview of OECD Country Experiences*, p. 58, pieejams: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/multi-level-governance-reforms_9789264272866-en#page3 (aplūkots: 26.05.2019.)

- 6) Valsts, pašvaldības un vietējo iedzīvotāju interešu optimāla saskaņošana;
- 7) Pašvaldību un privātā īpašuma attīstība, privātās uzņēmējdarbības veicināšana;
- 8) Vietējiem iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu paplašināšana un uzlabošana;
- 9) Orientēšanās uz pašvaldības teritorijas perspektīvo attīstību;
- 10) Vietējā budžeta neaizskaramība;
- 11) Ekonomisko vadības metožu izmantošana;
- 12) Teritoriālo (municipālo) informācijas sistēmu izveidošana²⁷.

Ņemot vērā augstāk minēto, vietējām pašvaldībām tiesību aktos uzliktās funkcijas / uzdevumus, kā arī iepriekš pieminētos dažādos pašvaldību sistēmu modeļus atsevišķās Eiropas valstīs, tai skaitā Latvijā, vietējās pašvaldības ir sākušas veidot sadarbības teritorijas, kas principā balstās uz vienu pamatprincipu – kopīgiem spēkiem īstenot tiesību aktos noteiktās obligātās funkcijas, kas noteiktas ārējos tiesību aktos, un brīvprātīgās funkcijas, kuras pašvaldības ir noteikušas pēc savas iniciatīvas pašvaldību saistošajos noteikumos, efektīvāk, atbildīgāk un finansiāli tērējot mazākus resursus.

²⁷ Keišs, S., Kazinovskis, A. *Reģionālā attīstība Latvijā: administratīvi teritoriālās reformas norisas gaita, problēmas, risinājumi & Regional Development in Latvia: Course, Problems and Solutions of Administrative Territorial Reform*, Rīga, Vītola izdevniecība, 2014, 233. lpp.

2. EIROPAS VALSTU SADARBĪBAS TERITORIJU MODEĻU ANALĪZE

Autore analīzei ir izvēlējusies Francijas un Vācijas sadarbības teritorijas modeļus, kas pēc savas būtības ir diametrāli pretēji, bet katram no tiem ir savas pozitīvas iezīmes. Papildus tam autore abu valstu sadarbības teritoriju formu aprakstus veidojusi, balstoties uz pieejamo informāciju. Savukārt, secinājumi par sadarbības teritoriju modeļiem ir kā katras izvēlētās valsts sadarbības teritorijas analīzes nobeiguma sadaļa.

2.1. Francijas Republikas sadarbības teritoriju modelis

Vispirms īss ieskats Francijas Republikas pašvaldību sistēmā. Valstī ir izveidota trīs līmeņu pašvaldību sistēma, kurai nav hierarhiskās pakļautības. Pašlaik (2018. gadā²⁸) vietējā līmenī (zemākajā) ir 35 357 municipalitātes jeb komūnas, kuru robežas visbiežāk ir baznīcas draudzes. Otro līmeni veido 101 departamenti, ieskaitot aizjūras teritorijas. Jāmin, ka Parīze ir vienīgā pašvaldība, kas vienlaicīgi ir gan komūna, gan departaments. Savukārt, trešo līmeni veido 18 reģioni. 2.3. tabulā autore ir apkopojusi Francijas pašvaldību funkcijas.

2.3. tabula

Pašvaldību funkcijas^{29,30}

Komūnas	Departamenti	Reģioni
1) Teritorijas plānošana;	1) Veselības aprūpe;	1) Zemes izmantošanas plānošana;
2) Pašvaldības dzīvojamā fonda uzturēšana;	2) Sociālās aprūpe un pabalsti;	2) Apkārtējās vides aizsardzība;
3) Ielu, parku un laukumu uzturēšana;	3) Palīdzība bezdarbniekiem ar iekārtošanu darbā;	3) Ekonomikas attīstība;
4) Sadzīves atkritumu uzturēšana;	4) Vidējā izglītība;	4) Pieaugušo izglītība;
		5) Vidējās izglītības

²⁸ *Local authorities in figures*, pieejams: <https://www.collectivites-locales.gouv.fr/collectivites-locales-chiffres> (aplūkots: 21.04.2019.)

²⁹ *Managing Across Levels of Government. Part One: Overview*, pieejams: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/1902308.pdf> (aplūkots 05.04.2019.)

³⁰ *Dažādā Latvijā: pagasti, pilsētas, rajoni, reģioni. Vērtējumi, perspektīvas vīzijas*, Rīga, Latvijas Statistikas institūts, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 148. lpp.

5) Veselības un sociālās aprūpes nodrošināšana;	5) Skolu autobusu uzturēšana;	nodrošināšana;
6) Pamatskolas izveidošana un uzturēšana;	6) Departamenta kultūras iestādes;	6) Reģionālo kultūras iestāžu uzturēšana;
7) Kultūras iestāžu uzturēšana;	7) Vietējais sabiedriskais transports.	7) Dzelzceļa un ūdenstransporta darbības nodrošināšana;
8) Sabiedriskās kārtības un higiēnas nodrošināšana;		8) Reģionālā plānošana;
9) Nodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšana.		9) Uzņēmējdarbības veicināšana.

Ņemot vērā Francijas sadrumstaloto pašvaldību sistēmu, jau 19. gadsimtā parādījās pirmās pašvaldību sadarbības formas, lai pildītu tiesību aktos noteiktās funkcijas un kooperētos savā starpā. Tomēr autore savā darbā pievērsīsies 20. gadsimta otrajā pusē izveidojušajām sadarbības teritorijas formām.

Francijā ir izteikta divu veidu sadarbība, kas savā veidā nemēdz pārklāties, jo katrā no šīm sadarbības formām tiek veidota savā teritorijā:

- 1) Sadarbība tiek veidotas starp lauku komūnām, lai risinātu konkrētus šo teritoriju problēmjautājumus saistībā ar funkciju īstenošanu un finansēm;
- 2) Pilsētu sadarbība, kur vienā konglomerātā apvienojās pilsētas, lai racionāli un efektīvi veidotu apvienojušus pilsētu teritoriju sociāli ekonomisko pārvaldības mehānismu un konkurētspējīgu piedāvājumu biznesam.

Kā norāda Z.Rags, tad “(..) Francijas centrālās valdības pieeja tās centienos modernizēt municipalitātes ir bijusi veicināt komūnu savstarpējo sadarbību tā sauktajā sindikalizācijas formā un iesaistīt visus trīs administratīvos līmeņus sarežģītā līdzdalības modelī (..)”.³¹ Līdz ar to pamatojoties uz Francijas tiesību sistēmu, katrā no augstāk minētajām sadarbības teritorijas formām ir izveidojušās apakšformas, kas apkopotas 2.4. tabulā.

³¹ Rags, Z. *Vietējās pārvaldes organizācijas un darbības tiesiskais nodrošinājums ārvalstīs (ārvalstu pašvaldību tiesības) I. daļa*, Rīga, P&Ko, 2004, 127. lpp.

Francijas sadarbības teritorijas formu / apakšformu apraksts³²

Apakšformas	Lauku komūnu sadarbības teritoriju formas			Pilsētu komūnu sadarbības teritoriju formas	
	Komūnu sindikāti (<i>sindicat des communes</i>)	Komūnu distrikti (<i>district des communes</i>)	Komūnu kopiena (<i>communaute des communes</i>)	Pilsētu kopiena (<i>communaute urbaine</i>)	Pilsētu kopiena (<i>communautes des villes</i>)
Kas var izveidot	1) ieinteresētā padome; 2) departamenta prefekts	1) ieinteresētā padome; 2) departamenta prefekts	1) ieinteresētā padome; 2) departamenta prefekts	Var tikt izveidotas pilsētu aglomerācijās, kur minimālais iedzīvotāju skaits ir 20 000	1) ieinteresētā padome; 2) departamenta prefekts
Juridiskais statuss	Juridiska persona	Juridiska persona	Juridiska persona	Juridiska persona	Juridiska persona
Budžets	1) Ir; 2) Komūnu iemaksas, valsts subsīdijas, aizņēmumi, maksas par sniegtajiem	1) Ir; 2) Ir iekasēt nodokļus	1) Ir 2) Ir tiesīgi tiešos	1) Ir; 2) Nodokļu ieņēmumi, kurus tās nosaka uz tādiem pašiem pamatiem kā	1) Ir; 2) Nodoklis, kura likmi nosaka Savienības padome; 3) Citi ieņēmumi,

³² Informācijas apkopojums no Rags, Z Vietējās pārvaldes organizācijas un darbības tiesiskais nodrošinājums ārvalstīs (ārvalstu pašvaldību tiesības) I. daļa, Rīga, P&Ko, 2004.

	<p>pakalpojumiem;</p> <p>3) Nav tiesīgs iekasēt nodokļus</p>			<p>komūnas;</p> <p>3) Valsts subsīdijas, dotācijas, nodevas, maksa par sniegtajiem pakalpojumiem</p>	<p>t.sk., valsts subsīdijas un dotācijas</p>
<p>Deleģētās funkcijas</p>	<p>Komūnas nav tiesīgas pildīt funkcijas, ko tās nodevušas sindikāta kompetencē</p>	<p>Tiek nodotas visas tās funkcijas, kas bija sindikātu kompetencē, kā arī mājokļu būvniecība un ugunsdrošības dienests.</p>	<p>Obligāti jānodod teritorijas plānošanas un labiekārtošanas funkcijas, kā arī pilnvaras ekonomiskās attīstības jomā.</p> <p>Papildus tam obligāti jāpārņem viena no sekojošām funkcijām:</p> <p>1) Mājokļu būvniecība;</p> <p>2) Ceļu tīkla uzturēšana;</p>	<p>1) Speciālās rūpniecības zonas, ostu, jaunu rajonu, rekonstrukcijas un citu zonu izveidošana un iekārtošana;</p> <p>2) Skolu celtniecība un uzturēšana, t.sk., liceji un koledžas;</p> <p>3) Starp komunālā attīstība un labiekārtošana;</p> <p>4) Mājokļu būvniecība;</p>	<p>Identiskas komūnu apvienību funkcijām</p>

Papildus informācija	Pastāv divu veidu sindikāti: 1) Monofunkcionālie, kas izveidoti vienas funkcijas īstenošanai, piemēram, atkritumu savākšanai un izvešanai; 2) Daudzfunkcionālie, piemēram, izglītības un kultūras jomas uzturēšanai.		3) Sākumskolu un pirmskolas iestāžu, sporta un kultūras celtnu uzturēšana; 4) Apkārtējās vides aizsardzība.	5) Sabiedriskais transports; 6) Komunikācijas; 7) Pirtis un tirgi; 8) Kapsētas un krematoriji; 9) Stāvvietas.	
			Galvenais uzdevums ir kopienā ietilpstošo komūnu ekonomiskā attīstība	1966. gada likumā tika izveidotas 4 pilsētu kopienas. Šobrīd šādas pilsētu kopienas veidojas brīvprātīgi. Pilsētu kopienu izveidošana tiek apstiprināta ar ministra dekrētu.	Kopš 1992. gada tiek veidotas. Var pārveidoties par pilsētu kopienām.

Autore vēlas uzsvērt, ka Piektās republikas laikā Francijā ir smagi īstenot dažādas reformas, t.sk., neveiksmīgi ir bijuši Francijas valdību mēģinājumi samazināt komūnu skaitu. Uz šo faktu norāda arī Z.Rags un citi pētnieki, kā arī šo var konstatēt augstāk arī dažādajās sadarbības teritorijas formās, kuras Francijas valdība ieviesa kā instrumentu, lai kaut nedaudz efektīvizētu pašvaldību darbu.

1999. gadā tika pieņemts likums, kas uzlaboja un vienkāršoja pašvaldību savstarpējo sadarbību, t.s., Ševenementa likums (*loi Chevènement* jeb *Chevènement law*). Likums³³ pēc savas būtības mēģina labot iepriekš pieļautās kļūdas attiecībā uz pašvaldību sadarbības teritorijām un iespējām, jo pēdējos gados Francijā ir pieaudzis to pašvaldību skaits, kas pievienojas kādai jau izveidotai sadarbības teritorijai, lai kopīgi izveidotu uzņēmumu atkritumu savākšanai vai iestādi nodokļu iekasēšanai. Tādejādi tiek uzlabota pakalpojumu sniegšanas kvalitāte un ietaupīti finanšu un cilvēkresursi.

Ševenementa likums neradīja jaunus nosacījumus attiecībā uz sindikātiem, jo tiem nebija pilnvarojums noteikt nodokļu likmes un iekasēt nodokļus. Savukārt, attiecībā uz pārējām sadarbības teritoriju formām tiek noteiktas izmaiņas. Pirmkārt, pilsētu kopiena tiek aizstāta ar metropoli (*métropole*), kas sāka veidoties tikai 2014. gadā un veidojās ap lielākajām Francijas pilsētām (Parīzi, Marseļu) un tās apkārtējām teritorijām.

Otrkārt, tiek mainīti arī sadarbības teritoriju nosaukumi un pamainīti izveidošanas pamatelementi, salīdzinot ar 2.4. tabulā aprakstīto:

- 1) Komūnu kopiena (*communautés de communes*);
- 2) Aglomerāciju kopiena (*communautés d'agglomération*);
- 3) Pilsētu kopiena (*communautés urbaines*), kur minimālais iedzīvotāju sliksnis ir 500 000 iedzīvotāju.

Treškārt, tiek mainīta arī sadarbības teritoriju fiskālās vara / ietekme. Tagad aglomerācijas kopienām un pilsētu kopienām ir vislielākā fiskālā vara, jo tās iekasē vietējos nodokļus (*taxe professionnelle*) savā vārdā.

Ceturtkārt, autore vērs uzmanību, ka no pašvaldību autonomijas viedokļa raugoties komūnu kopienās ietilpstošās komūnas ir autonomākas, nekā pilsētu kopienas. Likums skaidri nosaka, kuras funkcijas kurām sadarbības teritorijas formām ir jānodod. Komūnas var nodot atsevišķus pakalpojumus komūnu kopienai, piemēram, atkritumu savākšanu un

³³ *Loi n° 99-586 du 12 juillet 1999 relative au renforcement et à la simplification de la coopération intercommunale*, pieejams: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000396397> (aplūkots: 21.04.2019.)

transportēšanu. Savukārt, pilsētu kopienām likums kā obligātu pienākumu uzliek īstenot noteiktu skaitu funkciju, atstājot pilsētām mazāku autonomiju.

Piektkārt, lai mazinātu pašvaldību sadrumstalotību, valdība piešķir valsts budžeta subsīdijas un dotācijas izveidotajām juridiskajām personām (sindikātiem, pilsētu savienībai, pilsētu apvienībai) atkarībā no iedzīvotāju skaita, tādējādi rosinot komūnas veidot sadarbības teritorijas. Šis valdības finansiālais atbalsts, kā redzams 2.5. tabulā, pēdējos gados ir ļāvis īpaši attīstīties metropolēm. Savukārt, citas sadarbības teritorijas, ņemot vērā, ka šis ir brīvprātīgs pasākums, maina skaitu gadu no gada.

2.5.tabula

Sadarbības teritoriju skaita izmaiņas 2014. – 2018. gads³⁴

	2014. gads	2015. gads	2016. gads	2017. gads	2018. gads
Metropoles	1	11	13	14	21
Pilsētu kopienas	15	9	11	15	11
Aglomerāciju kopienas	222	226	196	219	222
Komūnu kopienas	1 903	1 884	1 842	1 018	1 009
Komūnu sindikāti ³⁵	10 198	9 577	9 141	8 469	7 724

Autore norāda, ka valdības budžeta dotācijas un subsīdijas nav vienmēr pozitīvākais instruments kādas likuma / reformas īstenošanai, jo ir pierādījies, ka, pārtraucot šāda veida subsīdijas, attiecīgais likums / reforma stagnēs. Līdz ar to Francijas gadījumā sindikāti varētu pārtraukt savu pastāvēšanu. Ņemot vērā, ka sindikātu ir visvienkāršāk izveidot, tad pastāv iespēja, ka komūnas izvēlēsies veidot sindikātus, nevis pieņems lēmumus veidot komūnu kopienas vai aglomerāciju kopienas. Bagātākās komūnas nelabprāt iesaistās sadarbības teritorijās, kurās vairākumā varētu būt nabadzīgākās komūnas. Tas saistīts ar faktu, ka primāri šajās sadarbības teritorijās tiktu risināti tie jautājumi, kas būtu svarīgi

³⁴ *Local authorities in figures*, pieejams: <https://www.collectivites-locales.gouv.fr/collectivites-locales-chiffres> (aplūkots: 21.04.2019.)

³⁵ Attiecībā uz sindikātiem autore apkopo datus par monofunkcionālajiem un polifunkcionālajiem, saskaitot tos kopā.

nabadzīgākajām komūnām. Šis ir attiecināms arī uz pilsētu kopienām un aglomerācijas kopienām. Sadarbības teritorijas ir trausls veidojums, pastāv saspīlējums starp komūnām. Piemēram, Parīzes priekšpilsētu komūnas nav izveidojušas sadarbības teritorijas, jo pastāv zināma skepse attiecībā uz “Lielās Parīzes” ietvaru³⁶, kā arī dažādās Parīzes priekšpilsētas ir izveidojušas daudz dažādas savstarpējās struktūras, kas uz doto brīdi savstarpēji negrib / nemāk sadarboties. Autore vēlas uzsvērt to, ka tieši ievēlētie komūnu pārstāvji var tikai apstiprināt galvenos lēmumus, kas tiek izstrādāti attiecībā uz sadarbības teritoriju attīstību, jo sadarbības teritorijas veido komūnas, bet pēc būtības pārvalda birokrāti.

Nemot vērā sarežģīto Francijas publiskās pārvaldes modeli, kā arī sarežģīto vietējo pašvaldību sadarbības sistēmu, atsevišķi pētnieki uzdod jautājumus attiecībā uz sadarbības teritoriju legimitāti, īpaši par pilsētu kopienām. Cik efektīvas ir šīs teritorijas? Kādiem demokrātijas procesiem tās pakļaujas? Kā norāda V.Hofmans – Martinots “ (..) esošajām Francijas metropoļu vadībām - pilsētu kopienām (*communautés urbaines*) - ir nopietni trūkumi, jo tās darbojās teritorijās, kas netiek līdzī strauji augošiem pilsētu reģioniem. Tām trūkst vietējo pašvaldību legimitātes, lai spētu atrisināt intensīvus iekšējos konfliktus, cīņas un ne-sadarbošanās spēles.³⁷” Līdz ar to atklāts paliek jautājums, vai Francijas prezidents iniciēs reformu priekšlikumu vietējo pašvaldību sistēmas darbības uzlabošanā, tai skaitā attiecībā uz pašvaldību sadarbību.

2.2. Vācijas Federatīvās Republikas sadarbības teritoriju modelis

Vācijas Federatīvajā Republikā ir 20. gadsimtā vairākkārtīgi īstenota administratīvi teritoriālā reforma (gan Vācijas Federatīvajā Republikā, gan Vācijas Demokrātiskajā Republikā, gan abām Vācijas valstīm apvienojoties). Uz 01.01.2019. vietējā līmenī (zemākajā) ir 10 848 vietējās municipalitātes (*Gemeinden*). Arī Vācijas gadījumā var secināt, ka atkarībā no vietējās pašvaldības atrašanās vietas (no federālās zemes) tās robežas sakrīt ar baznīcas draudzes robežām. Otro līmeni veido 294 zemju rajoni (*Landkreise*) un 107 brīvās pilsētas (*Kreisfreie Städte*), kas izveidojās pēc 1990. gada reformas. Savukārt, pie vertikālās valsts struktūras Vācija vēl jāpieskaita sekojoši līmeņi valdības rajoni (*Regierungsbezirke*), kas ir palikuši gan tikai 4 federālajās zemēs, kā arī 13 federālās zemes (*Flächenländer*) un

³⁶Faure, A., Négrier E. *Policy analysis in French local government*, 11.lpp, pieejams: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01667336/document> (aplūkots: 21.04.2019.)

³⁷ Hoffmann - Martinot, V. *The French Republic, One Yet Divisible?* In in Kersting, N., Vetter, A. (eds.) *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Opladen, Leske+Budrick, 2003, pp. 177

3 pilsētvalstis (*Stadstaaten*), kas pilda visu pārvaldes līmeņu funkcijas. Savukārt, 2.6. tabulā ir apkopas Vācijas vietējo municipalitāšu un zemju rajonu funkcijas.

Ņemot vērā arī Vācijā lielo skaitu vietējo pašvaldību, ir bijuši mēģināju reformēt vietējās pašvaldības. Bet lielākoties reformas notikušas vispirms izmantojot publiskās pārvaldes instrumentus un metodes, piemēram, ieviešot jauno publisko pārvaldību (*new public management*), kas, ņemot vērā kopš iepriekšējiem gadsimtiem ieviesušās vietējo pašvaldību tradicionālās funkcijas, savā būtībā ir bijusi neveiksmīgi īstenota reforma, lai gan no otras puses šis modelis ir pārveidojies par “finanšu vadības modeli”³⁸.

2.6. tabula

Pašvaldību funkcijas^{39,40}

Vietējās municipalitātes	Zemju rajoni
<p>Obligātās funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Teritorijas plānošana; 2) Pamatskolu un vidusskolu izveidošana un uzturēšana; 3) Pirmsskolas izglītības iestāžu uzturēšana; 4) Kapsētu uzturēšana; 5) Ugunsdzēsības nodrošināšana; 6) Komunikācijas; 7) Ielu un ceļu uzturēšana; 8) Sociālā aprūpe; 9) Rekreācijas un atpūtas teritorijas izveidošana. <p>Brīvprātīgās funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bibliotēku un citu kultūras iestāžu uzturēšana; 2) Bērnu patversmju un veco ļaužu 	<p>Obligātās funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ceļu būvniecība un uzturēšana; 2) Telpiskā plānošana; 3) Parku uzturēšana; 4) Sociālās aprūpe; 5) Slimnīcu būvniecība un uzturēšana; 6) Vidusskolu un profesionālo vidusskolu būvniecība un uzturēšana; 7) Atkritumu savākšana un izvietošana. <p>Brīvprātīgās funkcijas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kultūras aktivitāšu atbalstīšana; 2) Ietvju un gājēju ceļu izveidošana; 3) Publisko bibliotēku būvniecība un uzturēšana; 4) Ekonomiskās attīstības un tūrisma

³⁸ Wollman, H. *German Local Government under Double Impact of Democratic and Administrative Reforms* in Kersting, N., Vetter, A. (eds.) *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Opladen, Leske+Budrick, 2003, pp. 99

³⁹ *Managing Across Levels of Government. Part One: Overview*, pieejams: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/1902308.pdf> (aplūkots 05.04.2019.)

⁴⁰ *Dažādā Latvija: pagasti, pilsētas, rajoni, reģioni. Vērtējumi, perspektīvas vīzijas*, Rīga, Latvijas Statistikas institūts, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 143. lpp.

<p>pansionātu uzturēšana;</p> <p>3) Parku uzturēšana;</p> <p>4) Sabiedriskā transporta infrastruktūras izveidošana un uzturēšana;</p> <p>5) Enerģijas apgādes vadīšana;</p> <p>6) Vietējās uzņēmējdarbības veicināšana;</p> <p>7) Pašvaldības dzīvojamā fonda uzturēšana.</p>	<p>veicināšana;</p> <p>5) Pieaugušo izglītības veicināšana.</p>
---	---

Ņemot vērā Vācijas kā vienotas valsts izveidošanos 19. gadsimtā, autore vēlas uzsvērt un uz šo faktu norāda arī citi pētnieki, ka pašvaldību tiesības, vietu un lomu nosaka katras federālās zemes konstitūcija, lai gan galvenais pašvaldību pienākums ir noteikts Vācijas konstitūcijā – pašvaldībām tiek garantētas visas tiesības likuma robežās atbildīgi risināt visas vietējās sabiedrības lietas⁴¹.

Atšķirībā no Francijas, kur valdība finansiāli stimulē sadarbības teritoriju veidošanos, Vācijā valdība nestimulē sadarbības teritoriju veidošanos. Drīzāk sadarbības teritoriju veidošana balstās uz sociālekonomiskajiem apsvērumiem, finansiālajiem aprēķiniem, ka arī uz konkrēto pašvaldību vēlmi saglabāt savu identitāti, tādejādi meklējot citus risinājumus, lai ieviestu jaunās publiskās pārvaldes principus, “pašvaldības ne vienmēr tām uzliktās funkcijas veic pašu spēkiem vai ar vairākām pašvaldībām kopīgas administrācijas palīdzību (..)“⁴².

Savukārt, Vācijas pilsētu un vietējo pašvaldību savienība norāda uz 4 argumentiem sadarbības teritoriju izveidei:

- 1) Daudzu vietējo pašvaldību un pilsētu ne īpaši stabilā finanšu situācija. Līdz ar nepieciešami risinājumi, kāda veidā ietaupīt / rast finanšu līdzekļus funkciju īstenošanai;
- 2) Tiesību aktos noteiktās funkcijas un pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmējiem sniegt pēc iespējas efektīvāk un pēc iespējas par mazāku maksu;
- 3) Cīņa par darba vietām un uzņēmumiem (*Standortwettbewerb*). Līdz ar to nepieciešams paplašināt pakalpojumus un piedāvāt jaunus, t.sk., nodokļu atlaistu veidā;

⁴¹ Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, 28. panta otrā daļa, pieejams: http://www.gesetze-im-internet.de/gg/art_28.html (aplūkots: 22.04.2019.)

⁴² Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 60. lpp.

- 4) Eiropas integrācijas kontekstā ir nepieciešams reģionālā līmenī sadarboties, izmantojot konkrētā reģiona priekšrocības, un piedāvāt tās⁴³.

Atšķirībā no Francijas, kur sadarbības teritorijas var iedalīt pilsētu un lauku sadarbības teritoriju formās, tad Vācijā sadarbības teritorijas drīzāk var iedalīt sekojoši:

- 1) Vācijas iekšienē izveidojušās sadarbības teritorijas;
- 2) Ap Vācijas ārējo robežu izveidojušās sadarbības teritorijas, tas ir, eiroreģioni, eirodistrikti. Ap Vācijas ārējo robežu ir izveidojušies 28 eiroreģioni⁴⁴. Tie ir gan ar Franciju, gan ar Dāniju, gan ar Poliju, un pamatā balstīti uz vēsturiskajām saitēm – gan attiecīgo reģionu vēsturisko piederību kādai no bijušajām vācu zemēm, gan sociālekonomiskajām saitēm, gan kopējā reģiona potenciāla izmantošanu teritorijas konkurētspējas veicināšanai.

Tomēr autore savā darbā pievērsīsies Vācijas iekšienē izveidotajām sadarbības teritorijām. Analizējot Vācijas federatīvās republikas konstitūcija⁴⁵, var secināt, ka tajā ir atrunāts arī jautājums par to, ka vietējām pašvaldībām ir tiesības un iespējas īstenot savas funkcijas kopā ar citām vietējām pašvaldībām (sadarbojoties), tas ir, Pamatlikums atrunā arī iekšējo vietējo pašvaldību pārrobežu sadarbošanos (28. – 30. pants). Šādas tiesības ir atrunātas arī federālo zemju likumdošanā.

Vācijā sadarbības teritorijas var iedalīt, pamatojoties uz to līgumtiesiskajām attiecībām – publiskas / privātas; ar rīcībspēju / bez rīcībspējas. Autore vēlas uzsvērt, ka sadarbības teritorijas nav izveidojušās visā Vācijā, tikai atsevišķās federālajās zemēs, kā arī konkrēti sadarbības teritorijas veidi / formas tiek izmantoti tikai konkrētās federālajās zemēs.

⁴³ *Interkommunale Kooperation. Praxisbeispiele, Rechtsformen und Anwendung des Vergaberechts*, Stadt und Gemeinde INTERAKTIV“, 2005, Band 51, Nr. 10, 4. lpp., pieejams: <https://www.dstgb.de/dstgb/Homepage/Publikationen/Dokumentationen/Nr.%2051%20-%20Interkommunale%20Zusammenarbeit%20%E2%80%93%20Praxisbeispiele.%20Rechtsformen%20und%20Anwendung%20des%20Vergaberechts/doku51.pdf> (aplūkots: 26.04.2019.)

⁴⁴ Storbeck, D. *Grenzüberschreitende kommunale Zusammenarbeit*. Band 9, Göttingen, Universitätsverlag Göttingen, 2016, 333. – 336. lpp.

⁴⁵ *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*, 28. panta otrā daļa, pieejams: http://www.gesetze-im-internet.de/gg/art_28.html (aplūkots: 22.04.2019.)

Vācijas sadarbības teritorijas veidu / formu apraksts^{46, 47, 48}

	Neformālās apvienības (<i>Arbeitsgemeinschaft</i>)	Vietējo pašvaldību darba apvienība (<i>Kommunale Arbeitsgemeinschaft</i>)	Vietējo pašvaldību apvienība (<i>Zweckverband</i>)	Vietējo pašvaldību administrāciju apvienošana (<i>Amtsangehörig</i>)
Juridiskais statuss	Nav juridiskas personas statusa	Nav juridiskas personas statuss	Publiskas personas statuss	Vairākas vietējas pašvaldības apvienojas, izveidojot kopēju administrāciju
Budžets	Nav budžeta	Nav budžeta	Ir budžets	Ir budžets.
Galvenais uzdevums	Izstrādāt kopējas vīzijas par attīstību	Visbiežāk kopēju projektu izstrāde un ieviešana	1) Īdēnsapgāde un kanalizācija; 2) Atkritumu savākšana; 3) Sabiedriskais transportis; 4) Pašvaldību informācijas un komunikācijas	Īsteno visas tiesību aktos noteiktās pašvaldību funkcijas

⁴⁶ *Interkommunale Kooperation. Praxisbeispiele, Rechtsformen und Anwendung des Vergaberechts, Stadt und Gemeinde INTERAKTIV**, 2005, Band 51, Nr. 10, 4. – 11. lpp.,
<https://www.dstgb.de/dstgb/Homepage/Publicationen/Dokumentationen/Nr.%2051%20-%20Interkommunale%20Zusammenarbeit%20%E2%80%93%20Praxisbeispiele.%20Rechtsformen%20und%20Anwendung%20des%20Vergaberechts/doku51.pdf>
 (aplūkots: 26.04.2019.)

⁴⁷ Rags, Z *Vietējās pārvaldes organizācijas un darbības tiesiskais nodrošinājums ārvalstīs (ārvalstu pašvaldību tiesības) I. daļa*, Rīga, P&Ko, 2004, 195. - 197. lpp.

⁴⁸ *Das Wichtigste zuerst - die Kommunalverfassung, Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung*, pieejams: <https://www.politische-bildung-brandenburg.de/themen/kommunalpolitik/grundlagen> (aplūkots: 26.04.2019.)

			tehnoloģijas un datu apstrāde; 5) Tūrisms; 6) Pieaugušo izglītība.	
Papildus informācija	1) Laikā ierobežots; 2) Neformāls.	1) Telpiskajā plānošana un reģionālajā attīstībā	Kā dalībnieks šajās apvienībās var būt arī privātais partneris.	1) Tiek ievēlēts Administrācijas direktors, visbiežāk uz 1,5 pašvaldību deputātu termiņiem. Ievēl Komiteja, kas sastāv no pašvaldību birģermeistariem un pārējiem pašvaldību pārstāvjiem komitejā; 2) Katrus 5 gadus vēlēšanās tiek ievēlēti deputāti; 3) Tipiska sadarbības teritorijas forma Brandenburgai, Mecklenburgai, Šlēzvigai – Holšteinai.

Kā jau autore sākumā norādīja, ka Vācijas vietējās pašvaldības ir vairāk, pirmkārt, ieinteresētas, eiroreģionu veidošanā, jo tā ir iespēja arī tikt pie papildus Eiropas Savienības budžeta finansējuma, kā arī iespēja attīstīt teritorijas konkurētspēju un veidot vienotu kopējo tirgu (preču un pakalpojumu). Savukārt, Vācijas iekšiene pašvaldības ir tendētas uz tādu sadarbības teritoriju veidošanu, kas balstās uz līgumtiesiskajām attiecībām, veidojot . Saskaņā ar Vācijas pilsētu un vietējo pašvaldību savienības informāciju, tad 5 populārākās funkcijas, kuras tiek nodotas citu pašvaldību kapitālsabiedrību / iestāžu (līdzīgi kā franču sindikāti) izpildīšanā, ir:

- 1) Tūrisma veicināšana un reģionālais mārketingis;
- 2) Ūdensapgāde un kanalizācija;
- 3) Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
- 4) Pieaugušo izglītība;
- 5) Telpiskā plānošana un attīstība.

Latvijā telpiskās plānošanas un attīstības funkcijas īstenošana teorētiski nevar tikt nodota ārpalpojuma, lai gan, protams, daudzas pašvaldības piesaista speciālistus ārpalpojuma telpiskā plānojuma un attīstības programmu izstrādei, saglabājot vietējās pašvaldības atbildību par paveikto. Savukārt, attiecībā uz nākotni tiek prognozēts, ka pašvaldības sadarbosies sekojošu funkciju īstenošanā:

- 1) Publiskais iepirkums;
- 2) Cilvēkresursu vadība;
- 3) Ugunsdrošība, glābšanas dienests, civilā aizsardzība;
- 4) Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
- 5) Tūrisma veicināšana un reģionālais mārketingis.

Nākotnes funkcijas atbilst zināmā mēra tām tendencēm, kurā virzienā virzās publiskā pārvalde – moderna, kompakta un informācijas un tehnoloģijas risinājumos balstīta publiskā pārvalde. Līdz ar to arī vietējām pašvaldībām būs nepieciešams pārorientēties un meklēt citus pakalpojumu sniegšanas veidus, kā arī meklēt cilvēkresursus.

Uz 2019. gada 01. janvāri ir izveidotas 140 apvienotās vietējo pašvaldību administrācijas, kuras veido apmēram 10% vietējo pašvaldību 3 federālajās zemēs. Līdz ar to šī sadarbības teritorijas forma ir nosacīti izplatīta, lai gan ir pozitīvas iezīmes. Pirmkārt, apvienojot vairāku mazu pašvaldību administrācijas, tiek samazināti pašvaldību administratīvie izdevumi. Otrkārt, administrācijas vadītājs tiek ievēlēts uz 1,5 pašvaldību deputātu termiņiem jeb 8 gadiem un ievēl Komiteja, kas sastāv no pašvaldību birģermeistariem un pārējiem pašvaldību pārstāvjiem komitejā. Šis ir vienīgais vēlētais amats

šajā sadarbības teritorijā, izņemot deputātus. Tas nozīmē, ka administrācijas vadītājam un administrācijai ir iespējas ilgāk par vienu deputātu sasaukumu veicināt sadarbības teritoriju attīstības izaugsmi. Treškārt, brīvprātīga pašvaldību iniciatīva, kas, piemēram, Šlēzvigas – Holšteinas federālajā zemē ir ieviesies kā pozitīvais piemērs. Ceturtkārt, šīs sadarbības teritorijas ir izveidojušās Vācijas ne tik blīvi apdzīvotajās federālajās zemēs. Šajās zemēs primārās nozares nav rūpniecība, bet gan lauksaimniecība un cita tradicionālā saimniecība, kā arī notiek nosacīta “cīņa par jaunajām ekonomikas nozarēm”. Piektkārt, izveidojot šādas kopējas administrācijas, bet saglabājot katras pašvaldības deputātus, tiek saglabāta iedzīvotāju tiešā saskare ar saviem deputātiem, jo Vācijā vēlēšanās deputāti sacenšas viens pret otru par vēlētajū labvēlību.

Kopīgas administrācijas izveides negatīvā iezīmes varētu būt saistītas ar to, ka pašvaldību vēlēšanās mainās politiskās partijas, kas atrodas pie varas, un tās varētu būt neapmierinātas ar iecelto administrācijas vadītāju. Darba tiesības ir ļoti skrupulozas, kas nozīmē, ka administrācijas vadītāju nebūs viegli atlaist no ieņemamā amata. Tomēr var pastāvēt problēmas ar lēmumu pieņemšanu un īstenošanu. Otrkārt, šāds sadarbības teritoriju modelis nebūtu piemērots tām Vācijas federālajām zemēm, kur ir metropoles un kas ir blīvi apdzīvotas. Autore vērs uzmanību, ka Vācijā pašvaldības cīnās savā starpā par uzņēmējiem, piešķirot zināmas atlaides nodokļu veidā (*Standortwettbewerb*). Līdz ar to, veidojot kopīgu administrāciju un deleģējot izpildvaras tiesības, tas būtu jādara apmēram vienāda budžeta lieluma pašvaldībām, lai katras pašvaldības deputātiem, lemjot par savu ikgadējo budžetu, nerastos vēlme piedāvāt kaimiņu uzņēmējiem kādus bonusus.

Autore jau ir norādījusi, ka Vācijas pašvaldības ir izvēlējušās sadarbības teritoriju veidošanu uz valsts ārējās robežas, tādejādi stiprinot Eiropas integrācijas procesus. Un tas varētu arī nozīmēt to, ka iekšējā pašvaldību sadarbība nav tik būtiska. Tiek izmantoti neformālas sadarbības teritoriju formas, lai risinātu kopīgus plānošanas jautājumus vai kopīgus projektu jautājumus. Savukārt, funkcijas tiek nodotas ar līgumu, pamatojoties uz publiskajām tiesībām.

2.3. Kopsavilkums par Francijas un Vācijas sadarbības teritoriju modeļiem

Abās lielākajās Eiropas valstīs sadarbības teritorijas izveidošana pašvaldību līmenī ir atrunāta nacionālajā likumdošanā. Francijas gadījumā valdība īpaši stimulē šādu sadarbības teritoriju veidošanos, zināmā mērā lai nebūtu jāīsteno administratīvi teritoriālā reforma.

Savukārt, Vācijā pašvaldības brīvprātīgi no apakšas veido sadarbības teritorijas, vai nu valsts iekšienē, vai ar pašvaldībām aiz valsts robežām, veidojot eiroreģionus.

Primārais uzdevums abās valstīs sadarbības teritorijām – pašvaldības budžeta izdevumu optimizācija un pakalpojumu kvalitātes uzlabošana. Lielākoties abās valstīs sadarbības teritorijām tiek nodotas komunikāciju un sabiedriskā transporta funkcijas, teritorijas ekonomiskā potenciāla veicināšana un izmantošana. Mazāk izglītības, kultūras un sociālās funkcijas.

Tas, ar ko Francija saskarās vairāk, ir saistīts ar šo sadarbības teritoriju pārāk lielo birokratizāciju no valsts puses, jo pie noteiktas situācijas sadarbības teritorijai ir jāmaina savs statuss, kas ne vienmēr ir izdevīgs attiecīgajām pašvaldībām. Savukārt, Vācijā problēma ar ko nākas saskarties kopējām administrācijām ir iedzīvotāju skaita samazināšanās, līdz ar to nodokļu ieņēmumu samazināšanās mazapdzīvotās teritorijās. Līdz ar to Vācijas valdībai un federālajai zemei ir nepieciešams sniegt atbalstu šīm pašvaldībām.

Kopumā sadarbības teritorijas ir vērstas uz to, lai saglabātu šo vēsturisko veidojumu – pašvaldību, kas ir baznīcas draudžu robežās un kur viens otru pazīst. Tomēr apzinoties, ka ir nepieciešams arī virzīties laicam līdzīgu, efektīvu un klientam orientētu pašvaldības darbu, sadarbības teritoriju veidošana ir viens no veidiem, kas būtu jāizskata arī Latvijā ar mērķi paaugstināt pašvaldību sadarbības kapacitāti, spēju novērtēt savas iespējas sniegt saviem iedzīvotājiem visus normatīvajos aktos noteiktos pakalpojumus un funkcijas par adekvātu maksu un adekvātā laika termiņā.

Papildus tam Francijas valdība, apzinoties to, ka Francijas sabiedrība ir ļoti aktīva un iesaistās dažādās sabiedriskajās aktivitātēs, piemēram, streikos, gājienos, dotajā brīdī orientējas uz mazāk piespiedu veidu vietējo pašvaldību apvienošanas aktivitātēm un izmanto jau esošos instrumentus.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija norāda uz sekojošiem pozitīvajiem ieguvumiem no starp pašvaldību sadarbības:

- 1) Pieaug vietējo pašvaldību efektivitātes rādītāju konkrētu funkciju īstenošanā vai pakalpojumu sniegšanā, kā arī tiek ietaupīti vietējo pašvaldību budžeta līdzekļi;
- 2) Noteiktā laika periodā uzlabojas pakalpojumu sniegšanas kvalitāte, tai skaitā tiek piedāvāti specifiski pakalpojumi vai inovatīvi / augsto tehnoloģiju pakalpojumi;
- 3) Uzlabojas vietējo pašvaldību cilvēkresursu kapacitāte un ekspertīze;

- 4) Alternatīva Administratīvi teritoriālai reformai / darbojas paralēli Administratīvi teritoriālai reformai / kā pilotprojekts pirms Administratīvi teritoriālās reformas.

Savukārt, kā negatīvās iezīmes tiek minētas:

- 1) Process nav caurspīdīgs;
- 2) Dalītie pakalpojumi bieži vien rada politiskās, organizatoriskās un operacionālās grūtības;
- 3) Sadarbība var būt ar augstām izmaksām (var maksāt dārgi);
- 4) Pārāk sarežģītais atsevišķu valstu sadarbības teritoriju mehānisms var nedot cerētos rezultātus, tāpēc nacionālajam līmenim ir nepieciešams sniegt lielāku finansiālo un cita veida atbalstu.

Atsevišķas no Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas norādītajām pozitīvajām un negatīvajām iezīmēm atspoguļojas arī autores secinājumos par Vācijas un Francijas sadarbības teritoriju modeļiem. Kopumā arī sadarbības teritorijas ir jautājums, kurā ir nepieciešamas jaunas vēsmas atbilstoši jaunākajām tendencēm pasaulē un atbilstoši katras valsts uzbūvei un pieejamajiem resursiem, lai pašvaldību sadarbību izmantotu kā rīku iedzīvotāju vajadzību un interešu sakārtošanai.

3. VIETĒJO PAŠVALDĪBU SADARBĪBAS IESPĒJU IZPĒTE LATVIJĀ

Pamatojoties uz citu valstu pieredzi vietējo pašvaldību sadarbību teritoriju veidošanā, autore šajā nodaļā akcentēs sadarbības iespēju izpēti Latvijā vietējās pašvaldībās. Šajā nodaļā tiks raksturota pētnieciskā metodoloģiskais ietvars un analizēti iegūtie rezultāti, kā arī veikti secinājumi. Empīriski uzmanības fokusā būs uz vietējo pašvaldību sadarbība kā iespēja obligāto un brīvprātīgo funkciju īstenošanai. Ņemot vērā citu valstu pieredzi sadarbības teritoriju veidošanā, autore, pamatojoties uz respondentu aptaujā iegūto informāciju, ieinteresēto pušu viedokļiem un ekspertu redzējumu un profesionālo pieredzi, identificēs galvenos izaicinājumus un analizēs iespējamus risinājumus.

3.1. Izmantotās pētniecības un datu ieguves metodes

Lai iegūtu informāciju no pirmavota autore izvēlējās vairākas metodes, lai noskaidrotu, kāpēc vietējās pašvaldības ir / nav izveidojušas sadarbības teritorijas, vai nākotnē tās veidotu sadarbības teritorijas, kādas funkcijas vietējās pašvaldības būtu gatavas nodot sadarbības teritorijām. Autoresprāt, izvēlētās datu ieguves metodes ir adekvātas un pieņemamas, lai noskaidrotu tiešā un nepastarpinātā veidā konkrētu respondentu viedokļus.

Maģistra darba metodoloģiskais ietvars ir orientēts uz to, lai sasniegtu pētījuma mērķi – izpētīt sadarbības teritoriju veidošanas iespējas Latvijā un sagatavot priekšlikumus politikas veidotājiem sadarbības instrumenta veicināšanai starp vietējām pašvaldībām obligāto un brīvprātīgo funkciju īstenošanā, lai vietējās pašvaldības kļūtu savā darbībā efektīvākas, vērstas uz savstarpējo sadarbību un spētu kopīgu risināt problēmas.

Līdz ar to maģistra darbā kvalitatīvai datu iegūšanai tika izraudzītas sekojošas pētniecības metodes:

- 1) respondentu aptauja;
- 2) intervijas ar ieinteresētajām pusēm;
- 3) intervijas ar ekspertiem.

Izvērtējot piemērotāko metožu lietojumu, tika ņemts vērā gan pētniecības metožu pielietojums attiecīgajā sociālo zinātņu jomā, gan pašas metodes priekšrocības un trūkumi. Autore, pamatojoties uz jau iepriekš veiktiem līdzīgiem pētījumiem, par piemērotāko izvēlējās kvalitatīvās datu ieguves metodes. Kvalitatīvo datu analīze tiek mazāk apstrīdēta kā

pamats kvalitatīvai izpētei, lai gan ir izstrādāta plaša pieeja un procedūras kvalitatīvu datu analīzei, kas pastāv blakus un savstarpēji konkurē. Līdz ar to šajā kontekstā svarīgs jautājums ir, kas tiek uzskatīts par datiem, ko analizēs, un kāds ir labākais veids, kā analizēt⁴⁹.

Balstoties uz pētnieka iesaisti un pieredzi, kvalitatīvā pētījuma rezultātā ir iespēja padziļināti izprast problēmjauditājuma būtību un sagatavot pamatotus priekšlikumus problēmas risinājumam vai priekšlikumus jautājumu tālākai risināšanai, kas balstīti uz kvalitatīviem datiem. Autore ir profesionālis publiskajā pārvaldē, kas guvusi pieredzi vietējo pašvaldību jautājumos gan nacionālajā līmenī, gan vietēja pārvaldes līmenī.

Pirmais empīriskais datu ieguves avots ir **respondentu aptauja**, jo bieži vien aptaujas ir vienīgais veids kā iegūt kādas konkrētas grupas viedokli īstermiņā vai ilgtermiņā⁵⁰. Tā būs vērsta, lai tiešā veidā noskaidrotu respondentu – 118 vietējo pašvaldību – viedokli par sadarbības teritoriju kā papildus instrumentu pašvaldību kopīgai sadarbībai izmantošanu Latvijā. Respondentu aptaujas anketa (pielikums Nr. 2) ir veidota tā, lai uzzinātu no tiešajiem respondentiem, vai dotajā brīdī konkrētais respondents ir izveidojis sadarbības teritoriju un kādas no autonomajām funkcijām ir deleģētas izveidotajai organizācijai. Papildus tam autore jautā respondentiem, kāpēc sadarbības teritorijas nav izveidotas un vai ir plānots nākotnē tādas veidot.

Ņemot vērā faktu, ka likums “Par pašvaldībām” kopš 2008. gada dod iespēju pašvaldībām veidot kopīgas iestādes, lai risinātu kopīgus uzdevumus⁵¹, ir būtiski uzzināt no pirmavota datus un informāciju, lai, pamatojoties uz tiem, kā arī uz autores profesionālo pieredzi publiskajā pārvaldē sagatavot secinājumus un priekšlikumus politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju izmantošanu kā instrumentu vietējo pašvaldību darbības uzlabošanā un efektīvizēšanā.

Aptaujas anketas tika nosūtītas visām 119 vietējām pašvaldībām elektroniski (nosūtot uz oficiālajām elektroniskajām adresēm). Autore elektroniski ir saņēmusi atbildes no 19 vietējām pašvaldībām, kas pārstāv visus plānošanas reģionus.

Ņemot vērā, ka politisko dienas kārtību ietekmē arī dažādas ieinteresētās grupas, autore intervēja arī galvenās **ieinteresētās grupas** (pielikums Nr. 3). Ieinteresētā persona / grupa ir jebkurš indivīds vai grupa, kas var ietekmēt kādas

⁴⁹ Flick, U. *Doing Qualitative Data Collection –Charting the Routes*, SAGE Publications Ltd, 2018, p. 2 (aplūkots: 11.05.2019.)

⁵⁰ Janes, J. *Survey construction*, Library Hi Tech, Vol. 19 Iss. 4, 1999, p. 219 (aplūkots: 11.05.2019.)

⁵¹ Likuma “Par pašvaldībām” 99. pants, Latvijas Vēstnesis Nr. 61 (192), pieņemts 19.05.1994.

organizācijas / jautājuma mērķi / virzību⁵². Kā galvenās ieinteresētās grupas autore ir definējusi sekojošas grupas:

I. **Organizācijas, kas pārstāv vietējo pašvaldību intereses**

- 1) biedrību "Latvijas Pašvaldību savienību", kas uz brīvprātības principiem apvieno Latvijas Republikas novadu un republikas pilsētu pašvaldības. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 96. pantu⁵³ LPS ir tiesīga pārstāvēt pašvaldības to sarunās ar Ministru kabinetu. LPS biedri ir visas 119 Latvijas pašvaldības: 9 republikas pilsētu un 110 novadu pašvaldības.
- 2) biedrību "Latvijas Lielo pilsētu asociācija", kas uz brīvprātības principiem apvieno Latvijas Republikas vietējās pašvaldības, kuru administratīvā teritorija saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem ir atzīta par republikas pilsētu⁵⁴.

II. **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija** ir atbildīgā ministrija, kas izstrādā politiku pašvaldību sistēmas attīstības jomā⁵⁵. Līdz ar to ieinteresētā puse, kas veido nacionālo politiku pašvaldību kopējās sistēmas attīstībā un var dot savu ekspertīzi un zināšanas par vietējo pašvaldību sadarbības veidošanas problēmjaudājumiem un iespējām Latvijā.

Un visbeidzot kā pēdējo, bet ne noteicošo pētniecības metodi autore izvēlējās **ekspertu intervijas** (pielikums Nr. 4). Tās ir vērstas uz konkrētu ekspertu viedokļa noskaidrošanu par vietējo pašvaldību sadarbības veidošanas nepieciešamību un gūtu ieteikumus par sadarbības teritoriju veidošanu Latvijā nākotnē. Daļēji strukturētā intervija paredz iespējas uzdot jautājumus vai sniegt paskaidrojumus respondentam, tajā pašā laikā tai ir noteikta struktūra⁵⁶. Autore ir sagatavojusi intervijas anketu, lai visiem ekspertiem uzdotu vienādus jautājumus un pamatojoties uz ekspertu profesionālo pieredzi iegūtu priekšstatu par vietējo pašvaldību sadarbības iespējām Latvijā.

Autore intervēja sekojošus ekspertus:

- 1) Eiropas Komisijas ESPON EGTC direktori **Ilonu Raugzi**;

⁵² Greenley, G. E., Hooley, G.J., Broderick A. J., Rudd J. M. *Strategic planning differences among different multiple stakeholder orientation profiles*, 2004, Journal of Strategic Marketing, 12:3, p. 164 (aplūkots: 11.05.2019.)

⁵³ Pašvaldību biedrība, kurā likumā un tās statūtos noteiktajā kārtībā par biedriem ir iestājusies vairāk nekā puse no visām republikas pilsētu pašvaldībām, kā arī vairāk nekā puse no visām novadu pašvaldībām, ir tiesīga pārstāvēt pašvaldības to sarunās ar Ministru kabinetu.

⁵⁴ Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 1. pielikumu Latvijā ir 9 republikas pilsētas – Daugavpils, Jēkabpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Rīga, Valmiera, Ventspils.

⁵⁵ Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumu Nr. 233 "Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums" 4.1.3. apakšpunktu, Latvijas Vēstnesis Nr. 52 (4450), pieņemts 29.03.2011.

⁵⁶ Patton, Q.M. *Qualitative Research Evaluation Methods*, 3th edition. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage, 2002, p. 93

- 2) Stratēģiskās plānošanas un teritorijas plānošanas eksperti **Ilzi Ulmani**;
- 3) Rīgas pilsētas pašvaldības vadītāju (1994. – 1997. gads), ekonomistu, Latvijas universitātes profesoru **Māri Purgaili**.

3.2. Sadarbības teritorijas Latvijā

2009. gada 1. jūlijā spēka stājās grozījumi likumā “Par pašvaldībām”, kas likumā “Par pašvaldībām” iekļāva jaunu nodaļu – XIII nodaļa “Pašvaldību sadarbība”, kurā likumdevējs noteica ietvaru vietējām pašvaldībām attiecībā uz iespēju sadarboties, lai risinātu uzdevumus, kuros ir ieinteresētas visas vai vairākas pašvaldības⁵⁷. Savukārt, likuma “Par pašvaldībām” 99. pants nosaka, ka kopīgu uzdevumu veikšanai savstarpēji vienojoties pašvaldības var veidot kopīgas iestādes, nolikumā nosakot kopīgās iestādes kompetenci, tās finansēšanas, uzraudzības un citus ar kopīgās iestādes darbību saistītos jautājumus⁵⁸.

Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 38. punkts noteica, ka veicinot policentrisku valsts attīstību, tiks izveidotas pašvaldību sadarbības teritorijas, vairojot teritoriju ekonomiskās attīstības potenciālu un pašvaldību sadarbību publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī radot ekonomiskās sviras brīvprātīgai pašvaldību sadarbībai⁵⁹. Pamatojoties uz minēto, atbildīga nozares ministrija – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – sagatavoja un virzīja izskatīšanai Ministru kabinetā tiesību aktu saistībā ar sadarbības teritoriju izveides veicināšanu ar mērķi attīstīt policentrisku valsti. Likumprojektā “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”, kas tika izskatīts Ministru kabineta komitejas 2018. gada 8. janvāra sēdē⁶⁰ un nav ticis virzīts izskatīšanai tālākai izskatīšanai Ministru kabineta sēdē, bija paredzēts noteikt, ka pašvaldību sadarbības teritorijām tiek noteikts administratīvās teritorijas statuss un tās tiek veidotas ap reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, kas noteikti Nacionālajā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam, kā arī noteikti atsevišķi izņēmuma gadījumi.

Līdz ar to var secināt, ka Māra Kučinska vadītai valdībai bija mērķis izveidot pašvaldību sadarbības teritorijas, nevis balstoties uz brīvprātības principiem, bet gan nosakot

⁵⁷ Likuma “Par pašvaldībām” 95. panta pirmā daļa, Latvijas Vēstnesis Nr. 61 (192), pieņemts 19.05.1994.

⁵⁸ Likuma “Par pašvaldībām” 99. pants, Latvijas Vēstnesis Nr. 61 (192), pieņemts 19.05.1994.

⁵⁹ Ministru kabineta 2016. gada 3. maija rīkojums Nr. 275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”, Latvijas Vēstnesis, 88 (5660), pieņemts 03.05.2016.

⁶⁰ Ministru kabineta komitejas 2018.gada 8.janvāra sēdes protokols Nr.1, pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/mkksedes/saraksts/s/protokols/?protokols=2018-01-08#4> (aplūkots: 18.05.2019.)

pašvaldību sadarbības teritoriju robežas. Tomēr likumprojekta “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” anotācijā tiek minēts:

- 1) sadarbība ir pašvaldības tiesības, kas neparedz nekādus pienākumus attiecībā uz sadarbības obligātumu, līdz ar to pašvaldības var sadarboties arī ārpus savas sadarbības teritorijas;
- 2) sadarbība noteiktās jomās ir pašvaldību pienākums, bet pašvaldībai ir tiesības brīvi izvēlēties formu, kādā tas darāms (līgums, kopīga iestāde utt.);
- 3) sadarbība noteiktās jomās ir pašvaldību pienākums, kas tiek regulēts likumos vai Ministru kabineta noteikumos, piemēram, jau tagad Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldības likumā noteiktā civilās aizsardzības komisiju esošā pašvaldību sadarbības teritorija⁶¹.

Tas nozīmē, ka tika pieļautas iespējas, ka vietējās pašvaldības nākotnē būtu varējušas sadarboties ar citām pašvaldībām ārpus likumā noteiktās sadarbības teritorijas. Autores ieskatā tas norāda uz to, ka, neskatoties uz sadarbības teritoriju robežu noteikšanu, likumdevējs norāda uz pašvaldību neatkarību attiecībā uz tiesību aktos noteikto autonomo un brīvprātīgo funkciju īstenošanu.

Savukārt, Deklarācijā par Artūra Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanā⁶² galvenais uzsvars nav likts uz pašvaldību sadarbību kā instrumentu, kas veicinātu teritoriju sociāli ekonomisko izaugsmi un pašvaldību budžeta izdevumu potenciālo samazināšanu. Bet gan uz administratīvi teritoriālo reformu un tās pabeigšanu, kas nav šī maģistra darba mērķis. Uz to norāda arī likumdevēja 2019. gada 21. martā pieņemtais lēmums “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu”⁶³, kurā likumdevējs nolēj līdz 2021. gadam izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā un sniedz iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām.

Autore vērs uzmanību, ka 2019. gada 14. maija Ministru kabinetā pieņemtajā informatīvajā ziņojumā “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” Latvijas Republikas valdība pauž sekojošo attiecībā uz sadarbības

⁶¹ Likumprojekta “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā” anotācijas 2. lpp., pieejama: http://tap.mk.gov.lv/doc/2018_01/VARAManot_ATAVL_011117.2538.docx (aplūkots: 18.05.2019.)

⁶² Ministru kabineta 2019. gada 7. maija rīkojuma Nr. 210 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” 223.1. apakšpunkts, Latvijas Vēstnesis Nr. 91 (6430), pieņemts 07.05.2019.

⁶³ Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/305738-par-administrativi-teritorialas-reformas-turpinasanu> (aplūkots: 19.05.2019.)

teritoriju nākotni Latvija: “Nākotnē pašvaldību funkciju nodošana izpildei citām pašvaldībām būtu pieļaujama tikai likumā noteiktos īpašos gadījumos. Šāda pieeja neattiektos uz situācijām, kad pašvaldības racionālu apsvērumu dēļ izveidotu kopīgas iestādes likumā “Par pašvaldībām” noteiktajā kārtībā.”⁶⁴. Iepriekš minētajā informatīvajā ziņojumā tiek pieļauta sadarbības teritoriju potenciālā izveidošana Pierīgā, lai risinātu transporta jomas, reģionālās attīstības problēmas.

Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apkopoto informāciju pašvaldību sadarbību pēc juridiskās formas var iedalīt sekojoši:

- 1) funkcijas deleģēšana citai pašvaldībai;
- 2) kopīgi izveidota iestāde;
- 3) kopīgi izveidota kapitālsabiedrība.

Informāciju Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir apkopojusi uz 2018. gada beigām. Savukārt, ja vērtējam funkciju iedalījumu, tad viennozīmīgi no pašreiz izveidotajām pašvaldību sadarbības teritorijām priekšroka tiek dota izglītības, sporta funkcijas īstenošanai, deleģējot vai veidojot kopīgu iestādi. Savukārt, kopīga kapitālsabiedrība tiek veidota atkritumu apsaimniekošanas un transporta pakalpojumu nodrošināšanai. Autore vērs uzmanību, ka attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas jautājumiem vietējam pašvaldībām ir nepieciešams ievērot normatīvos aktus atkritumu apsaimniekošanas jomā, kas nosaka stingrus pienākumus, līdz ar to pašvaldību sadarbība ir viens no ekonomiski izdevīgākajiem veidiem šo pienākumu īstenošanai. Savukārt, citu normatīvo aktu uzdevumu / funkciju īstenošanai tik stingru pienākumu / nosacījumu nav.

Ņemot vērā 2019. gada 14. maija Ministru kabinetā pieņemto informatīvo ziņojumu “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli”, tad uz 2018. gada beigām Latvijā bija izveidotas 103 sadarbības teritorijas, kas ir apkopotas 1. pielikumā.

Savukārt, Latvijas Republikas Valsts kontrole ir skaidri norādījusi, ka “atrast iespējami efektīvāko pārvaldes veidu pašvaldības var, pirmkārt, izvērtējot savu iekšējo organizāciju un tās pilnveides iespējas, otrkārt, apsverot arī citus mūsdienu risinājumus, kas iziet ārpus pašvaldības robežām un ierastā ritma, piemēram, pašvaldību sadarbība.”⁶⁵ Līdz ar to var secināt, ka Valsts kontrole, veicot lietderības / likumības revīzijas par administratīvo

⁶⁴ Ministru kabinetā iesniegtā informatīvā ziņojuma projekta “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” 10.lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14> (aplūkots: 19.05.2019.)

⁶⁵ Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojums *Vai novadu pašvaldības nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem par samērīgām izmaksām?*, Rīga, 2017, 34. lpp.

un finanšu resursu izmantošanu tiesību aktos noteikto autonomo funkciju īstenošanai, pirmsšķietami norāda uz to, ka mazākām vietējām pašvaldībām būtu lietderīgi sadarboties tiesību aktos noteikto autonomo un brīvprātīgo funkciju īstenošanai. Piemēram, “būvniecības uzraudzības izdevumu salīdzinājums liecina, ka izmaksas ir iespējams samazināt, pašvaldībām veidojot sadarbības iestādes pakalpojumu sniegšanā. Rucavas novada pašvaldības piemērs būvniecības uzraudzības jomā rāda, ka izmaksas mazam novadam, veidojot atsevišķu iestādi, ir vismaz trīs reizes lielākas nekā tām pašvaldībām, kurās ir izveidota viena būvvalde uz vairākiem novadiem.”⁶⁶

Autore vēlas uzsvērt, ka Latvijas Republikas Valsts kontrole jau augstāk minētajā revīzijas ziņojumā, kas tika sagatavots 2017. gadā, kā vienu no efektīvākajiem instrumentiem teritorijas attīstības veicināšanā ir minējusi vietējo pašvaldību sadarbību. Un šis secinājums lielā mērā sakrīt ar ekspertu viedokli, kurus autore aptaujāja pētījuma ietvaros.

3.3. Pētījums par sadarbības teritoriju izveidošanas iespējām

Lai noskaidrotu tiešo sadarbības teritoriju veidotāju / neveidotāju viedokli, autore izstrādāja aptaujas anketu, ko nosūtīja 119 vietējām pašvaldībām (skatīt 2. pielikumu). Aptaujas anketas mērķis bija noskaidrot respondentu viedokli par Latvijā izveidotajām sadarbības teritorijām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 95. – 100. panta noteikto ietvaru, kā arī noskaidrot iemeslus, kāpēc vietējās pašvaldības līdz dotajam brīdim nav aktīvāk izmantojušas sadarbības teritoriju veidošanu kā instrumentu obligāto un brīvprātīgo funkciju īstenošanai. Papildus tam uzzināt, vai vietējās pašvaldības plāno nākotnē sadarbības teritorijas veidot un kādas funkcijas tās varētu nodot sadarbības teritoriju kompetencē.

Kā jau autore iepriekš minēja, tad aptaujas anketas aizpildīja un līdz 2019. gada 15. maijam elektroniski atpakaļ atsūtīja 20 vietējās pašvaldības, kas saskaņā ar aptaujas anketas vispārīgās informācijas daļā lūgto informāciju atrodas visos 5 plānošanas reģionos un saskaņā ar Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam definētajiem attīstības centriem pārstāv visas trīs attīstības centru grupas (nacionālo, reģionālo un vietējo).

Autore var tikai izteikt minējumu, kāpēc ir tik neliela vietējo pašvaldību neatsaucība, bet autoresprāt visdrīzāk tas ir saistīts ar notiekošajām aktivitātēm administratīvi teritoriālās reformas kontekstā, tas ir, Ministru kabinetā pieņemtais lēmums uzsākt publiskās konsultācijas par administratīvi teritoriālo iedalījumu (karti) un Vides aizsardzības un

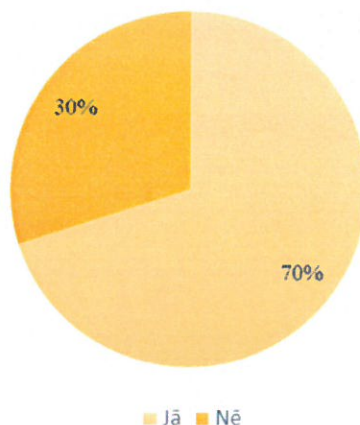
⁶⁶ Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojums *Vai novadu pašvaldības nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem par samērīgām izmaksām?*, Rīga, 2017, 37. lpp.

reģionālās attīstības ministra lēmumu apturēt atsevišķu vietējo pašvaldību uzsāktās iedzīvotāju aptaujas par Administratīvi teritoriālo reformu^{67, 68}. Vietējām pašvaldībām šis ir ļoti sensitīvs jautājums, līdz ar to iespējams pastāvēja kādi aizspriedumi arī par tēmu “sadarbības teritorijas” šajā kontekstā.

Viens no aptaujātajiem ekspertiem (M.Purgailis) gan norādīja, ka atbildējušais respondentu skaits ir salīdzinoši augsts.

Pētījuma ietvaros vietējām pašvaldībām tika jautāts, vai tās ir izveidojušas sadarbības teritoriju.

Vai Jūsu pašvaldība ir izveidojusi sadarbības teritoriju?

3.1. attēls *Vai Jūsu pašvaldība ir izveidojusi sadarbības teritoriju?*

Dati iegūti, aptaujājot vietējās pašvaldības.

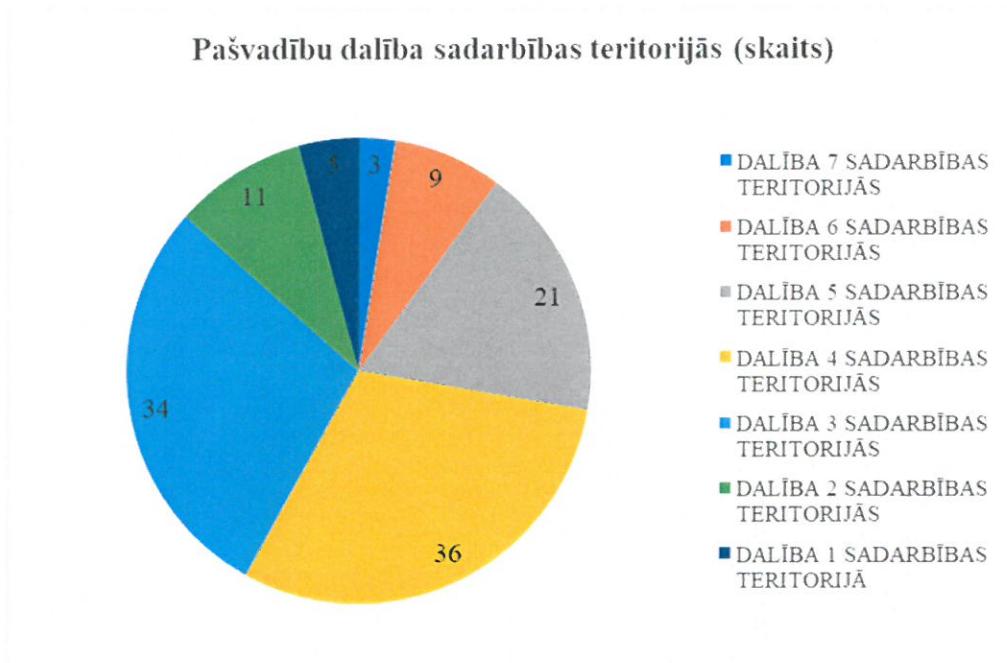
Tās vietējās pašvaldības, kas iesūtīja atbildes, 70% gadījumu jeb 14 vietējās pašvaldības atbildēja, ka tās ir izveidojušas sadarbības teritorijas. Savukārt, 30% jeb 6 vietējās pašvaldības nav izveidojušas sadarbības teritoriju ar citām vietējām pašvaldībām.

Savukārt, balstoties uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apkopoto informāciju uz 2018. gada beigām (saskaņā ar autores veiktajiem aprēķiniem), visas 119 vietējās pašvaldības ir vismaz vienā sadarbības teritorijā. Maģistra darba 1. pielikumā ir apkopota informācija par vietējo pašvaldību izveidotajām kapitālsabiedrībām, kopīgām

⁶⁷ VARAM: pašvaldību rīkotās aptaujas par reformu neatbilst likumam, pieejams: http://varam.gov.lv/lat/aktual/prestes_relizes/?doc=27345 (aplūkots: 27.05.2019.)

⁶⁸ VARAM aicina Jelgavas novada pašvaldībai izvēlēties likumisku metodi iedzīvotāju viedokļa noskaidrošanai, pieejams: http://varam.gov.lv/lat/aktual/prestes_relizes/?doc=27366 (aplūkots: 27.05.2019.)

iestādēm, deleģētajām funkcijām (datu avots ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija⁶⁹).

3.2. attēls *Vietējo pašvaldību dalība sadarbības teritorijās*

Dati avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija; autores apkopojums

3.2. attēlā ir atspoguļots maģistra darba 1. pielikumā nosaukto 103 izveidoto sadarbības teritoriju sadalījums, ņemot vērā vietējo pašvaldību dalību (skaits) sadarbības teritorijās. Var secināt, ka tikai 5 vietējās pašvaldības ir iesaistījušās vienā sadarbības teritorijā. Savukārt, 3 vietējās pašvaldības ir iesaistījušās 7 sadarbības teritorijās.

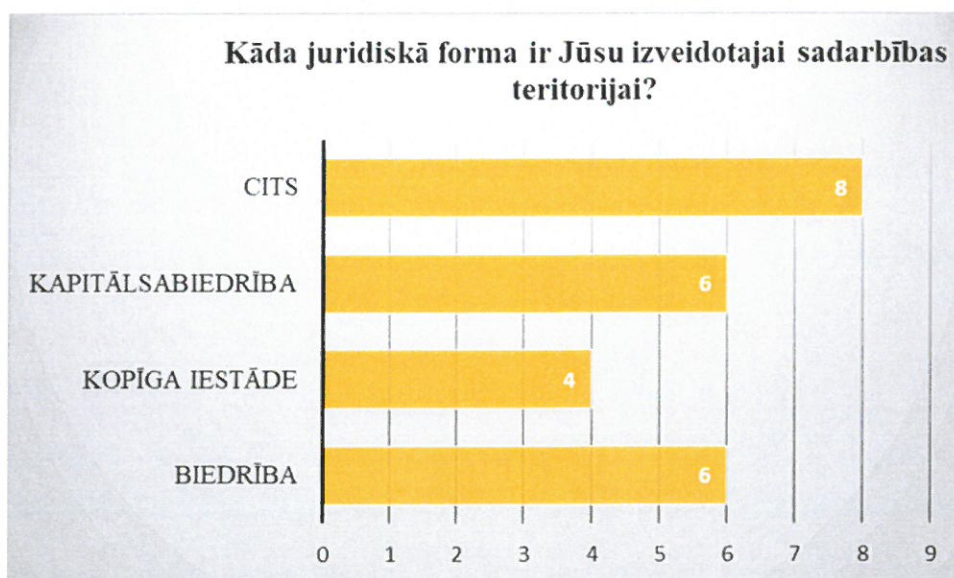
No vienas puses, tieši uzdodot jautājumu vietējai pašvaldībai, vai tā ir izveidojusi / piedalās sadarbības teritorijā, var tikt saņemta negatīva atbilde. No otras puses, ja vietējai pašvaldībai tiktu konkrēti uzdots jautājums par to, vai tā ir deleģējusi funkciju / izveidojusi kopīgu kapitālsabiedrību ar kādu citu vietējo pašvaldību, pirmsšķietami tiktu saņemta pozitīva atbilde. Balstoties uz iepriekš minēto, autore uzskata, ka visdrīzāk pastāv sadarbības teritorijas koncepta izpratnes problēmas. Pietrūkst skaidrojums par to, kas ir sadarbības teritorija un līdz ar to, kā šo instrumentu pašvaldības varētu attīstīt nākotnē.

⁶⁹ Ministru kabinetā iesniegtā informatīvā ziņojuma projekta “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” 34. – 38.lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14> (aplūkots: 19.05.2019.)

Autore vietējām pašvaldībām uzdeva jautājumu par izveidoto sadarbības teritoriju juridisko formu.

Kā izriet no 3.3. attēla, tad no tām vietējām pašvaldībām, kas atbildēja pozitīvi par sadarbības teritorijas izveidošanu, 6 aptaujas anketās vietējās pašvaldības ir norādījušas, ka ir izveidotas gan biedrības, gan kapitālsabiedrības. Savukārt, tikai 4 aptaujas anketās vietējās pašvaldības ir norādījušas, ka ir izveidojušas kopīgu iestādi. Autore vērs uzmanību, ka tika aicināts norādīt visus nepieciešamos atbilžu variantus, jo viena vietējā pašvaldība var izveidot vairākas sadarbības teritorijas. 8 aptaujas anketās pie atbilžu varianta "Cits" tika norādīts, ka tiek slēgti deleģēšanas līgumi, dotāciju līgumi, trīspusējās sadarbības līgumi, sadarbības līgumi kāda konkrētā projekta īstenošanai, notiek bijušā rajona teritorijā ietilpstošo novada priekšsēdētāju ikmēneša sanāksmes, civilās aizsardzības komisijas,

Līdz ar to var secināt, ka vietējās pašvaldības labprātāk izmanto līgumtiesiskās attiecības uz noteiktu laika periodu, kuru ietvaros atrunā konkrētus pušu pienākumus, atbildības jomas, finansiālās saistības, nevis veido organizācijas, nodod viena otrai tiesību aktos noteiktās autonomās un brīvprātīgās funkcijas.

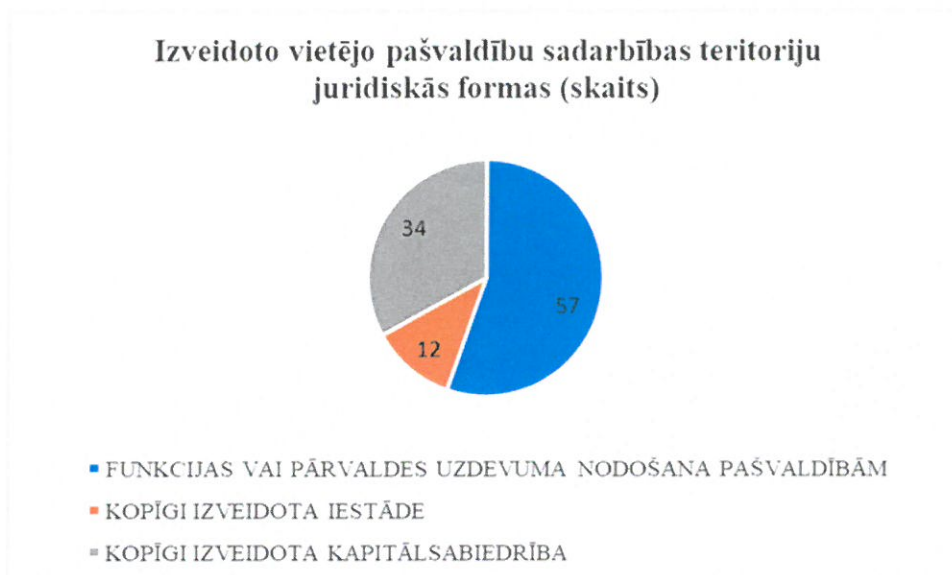

3.3. attēls *Kāda juridiskā forma ir Jūsu izveidotajai sadarbības teritorijai?*

Dati iegūti, aptaujājot vietējās pašvaldības.

Savukārt, analizējot iegūto informāciju, kas atspoguļota maģistra darba 1. pielikumā, no 3.4. attēla var secināt (līdzīgi kā 3.3. attēlā) vietējās pašvaldības ir izvēlējušās funkcijas deleģēt kādai pašvaldībai, visdrīzāk slēdzot līgumtiesiskās attiecības, tas ir, 57 gadījumos jeb 55% no 103 izveidotajām sadarbības teritorijām, kas pastāvēja uz

2018. gada beigām Latvijā. Savukārt, 34 gadījumos ir izveidotas kopīgas kapitālsabiedrības jeb 33%. Autore vēlas vērst uzmanību, ka, analizējot jautājumu par vietējo pašvaldību funkcijām, kuru īstenošanai ir izveidotas sadarbības teritorijas, ir vērojama zināma likumsakarība, jo kopīgās kapitālsabiedrības dominē primāri divu funkciju īstenošanai, tas ir, saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu un saistībā ar veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu (2., 3., 4. līmeņa slimnīcu izveidi un uzturēšanu).

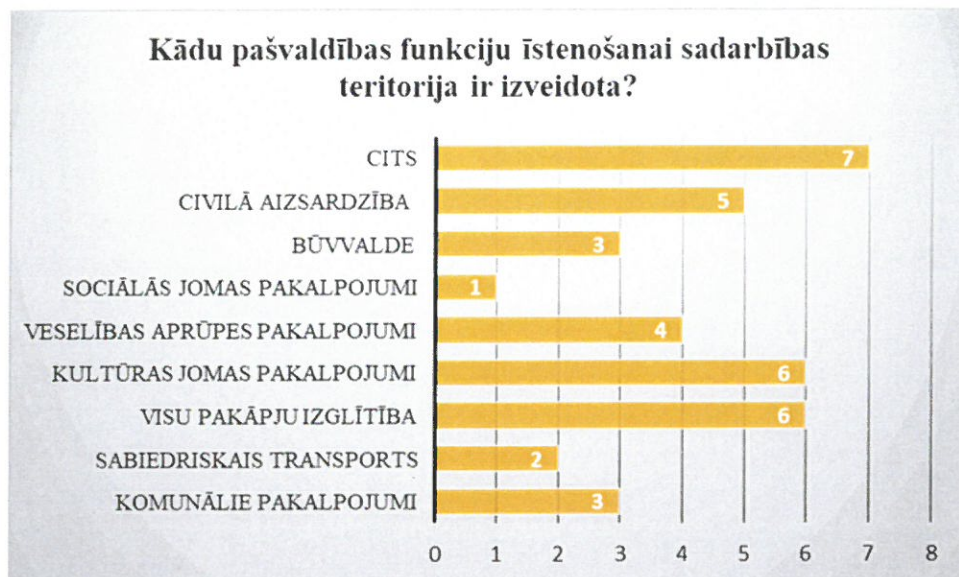

3.4. attēls Izveidoto vietējo pašvaldību sadarbības teritoriju juridiskās formas

Dati avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija; autores apkopojums

Vietējām pašvaldībām tika uzdots jautājums par autonomajām funkcijām, kuru īstenošanai tika izveidotas sadarbības teritorijas. Vietējās pašvaldības no aptaujas anketā piedāvātā uzskaitījuma varēja izvēlēties visus nepieciešamos atbilžu variantus.

Respondentu atbildes uz anketas jautājumu ir iespējams aplūkot 3.5. attēlā.

3.5. attēls Kādu pašvaldības funkciju īstenošanai sadarbības teritorija ir izveidota?

Dati iegūti, aptaujājot vietējās pašvaldības.

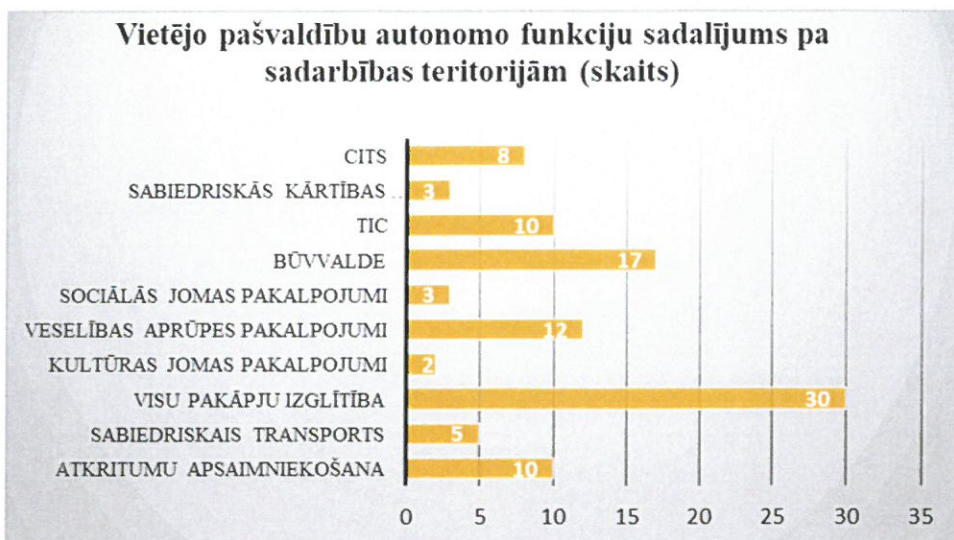
Vietējās pašvaldības, kas pozitīvi atbildēja par jau izveidotu sadarbības teritoriju, ir norādījušas, ka visbiežāk tās ir izveidotas kultūras un visu pakāpju izglītības pakalpojumu funkcijas īstenošanai. Tas arī saskan ar maģistra darba 1. pielikumā apkopoto informāciju un 3.4. attēlu, vismaz attiecībā uz izglītības jomu, jo kā kopīgas iestādes ir izveidotas gan Sporta skolas, gan Mūzikas skolas un vietējās pašvaldības administrācijā esoša struktūrvienība, kas atbild par izglītības jautājumiem, t.sk., par metodisko vadību, mazākās vietējās pašvaldībās arī par sporta, kultūras un sabiedrisko attiecību jautājumiem.

Ņemot vērā, ka spēkā ir stājies jauns tiesiskais ietvars par civilās aizsardzības pasākumu ieviešanu vietējās pašvaldībās, tad šī ir nākamā funkcija, kas ir norādīta. Autore norāda, ka viens respondents savā anketā gan ir norādījis, ka civilā aizsardzība kā funkcija iespējams nav sadarbības teritorijas tvērums.

Autore uzsver, ka atsevišķas pašvaldības pie atbilžu variantā "Cits" norādīja atkritumu apsaimniekošanu, kas pēc savas būtības ir komunālie pakalpojumi, bet tiek nodrošināts attiecīgi no kādas kapitālsabiedrības, kas ir izveidota šim konkrētajam mērķim – atkritumu apsaimniekošanai, un dibinātāji ir vietējās pašvaldības.

Papildus tam atsevišķas pašvaldības norāda, ka arī tūrisma pakalpojumi tiek organizēti, sadarbojoties vairākām pašvaldībām kopā. Tieši tāpat tiek nodrošināt sabiedriskās kārtības pakalpojumi, veidota vietējā rīcības grupa. Tas liecina, ka vietējās pašvaldības, diskutējot par sadarbības teritoriju izveidi, neierobežo tikai ar vienu vai pāris funkciju

īstenošanu, bet lemj par pietiekošu plašu autonomo un brīvprātīgo funkciju īstenošanu sadarbības teritorijas ietveros, nodot / deleģējot attiecīgi izveidotajai organizācijai.

3.6. attēls *Vietējo pašvaldību autonomo funkciju sadalījums pa sadarbības teritorijām*

Dati avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija; autores apkopojums un interpretācija

Savukārt 3.6. attēlā atspoguļo izveidotās sadarbības teritorijas uz 2018. gadu saskaņā ar maģistra darba 1. pielikumā esošo informāciju. Līdz ar to ir izveidotas 10 sadarbības teritorijas, kas ir saistītas ar konkrētu teritoriju kopēju tūrisma mārketinga pakalpojumu izstrādi un pārdošanu ar mērķi piesaistīt vairāk vietējo un ārvalstu tūristu, radīt unikālus tūrisma produktus un pakalpojumus. Papildus tam kā jau autore minēja, tad 10 sadarbības teritorijas ir izveidotas, lai izpildītu vietējām pašvaldībām uzliktās tiesību aktos noteiktās prasības attiecībā uz atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu jomās, kur Latvijā pēdējos gados ir vērojams speciālistu trūkums, ir izveidotas arī 17 sadarbības teritorijas, kas sniedz būvvaldes pakalpojumus. Savukārt, 12 gadījumos vietējās pašvaldības ir vienojušās sadarboties, lai nodrošinātu veselības pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Pirmkārt, tās ir 4. līmeņa slimnīcas jeb reģionālās slimnīcas, kas izvietotas republikas pilsētās un kur kapitālsabiedrībās kā dalībnieki visbiežāk ir apkārtējās vietējās pašvaldības. Otrkārt, arī 2., 3. līmeņa slimnīcu darbību nodrošināšanai vietējās pašvaldības ir vienojušās sadarboties.

Kā atsevišķs piemērs ir minams sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem, kur 5 gadījumos tā ir kopēja vietējo pašvaldību sadarbība, nevis privāts uzņēmējs vai vienas pašvaldības kapitālsabiedrība.

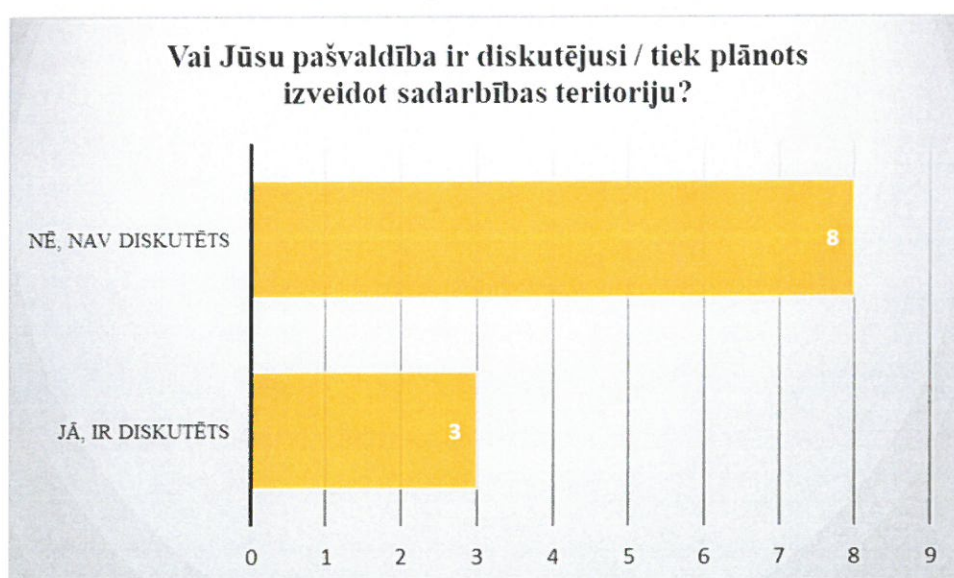
Lai arī tikai 30% no respondentiem, kas atsūtīja savas anketas atbildēja negatīvi par to, kāpēc nav veidojuši sadarbības teritorijas, autore vietējām pašvaldībām tika uzdevusi jautājumu par iemesliem sadarbības teritoriju neveidošanai – Kāpēc Jūsu pašvaldība nav izveidojusi sadarbības teritoriju.

Visas tās vietējās pašvaldības, kas 1. jautājumā atbildēja negatīvi (un tās bija 6 vietējās pašvaldības), šajā jautājumā atbildēja, ka tām nav bijusi nepieciešamība veidot sadarbības teritorijas. Autore vēlas vērst uzmanību, ka 3 no šīm vietējām pašvaldībām ir nacionālas nozīmes attīstības centri jeb republikas pilsētas un 3 vietējās pašvaldības ir vietējas nozīmes attīstības centri, bet atrodas Pierīgā.

Līdz ar to autore izdara pirmsšķietamu secinājumu, ka šīs vietējās pašvaldības dotajā brīdī ir pašpietiekamas dažādu resursu pieejamībā un līdz šim nav bijusi nepieciešamība veidot sadarbības teritorijas autonomo un brīvprātīgo funkciju īstenošanai.

Otrs secinājums visdrīzāk ir saistīts ar to, ka daļa no vietējām pašvaldībām, īpaši tās, kas ir deleģējušas savas funkcijas kādai citai vietējai pašvaldībai vai ir dalībniece kopīgajā iestādē / kapitālsabiedrībā, kas neatrodas tās teritorijā, ir aizmirsusi / neaizdomājās par šo jautājumu. Iespējams, ka varētu darboties līdzīgs princips kā skolēnu norēķiniem “nauda seko skolēniem” – pašvaldība samaksā par sniegtajiem pakalpojumiem, bet nedomā par pakalpojuma kvalitātes uzlabošanu / pakalpojuma pieejamības nodrošināšanu.

Papildus tam vietējām pašvaldībām tika jautāts, vai tās ir diskutējušas / plānojušas kaut kad nākotnē veidot sadarbības teritorijas.

3.7. attēls *Vai Jūsu pašvaldība ir diskutējusi / tiek plānots izveidot sadarbības teritoriju?*

Dati iegūti, aptaujājot vietējās pašvaldības.

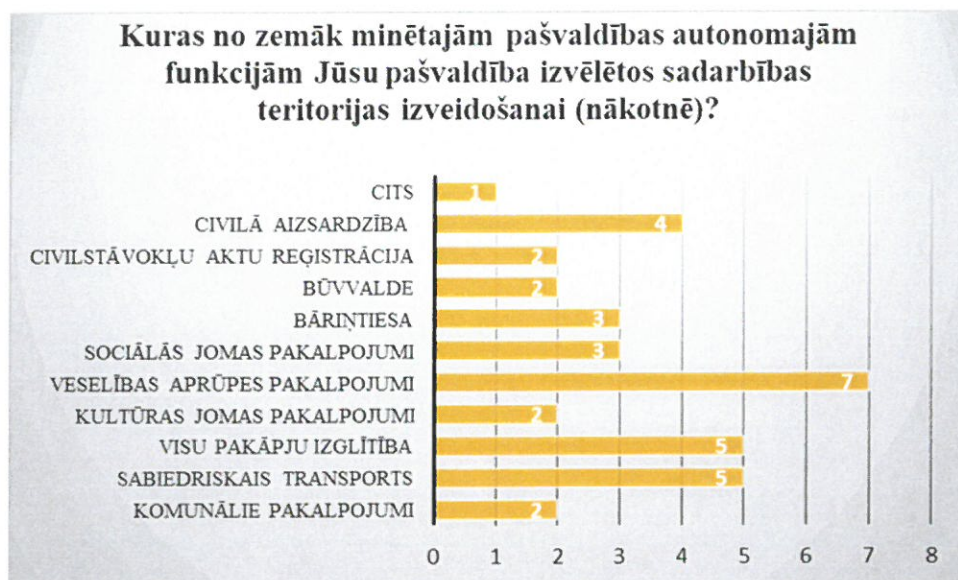
3.7. attēlā ir iespējams iegūt informāciju, ka no 20 vietējām pašvaldībām, kas atbildēja, 8 vietējās pašvaldības atbild, ka nav diskutēts / netiek plānots veidot sadarbības teritoriju. Savukārt, 3 vietējās pašvaldības atbild, ka ir diskutēts / plāno veidot sadarbības teritoriju nākotnē.

Autore vēlas atzīmēt, ka no pozitīvi atbildējušām vietējām pašvaldībām ir arī tādas, kuras jau šobrīd ir izveidojušas sadarbības teritorijas. Tas nozīmē, ka ir pozitīva pieredze un tiek domāts par jaunu sadarbības formu veidošanu. Līdz ar to atsevišķas vietējās pašvaldības meklē veidus, kā uzlabot iedzīvotājiem sniegtos pakalpojumus.

Kā norādīja eksperte (I.Ulmane), tad pie ierobežotiem vietējo pašvaldību resursiem būtu nepieciešami gudri risinājumi. Piemēram, viena no republikas pilsētām kopā ar apkārtējām vietējām pašvaldībām ir uzsākusi izpēti darbu pie sociālās mājas izveides vienā no vietējām pašvaldībām. Mērķis šim projektam būtu izveidot vienotu sociālo māju, kurā izmitināt apkārtējo vietējo pašvaldību noteiktam sociālam stāvoklim atbilstošu iedzīvotāju grupu. Vietējo pašvaldību eksperti kopīgi meklē risinājumus šai idejai, ir konstatēti gan tiesību aktos atsevišķi riski, kas ir jārisina, gan iespējas. Līdz ar to šis pozitīvs piemērs, kur it kā pašpietiekama vietējā pašvaldība (republikas pilsēta) kopā ar apkārtējām vietējām pašvaldībām sadarbojas.

Arī Latvijas Lielo pilsētu asociācija ir norādījusi, ka nākotnē vietējo pašvaldību sadarbība ir veicināma. Kā pozitīvo piemēru minot, Jelgavas pilsētas ieguldījumus infrastruktūrā, lai īstenotu Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā 2016. – 2021. gadam noteikto mērķu sasniegšanu.

Un visbeidzot kādas autonomās un brīvprātīgās funkcijas vietējās pašvaldības būtu gatavas nodot īstenošanai sadarbības teritorijai.

3.8. attēls *Ja nākotnē Jūsu pašvaldība pieņems lēmumu par sadarbības teritorijas veidošanu, kuras no zemāk minētajām pašvaldības autonomajām funkcijām Jūsu pašvaldība izvēlētos sadarbības teritorijas izveidošanai?*

Dati iegūti, aptaujājot vietējās pašvaldības.

Saskaņā ar 3.8. attēlu un vērtējot nākotnes perspektīvu, tad vietējās pašvaldības priekšroku ir devušas veselības aprūpes pakalpojumiem kā funkcijai, kuru varētu nodot sadarbības teritorijai īstenošanai. Autore vērtējumā Latvijā reģionālās un vietējās slimnīcas un poliklīnikas, kur kapitāldaļu turētājas ir vairākas pašvaldības, jau šobrīd atbilst Eiropas valstu izpratnei par pašvaldību sadarbību. Papildus tam veselības aprūpes pakalpojumi un mobilitātes pakalpojumi ir vieni no izplatītākajām funkcijām, kas tiek nodotas sadarbības teritorijām saskaņā ar ekspertes I.Raugzes pausto.

Ņemot vērā uzsāktās reformas izglītības sektorā, kā arī jau esošo labo praksi pašvaldību sadarbībā saistībā ar sporta un mūzikas skolām, tad 5 reizes vietējās pašvaldības ir norādījušas, ka nākotnē saskata izglītības funkciju kā perspektīvu nodošanai sadarbības teritorijām. Tāpat 5 vietējās pašvaldības ir norādījušas, ka sabiedriskais transports ir perspektīva funkcija. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 2019. gada 14. maijā apstiprinātajā informatīvajā ziņojumā⁷⁰ norāda, ka Rīgā un Pierīgā būtu nepieciešams kopīgi plānot un organizēt satiksmes jomu jeb sabiedrisko transportu.

Tāpat kā uz esošo situāciju, tā arī uz nākotni 4 reizes vietējās pašvaldības ir norādījušas, ka civilā aizsardzība būtu īstenojama sadarbības teritorijas ietvaros. Kā norādīja

⁷⁰ Ministru kabinetā iesniegtā informatīvā ziņojuma projekta “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” 27.lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14> (aplūkots: 21.05.2019.)

vienas pašvaldības pārstāvis, tad dažāda veida katastrofas nenotiek vienas pašvaldības administratīvajās robežās, tāpēc šī tiesību aktos noteiktā funkcija un tam pakārtotie uzdevumi būtu visefektīvāk īstenojami pašvaldībām sadarbojoties, tādejādi apzinot visus resursus (cilvēkresursus, finanšu, infrastruktūras, trauksmes, dabas), stiprās un vājās puses, piedāvājot vislabākos iespējamus risinājumus.

Salīdzinot ar respondentu sniegtajām atbildēm par esošo situāciju, tad nākotnē 3 reizes vietējās pašvaldības nodotu arī sociālās jomas pakalpojumus un bāriņtiesas funkcijas sadarbības teritorijām. Šie abi jautājumi zināma mērā ir savstarpēji saistīti tiktāl ciktāl tie saistās ar bērnu tiesību ievērošanu un bērnu labklājības jautājumiem. Papildus tam abos šajos publiskās pārvaldes institūtos ir cilvēkresursu trūkums, tāpēc visdrīzāk šāds priekšlikums tiek izteikts ar mērķi ne tikai uzlabot institūciju darbu, bet arī ar mērķi risināt cilvēkresursu kapacitātes problemātiku un uzlabot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti.

Savukārt, pa 2 reizēm vietējās pašvaldības ir norādījušas sekojošas autonomās funkcijas – civiltāvokļa akta reģistrāciju, būvvaldi, kultūras jomas pakalpojumus un komunālos pakalpojumus. Ja tiek salīdzināts ar esošo situāciju, tad neviens respondentiem netika atbildējis, ka ir izveidojis sadarbības teritoriju, kurai ir nodota laulību reģistrācijas funkcija, bet nākotnē atsevišķas vietējās pašvaldības izskatītu šādu iespēju.

Nedaudz pārsteidzoši, ka tikai 2 vietējās pašvaldības ir norādījušas komunālos pakalpojumus kā potenciālo funkciju, ko varētu nodot sadarbības teritorijai. Autores ieskatā ir vairāki izskaidrojumi, jo, pirmkārt, komunālā saimniecība katrā no vietējām pašvaldībām ir veidota pēc saviem principiem un pēc savas juridiskās formas. Otrkārt, atsevišķi pakalpojumi jau pašreiz ir nodoti sadarbības teritorijām – kapitālsabiedrībām, kas nodarbojas ar atkritumu savākšanas pakalpojumiem. Un šeit būtu jāmin, ka ne visām vietējām pašvaldībām ir tā pozitīvākā pieredze, jo ir nepieciešams ievērot visus konkurences likumdošanas nosacījumus par pakalpojumu iepirkšanu publiskā iepirkuma ietvaros.

Neskatoties, ka Latvijā ir izveidotas gan kopīgas iestādes, gan deleģētas funkcijas attiecība uz būvvaldes funkcijas īstenošanu pašvaldību sadarbības ietvaros, tikai 2 vietējās pašvaldības nākotnē ir norādījušas uz būvvaldes funkcijas nodošanu sadarbības teritorijai. Daudzām pašvaldībām trūkst finanšu un cilvēku resursu, lai nodrošinātu profesionālu būvvalžu darbību, turklāt būvniecības jomas normatīvais regulējums ir sarežģīts⁷¹, tāpēc pašvaldību sadarbība būtu iespēja risināt kopējās problēmas.

⁷¹ Ministru kabinetā iesniegtā informatīvā ziņojuma projekta “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” 18.lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14> (aplūkots: 21.05.2019.)

Kā intervijā norādīja eksperte I.Raugze, tad Latvijas vietējās pašvaldības māk un prot īstenot kultūras jomas projektus, tāpēc arī autorei nav pārsteigums, ka arī nākotnē 2 vietējās pašvaldības labprāt gribētu kultūras jomas pakalpojumus īstenot sadarbības teritorijas ietvaros. Zināmā mērā tā ir apsverama ideja, ja tādejādi varētu optimizēt kultūras jomas administratīvos izdevumus un mērķtiecīgi investēt kultūras nozarē.

Kopumā var secināt, ka vietējās pašvaldības Latvijā veido sadarbības teritorijas, bet, iespējams, ka neaizdomājas, ka atsevišķos gadījumos, piemēram, funkciju deleģēšana ir sadarbības teritorija. Tas liecina par to, ka vietējām pašvaldībām ir samērā neliela izpratne par pašvaldību sadarbību Latvijas iekšienē, pretstatā iespējams pašvaldību sadarbībai ar pašvaldībām aiz Latvijas robežām, kur ir noslēgti sadraudzības līgumi, vai pašvaldību sadarbībai projektu ietvaros, piemēram, izstrādājot piekrastes tūrisma maršrutus Eiropas Savienības Kohēzijas politikas pārrobežu programmas ietvaros.

3.4. Ieinteresēto pušu intervijas

Papildus autore intervēja arī ieinteresētās puses (aptaujas anketa pievienota maģistra darba 3. pielikumā). Pirmkārt, kā ieinteresētās puses autore definēja vietējo pašvaldību intereses pārstāvošās lielākās organizācijas, kas atsaucās uz autore aicinājumu piedalīties intervijā. Otrkārt, tā ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kā par nozari atbildīgā ministrija, tas ir, vietējo pašvaldību darbību pārraugošā ministrija.

Ieinteresētajām pusēm tika lūgts atbildēt uz sekojošu jautājumu - *kāpēc līdz šim vietējās pašvaldības nav izmantojušas likuma "Par pašvaldībām" 99. pantā doto iespēju veidot sadarbības teritorijas.*

V.Valainis kā Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektors norāda, ka republikas pilsētas sadarbības teritorijas ir izveidojušas, tikai tām ir nedaudz cits koncepts. Piemēram, jau 2010. gadā tika izstrādāts un apstiprināts Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada apvienotais civilās aizsardzības plāns⁷², kas paredzēja izveidot kopēju trīs vietējo pašvaldību katastrofu pārvaldīšanas organizatorisko struktūru un izstrādāt rīcības kārtību katastrofu gadījumos. Vēl viens piemērs, kur sadarbības teritorija ir visa Latvija, jo aptver visas vietējās pašvaldības, ir Ventspils pilsētas pašvaldības īstenotais Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansētais projekts "Koplietošanas IKT resursu attīstība pašvaldību

⁷² Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada apvienotais civilās aizsardzības plāns, pieejams: http://www.jelgava.lv/files/ca_plans_jelgava_ozolnieki_novads.pdf, (aplūkots: 25.05.2019.)

vajadzībām”. Treškārt, dzīvojot digitālā laikmetā, kur svarīga ir pakalpojumu pieejamību, daudzveidība un kvalitāte, vietējās pašvaldības nav pakalpojumu sniedzējas, bet gan tiesību aktos noteikto autonomo un brīvprātīgo funkciju sniedzējas. Tieši tādēļ republikas pilsētas katru priekšlikumu, veidot sadarbības teritorijas, izvērtē rūpīgi, pieņemot izsvērtus lēmumus. Līdz ar to republikas pilsētu gadījumā sadarbības teritorijas tiek skatīts nedaudz no cita skatu punkta, nekā reģionālo attīstības centru grupā.

Savukārt, Latvijas Pašvaldību savienība norāda, ka nevar apgalvot, ka vietējās pašvaldības nesadarbojas, pretēji Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apgalvojumam. Latvijā vietējās pašvaldības ir izvēlējušās deleģēt funkcijas un veidot līgumiskās attiecības, jo tās ir vienkāršāk pārtraukt, ja vietējā pašvaldība izlemst izstāties no sadarbības teritorijas.

Ja izvērtējam funkciju ziņā, tad vietējās pašvaldības visbiežāk izvēlās deleģēt būvvaldes funkcijas (89 novadu pašvaldību grupā). Kā norāda Latvijas Pašvaldību savienība, tad pamatā tam ir kvalitatīvu speciālistu trūkums valstī, augstais normatīvisms un salīdzinoši zemais būvniecības apjoms novadu pašvaldībās. Līdz ar to, ņemot vērā izmaksas un pakalpojuma sniegšanas efektivitāti (tai skaitā laikā), vietējās pašvaldības izlemj deleģēt funkcijas “bijušā rajona vai pusrajona formā”.

Savukārt, pēdējā kopēji izveidotā iestāde ir Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novadu bāriņtiesa, kas atbilst likuma “Par pašvaldībām” nosacījumiem par atsevišķas institūcijas izveidošanu. Tas sekmēs gan profesionālu un augsti kvalificētu cilvēkresursu piesaisti sociāli jutīgam sektoram.

Kā norādīja I. Peipiņa, tad pašvaldību sadarbības pozitīvie piemēri ir balstīti dažādos Eiropas Savienības budžeta finansētos pārrobežu programmu projektos, kuru ietvaros vietējās pašvaldības sadarbojas, lai kopīgi izstrādātu un pēc tam ieviestu projektu, piemēram, 5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” otrās atlases kārtas ietvaros, kuras ietvaros bija paredzēti ieguldījumi pašvaldībās pie Baltijas jūras un projekta ietvaros bija jāsadarbojas vairākām pašvaldībām. Otrs pozitīvs piemērs ir SIA “ZAAO”, kas mērķtiecīgi īsteno atkritumu savākšanas un apglabāšanas pasākumus Vidzemes reģionā; atšķirībā no Rīgas pilsētas, kur atkritumu jomā ir brīvā tirgus nosacījumi, tad Vidzemes pašvaldībās jautājums par atkritumu konteineriem, to tīrību utml. ir neregulēts.

Savukārt, attiecībā uz iemesliem, kāpēc vietējās pašvaldības nav bijušas aktīvākas sadarbības teritoriju veidošanā, vispirms tika minēts vietējo pašvaldību politiku domāšanas veids, it īpaši saistībā ar kopīgo iestādi. Ja vietējā pašvaldība būs kopīgajā iestādē, tad kādā

veidā N vietējās pašvaldības domes deputāti varēs kontrolēt kopējo iestādi, kas atradīsies Y vietējā pašvaldībā, izņemot ikgadējo atskaiti. Un otrs iemesls ir savstarpējā neuzticēšanās (gan starp pašvaldībām, gan vietējais līmenis – nacionālais līmenis, vietējais līmenis – reģionālais līmenis). Vietējās pašvaldības nejūtas drošas par savu turpmāko eksistenci, par to, vai tās īsteno tiesību aktos noteiktās autonomās funkcijas atbilstoši un vai katra nākošā valdība, nenākot pie varas, nepiedāvās kaut ko jaunu.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija piekrīt Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojumā “Vai novadu pašvaldības nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem par samērīgām izmaksām?” norādītajam, ka sadarbības teritorijas Latvijā nav plaši izplatītas, tas ir, vietējo pašvaldību izveidotās kopīgās iestādes nav plaši izplatītas. Ministrijas ieskatā funkciju deleģēšanai nav vietējo pašvaldību sadarbība likuma “Par pašvaldībām” 99. panta nosacījumu izpilde, bet likuma “Par pašvaldībām” 10. panta nosacījumi. Līdz ar to 2019. gadā vietējo pašvaldību sadarbība Latvijā nav izplatīts instruments.

Kā norādīja A. Šults (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reformu nodaļas vadītājs), tad kopīgās iestādes Ministrijas ieskatā varēja būt kaut kas līdzīgs tam, kas savā laikā bija rajona padomes (alternatīva tai). Kopīgai iestādei būtu politiķu padome, kas pārzinātu attiecīgās teritorijas problemātiku un lemtu par risinājumiem. Šāds risinājums tika iekļauts Ministrijas priekšlikumā “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”⁷³. Pēc būtības šajā priekšlikumā Ministrija centās risināt vairākus problēmjautājumus – funkcionālās teritorijas, kas likumprojektā bija sadarbības teritorijas; noteikt sadarbības teritorijām administratīvās robežas, lai tiešās pārvaldes iestādēm būtu skaidri “sarunu partneri”; un daļēji risināt reģionālo pašvaldību jautājumu.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ieskatā sadarbības teritorija ir tikai tad, ja tai ir izveidota kopīga iestāde, sadarbības teritorijas ietvaros tiek īstenotas vietējo pašvaldību autonomās funkcijas, un sadarbības teritorijai tiek noteiktas administratīvās robežas.

Uz jautājumu, *vai nacionālajam līmenim būtu jāveicina sadarbība starp pašvaldībām*, Latvijas Pašvaldību savienība atbildēja, ka ideālā gadījumā tam būtu jānotiek decentralizētā veidā, kad vietējās pašvaldības brīvprātīgi vienojas par sadarbību, meklējot izdevīgākos

⁷³ Tika izskatīts tikai 08.01.2018. Ministru kabineta komitejā un tālāk nav ticis virzīts.

risinājumus. Bet, ja centralizēti, tad nacionālam līmenim būtu jāizstrādā stratēģiskā vīzija par pašvaldību sadarbību, kas atspoguļotos nacionālajos attīstības plānošanas dokumentos.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija atbalsta brīvprātīgu vietējo pašvaldību sadarbības veicināšanu, bet tikai attiecībā par likumā “Par pašvaldībām” noteiktajām autonomajām funkcijām. Papildus tam Ministrija atbalsta tikai tādu vietējo pašvaldību sadarbību, kas savstarpēji vienosies un izveidos kopīgu iestādi, nevis vienosies deleģēt funkcijas.

Savukārt, *par efektīvākajiem instrumentiem pašvaldību sadarbības veidošanas stimulēšanai* ieinteresētās puses norādīja, ka nepieciešams izvērtēt katra instrumenta efektivitāti. Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektors, ka Eiropas Savienības fondu 2021. – 2027. gada plānošanas periodā politikas mērķa 5 “Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa — pilsētu, lauku un piekrastes teritoriju ilgtspējīga un integrēta attīstība ar vietējo iniciatīvu palīdzību”⁷⁴ ietvaros republikas pilsētas būs sadarbības teritorijas integrēto pilsētu investīciju ietvaros. Jebkurai Eiropas Savienības, nacionālai, reģionālai vai vietējai investīciju programmai ir jābūt balstītai uz sociālekonomiskiem principiem, loģiskai un ar papildinātības efektu, nevis jāinvestē konkrētās teritorijās “tāpēc, ka pienākas”.

Latvijas Pašvaldību savienība norāda, ka vietējo pašvaldību sadarbības veicināšanai būtu nepieciešams finansiālais bonuss, bet šis stimulēšanas instruments nav nodokļu atlaides vai kāds atsevišķs Eiropas Savienības struktūrfondu projektu konkurss. Drīzāk tas ir saistīts ar Latvijā neizplatīta instrumenta izmantošanu – pilotprojekta īstenošanu vietējo pašvaldību sadarbībā, izveidojot kopīgu administrāciju. Konkrētās vietējās pašvaldības saņem no valdības finansiālo bonusu par šāda pilotprojekta īstenošanu, savukārt, atbildīgā ministrija saņem visu nepieciešamo informāciju par kopīgās administrācijas pozitīvajām un negatīvajām iezīmēm Latvijā, tai skaitā sniedzot vietējām pašvaldībām metodisko atbalstu un informējot tiešās pārvaldes institūcijas par šāda pilotprojekta īstenošanu.

A.Šults (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reformu nodaļas vadītājs) samērā tieši norādīja, ka vispirms ir jāvērtē vietējā pašvaldību sadarbības funkcionalitāte un tad Eiropas vietējo pašvaldību hartas 6. panta nosacījumi par pārvaldes

⁷⁴ Eiropas Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu, 4. pants, pieejams: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0015.03/DOC_1&format=PDF (aplūkots: 25.05.2019.)

struktūru un līdzekļu atbilstību vietējās varas uzdevumiem⁷⁵. Līdz ar to pašlaik stimulēt vietējo pašvaldību sadarbību valsts budžeta dotāciju / subsīdiu / nodokļu atvieglojumu veidā nebūtu iespējams / lietderīgi.

Jautājumā *par pašvaldību autonomajām funkcijām, kuras būtu īstenojamas sadarbības teritoriju ietvaros*, vietējās pašvaldības pārstāvošās organizācijas norādīja, ka tiesību aktos nedrīkstētu noteikt, kuras autonomās funkcijas būtu atļauts vietējām pašvaldībām īstenot sadarbību teritoriju ietvaros. Katrs gadījums ir īpašs, tāpēc ir nepieciešams īpašs risinājums, nedrīkst atkal izmantot “viens risinājums der visiem”.

Kā norāda V.Valainis, tad mobilitātei ir jābūt teritorijas attīstības pamatā. Uz tās balstās teritorijas ekonomiskā vilkme, tomēr problēma ir tā, ka visbiežāk mobilitāte tiek risināta vienas vietējās pašvaldības administratīvajās robežās, tas ir, vietējā mobilitāte. Atsevišķas reģionālās mobilitātes problēmas risina plānošanas reģioni, bet netiek ņemtas vērā darbaspēka kustības plūsmas un uzņēmumu atrašanās vietas, kā arī apdzīvojuma struktūra.

I.Peipiņa kā Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve uzsvēra, ka nedrīkstētu ierobežot vietējo pašvaldību iespējas attiecībā uz autonomo funkciju īstenošanu pašvaldību sadarbības ietvaros. Tas nozīmē, ka, pirmkārt, vietējām pašvaldībām ir brīva izvēle attiecībā uz autonomajām un brīvprātīgajām funkcijām, ko nodot sadarbības teritorijām īstenošanai. Otrkārt, īstenot pilotprojektu, kura ietvaros tiek izveidota kopīga administrācija, un tad izpētīt, kuras no autonomajām funkcijām tiek īstenotas efektīvāk un kuras nē.

Uz jautājumu *par minimālo vietējo pašvaldību skaitu, kam būtu jāveido sadarbības teritorijas*, Latvijas Pašvaldību savienība atbildēja, ka minimālais skaits ir 2 vietējās pašvaldības.

Attiecībā par *piemērotāko sadarbības teritorijas juridisko formu* Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektors norādīja, ka šis jautājums būtu atstājams vietējo pašvaldību lemšanā, nevis konkrēti nosakāms tiesību aktos.

Savukārt, Latvijas Pašvaldību savienība norādīja, ka kopīga administrācija, bet vispirms, īstenojot pilotprojektu.

⁷⁵ 6. pants Pārvaldes struktūru un līdzekļu atbilstība vietējās varas uzdevumiem

(1) Nepārkāpjot likumā paredzētos vispārējos noteikumus, vietējām varām ir atļauts pašām noteikt savas iekšējās pārvaldes struktūras, lai pielāgotu tās vietējām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu pārvaldi.

(2) Vietējo valdību darbinieku dienesta apstākļiem jābūt tādiem, kas atļauj augstas kvalifikācijas darbinieku pieņemšanu darbā, balstoties uz nopelniem un kompetenci; šajā nolūkā ir jānodrošina atbilstoši mācību un darba samaksas apstākļi un karjeras iespējas.

No Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas skatu punkta vispiemērotākā juridiskā forma ir kopīgā iestāde, jo tikai izveidojot kopīgu institūciju ir iespējams pierādīt pašvaldību sadarbību. Arī Latvijas Republikas Valsts kontrole revīzijas ziņojumā bija norādījusi, ka “kopīgu sadarbības institūciju veidošana pakalpojumu sniegšanā starp pašvaldībām nav izplatīta.⁷⁶”

Pēdējais jautājums ieinteresētajām pusēm ir saistīts ar to, *vai sadarbības teritorijas var tikt uzskatītas kā alternatīva Administratīvi teritoriālai reformai*. V.Valainis norādīja, ka, izvērtējot politisko spēkus parlamentā un Ministru kabineta stabilitāti, atbilde viennozīmīgi ir, ka politiski nav iespējams, ka sadarbības teritorijas aizstātu Administratīvi teritoriālo reformu. Drīzāk ir nepieciešams strādāt pie apvienotā risinājuma izstrādes, tas ir, nepieciešams izvērtēt visas autonomās un brīvprātīgās funkcijas, kas ir uzliktas vietējām pašvaldībām (ne tikai likumā “Par pašvaldībām”), tad pieņemt lēmumu, kuras funkcijas ir obligāti jāīsteno vietējām pašvaldībām un kuras varētu nodot sadarbības teritorijām / plānošanas reģioniem.

Paralēli ir nepieciešams izvērtēt arī nozaru ministriju funkcijas, lai vienotos par funkciju deleģēšanu plānošanas reģioniem vai reģionālajam līmenim. Tas nozīmē, ka ne tikai jāveicina pašvaldību sadarbība, bet arī jāizvērtē reģionālās reformas īstenošana, izmantojot no apakšas uz augšu un no augšas uz apakšu pieeju funkciju deleģēšanai.

I.Peipiņa kā Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve norādīja, ka sadarbības teritorijas var būt kā alternatīva Administratīvi teritoriālai reformai. Šī forma ir demokrātiskāka un mūsdienu publiskai pārvaldei piemērotāka, bet jāņem vērā politiskie procesi valstī.

A.Draudiņš (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietnieks) uzsvēra, ka sadarbības teritorijas nevar tikt uzskatītas par alternatīvu Administratīvi teritoriālai reformai. Dotajā brīdī Saeima ir lēmusi izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā un sniedz iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām. Līdz ar to Ministru kabineta un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uzdevums ir pildīt Saeimas pieņemto lēmumu.

Papildus tam, ja Administratīvi teritoriālā reforma tiks īstenota iecerētajā vīzijā, tad tā nodrošinās pilsētu un lauku mijiedarbību, par ko Eiropas Savienība jau gadiem uzsver

⁷⁶ Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojums *Vai novadu pašvaldības nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem par samērīgām izmaksām?*, Rīga, 2017, 40. lpp

politikas plānošanas dokumentos, tai skaitā Kohēzijas politikā. Līdz ar to būs iespējams diskutēt par pilsētu – lauku teritoriju funkcionalitāti un kā šis aspekts iederas Latvijas reģionālās attīstības politikā.

Ieinteresēto pušu viedokļi par sadarbības teritorijām Latvijā atšķirās, pirmkārt, attiecībā par to, vai pašvaldību sadarbība Latvijā ir izplatīta vai nav. No vienas puses vietējo pašvaldību sadarbība tiek ierobežota tikai un vienīgi ar kopīgas iestādes izveidi. No otras puses vietējo pašvaldību sadarbības tiek interpretēta visplašākajā konceptā, tas ir, ieskaitot dažādu projektu īstenošanu.

Ieinteresēto pušu viedokļi bija līdzīgi par nacionālā līmeņa iesaisti, norādot, ka primāri vietējām pašvaldībām būtu jāļauj sadarboties uz brīvprātības principiem vai decentralizēti. Savukārt, attiecībā par finanšu stimuliem ieinteresētās puses bija vienotas – labāk šādus stimulus neizmanto.

Piemērotākā juridiskā forma sadarbības teritorijai vai nu kopīga iestāde, vai nu kopīga administrācija.

Savukārt, daļa no ieinteresētām pusēm norāda, ka sadarbības teritorijas šobrīd nevar tikt izskatītas kā alternatīva Administratīvi teritoriālai reformai, ņemot vērā Saeimas un Ministru kabineta pieņemtos lēmumus.

3.5. Ekspertu intervijas

Līdzīgi kā vietējām pašvaldībām arī ekspertu intervijām autore tika sagatavojusi aptaujas anketu (maģistra darba 4. pielikums), lai visiem ekspertiem uzdotu identiskus jautājumus. Ņemot vērā ekspertu profesionālo pieredzi pašvaldību jautājumos, intervijas laikā tika uzdoti arī papildinoši jautājumi atkarībā no ekspertu atbildēm, tādejādi iegūstot pilnvērtīgāku ekspertu viedokli par pašvaldību sadarbības iespējām no ekspertu skatu punkta un viņu pašreizējā profesionālās nodarbošanās.

Kā pirmais jautājums ekspertiem tika lūgts minēt *iesmeslus, kāpēc vietējās pašvaldības ir pasīvas izmantot sadarbības teritorijas kā instrumentus sev pieejamo resursu racionālākai izmantošanai.*

I.Raugze norādīja, ka noteikti vispirms tā ir politiskā griba sadarboties ar blakus esošajām vietējām pašvaldībām. Daudzus gadus, strādājot Latvijas publiskajā pārvaldē, ekspertei bija iespējams novērot un saskarties ar to, ka vieglāk vietējām pašvaldībām Latvijā

ir kaut ko neīstenot no tiesību aktos uzliktajām autonomajām vai brīvprātīgajām funkcijām vai uzdevumiem, nevis vienoties par kopīgu stratēģiju to īstenošanā.

Daudzās Eiropas valstīs pašvaldību sadarbība, veidojot sadarbības teritorijas, ir vienkāršākais veids kā risināt lielo skaitu mazo pašvaldību, tas ir, neorganizēt administratīvi teritoriālo reformu. Savukārt, daudzas Rietumeiropas un Skandināvijas valstis pašreiz ir izvēlējušās veicināt pašvaldību sadarbību, jo tādā veidā pašvaldības apgūst jaunas kompetences – risināt kopējas problēmas, meklēt jaunus un inovatīvus risinājumus, kurus pēc tam var izplatīt tālāk citām pašvaldībām. Kā norādīja I.Raugze, tad Luksemburga kā maza veido pārrobežu sadarbības teritorijas ar Franciju, Vāciju, Beļģiju, īpaši jau mobilitātes un pakalpojumu jomā.

Latvijas vietējām pašvaldībām ir raksturīga arī savstarpējā konkurence par investīcijām, īpaši par Eiropas Savienības Kohēzijas politikas fondiem, kas vērsti uz dzīves līmeņa atšķirību mazināšanu Eiropas Savienības reģionu starpā. I.Raugze norāda, ka vietējās pašvaldībās kopš Latvijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā ir ieguldīti ievērojami Kohēzijas politikas fondu līdzekļi, bet problēma ir tā, ka reti ir vērtēta šo projektu funkcionālā teritorija, tas ir, kādu teritoriju tie apkalpo, piedāvājot konkrēto pakalpojumu.

Šim iemeslam piekrīt arī I.Ulmane, jo īpaši saistībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas virzīto Administratīvi teritoriālo reformu. Līdz pat šim brīdim ne atbildīgajai ministrijai, ne plānošanas reģioniem, ne pašām vietējām pašvaldībām ir izstrādāta karte / interaktīvs rīks, kurā ir iespējams aplūkot visus investīciju ieguldījumus vietējās pašvaldībās tikai par Eiropas Savienības 2014. – 2020. gada plānošanas periodu, tas ir, objekti, kuri jau ir pabeigti un nodoti ekspluatācijā, un kur ir dažādi finanšu avoti, sākot ar vietējo pašvaldību budžetu un beidzot ar Eiropas Savienības budžeta instrumentiem. Piemēram, bieži vien vietējās pašvaldības ir uzbūvējušas peldbaseinus, kas viens no otra atrodas līdz 20 km un nenodrošina optimālo noslodzi, jo nav rēķināta funkcionālā teritorija jeb vietējās pašvaldības nav uzskatījušas par vajadzīgu piedāvāt kaimiņu pašvaldībām pakalpojumus (veidot sadarbības teritoriju).

Kā trešo iemeslu abas ekspertes minēja mobilitāti viss plašākajā nozīmē. Mūsdienā mainīgajā pasaulē ir svarīgi apzināties, ka pakalpojumu un cilvēku mobilitātei ir nepieciešams radīt atbilstošu servisu un piedāvājumu. Tomēr Latvijā mobilitātes jautājuma risināšana beidzas pie katras konkrētās pašvaldības administratīvajām robežām. Līdz ar to tas rada papildus problēmas republikas pilsētām, jo tās nodrošina darba vietas, bet apkārtējās vietējās pašvaldības bieži vien tiek izvēlētas kā dzīves vietas, jo tās piedāvā zaļāku, klusāku un mazāk stresainu dzīves vidi. Tieši tādēļ ir nepieciešami kompleksi mobilitātes risinājumi,

lai atvieglotu darba spēka nokļūšanai no “guļamrajona” uz darba vietu un atpakaļ, pēc iespējas mazāk pavadot ceļā.

I.Ulmane min, ka, raugoties no stratēģiskās plānošanas un teritorijas plānošanas viedokļa, tad īstenot jebkādu piedāvāto reformu nav risinājums. Līdz ar to Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas virzītā Administratīvi teritoriālā reforma nerisinās vietējo pašvaldību problēmas, jo reforma pati par sevi neradīs jaunas darba vietas, nebūvēs jaunus mājokļus. Ministrija, virzot šo reformu, nav veikusi iepriekšējās reformas detalizētu izvērtējumu, jo nav analizēts padziļināti mobilitātes jautājums (cik ilgi un uz kuru pusi iedzīvotājs dodas uz darbu, kāda ir ceļu infrastruktūra, kāda ir sabiedriskā transporta savietojamība, jo izņemot Pierīgu / Rīgu par citām vietējām pašvaldībām šāda informācija netiek uzkrāta). Šobrīd joprojām ir situācijas, kad uzņēmējs, izpētot kompleksi situāciju ar darbaspēka pieejamību, piedāvā vietējai pašvaldībai ne tikai uzbūvēt infrastruktūru, kas rada darba vietas, bet arī īres namu, kurā būtu iespējams apmesties darbaspēkam, un saņemt negatīvu vietējās pašvaldības atbildi. Tas tikai liecina par vietējo pašvaldību īstermiņa plānošanu un šauru situācijas analīzi.

M.Purgailis norādīja, ka vietējām pašvaldībām sadarbība ir pastāvējusi gan pagātnē, gan būs arī nākotnē. Visbiežāk vietējās pašvaldības sadarbojas ielu un ceļu sakārtošanā, atkritumu apsaimniekošanā un sabiedriskā transporta nodrošināšanā. Kā norādīja eksperts, tad arī Rīgas pilsēta ir sadarbojusies ar apkārtējām vietējām pašvaldībām, lai nodrošinātu komunālos pakalpojumus vai sabiedriskā transporta pakalpojumus.

Uz jautājumu, *vai Latvijā ir nepieciešams veidot sadarbības teritorijas starp vietējām pašvaldībām?* Visi eksperti sniedza pozitīvu atbildi. Intervijās tika norādīts, ka pašvaldību sadarbība ir iespēja nākotnē vietējām pašvaldībām uzlabot, pirmkārt, jau vietējo pašvaldību sniegto pakalpojumu kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Otrkārt, I.Raugze un I.Ulmane norādīja, ka pašvaldību sadarbība ir svarīga arī vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kontekstā.

I.Raugze norādīja, ka Eiropas Komisija pēdējos 5 gados, bet jo īpaši kopš Amsterdamas pakta⁷⁷, Eiropas Savienības dalībvalstīm norāda uz nepieciešamību plānot Eiropas Savienības Kohēzijas politikas ieguldījumus funkcionālajās teritorijās. Šāds nosacījums ir gan Eiropas Savienības 2014. – 2020. gada plānošanas perioda Kohēzijas fonda

⁷⁷ *Establishin the Urban Agenda for the EU. Pact of Amsterdam* (Agreed at the Informal Meeting of EU Ministers Responsible for Urban Matters on 30 May 2016 in Amsterdam, The Netherlands), pieejams: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf (aplūkots: 25.05.2019.)

Eiropas Reģionālās attīstības fonda regulā⁷⁸, gan plānots arī Eiropas Savienības 2021. – 2027. gada plānošanas perioda Kohēzijas fonda tiesību aktos, kas pašlaik diskusiju procesā Eiropas Savienības Padomē un Eiropas parlamentā. Šī nosacījuma pamatā ir apsvērums, ka Kohēzijas politikai ir ne tikai jāizlīdzina dzīves līmeņa atšķirības starp Eiropas Savienības reģioniem, bet arī jādod pievienotā vērtība, jo Eiropas Savienības budžeta kopējais apjoms nepalielinās, bet priekšlikumi, kur tērēt Eiropas Savienības budžeta līdzekļus gan pieaug. Līdz ar to funkcionālajās teritorijās ir iespējams palielināt finanšu ieguldījumu atdevi.

I. Ulmane, papildinot gan teikto pie 1. jautājuma, gan attiecībā uz teritorijas plānošanu kopumā, atzīmēja, ka vietējo pašvaldību sadarbība ir jāskata dotajā brīdī ļoti plaši, jo Latvijā pieejamie resursi sarūk, tāpēc vietējās pašvaldības nevar atļauties šobrīd īstenot tādas ieguldījumus, kas nākotnē nestu zaudējumus. Tomēr ir dāsnais Latvijas valsts budžeta un Eiropas Savienības budžeta atbalsts ir ļāvis vietējām pašvaldībām pēdējo 20 gadu laikā investēt daudzos infrastruktūras objektos, neizstrādājot biznesa plānus par to tālāku uzturēšanu un investīciju atpelnīšanu. Tas nozīmē, ka pēc Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas var veidoties situācija, ka vienas vietējās pašvaldības administratīvās teritorijas robežās var būt vairāki peldbaseini, kurus pašvaldība nevarēs nākotnē uzturēt, jo nebūs iespējams nodrošināt pakalpojuma pircējus. Pašvaldību sadarbība savā būtībā ir saprast cilvēku un uzņēmēju intereses un izstrādāt kompleksu priekšlikumu to īstenošanai.

M. Purgailis norāda, ka, vietējās pašvaldības sadarboties, piespiedīs nepieciešamība risināt kopējās problēmas. Piemēram, 3 Baltijas valstu kopējie iepirkumi, kāpēc šādu kopējo iepirkumu sistēmu neattīstīt arī vietējo pašvaldību līmenī.

Ekspertiem tika uzdots jautājums, *kurās teritorijās ir vislielākais potenciāls veidot sadarbības teritorijas*. Neviens no ekspertiem konkrētu atbildi uz šo jautājumu nesniedza, norādot, ka katrs no gadījumiem ir jāvērtē atsevišķi, jo situācijas būs dažādas.

Attiecībā uz sadarbības teritorijas juridisko formu – *kāda juridiskā forma būtu piemērotākā pašvaldību sadarbībai Latvijā*. Eksperti norādīja, ka šis jautājums būtu jāatstāj vietējo pašvaldību izvēlei, tas ir, vietējām pašvaldībām būtu jāizvērtē pēc situācijas, kāda būtu piemērotākā juridiskā forma tai autonomajai un brīvprātīgai funkcijai, kuru plānots nodot īstenošanai sadarbības teritorijai.

⁷⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi "Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai" un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006, pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1301&from=EN> (aplūkots: 25.05.2019.)

Kā norādīja I.Raugze, tad, piemēram, Šveicē sadarbības teritorijas tiek veidotas kā “mīkstā sadarbība” (*soft cooperation*). Tās ietvaros tiek izstrādāta stratēģija konkrētās problēmsituācijas risināšanai, bet negatīvā iezīme ir tā, ka šādai stratēģijai / instrumentam nav īsti vietas tradicionālajā attīstības un teritorijas plānošanas sistēmas hierarhijā. Tādēļ rada konfliktus starp plānošanas dokumentiem un pieņemtajiem lēmumiem.

I.Ulmane uzsver, ka, raugoties no šī brīža skatu punkta uz vietējo pašvaldību sadarbību, ir jāņem vērā, ka vietējās pašvaldībās ir smagnējs lēmumu pieņemšanas process. Tieši tādēļ “bagātās” vietējās pašvaldības nav ieinteresētas sadarbības teritoriju veidošanā, jo tās spēj īstenot visas tiesību aktos noteiktās autonomās un brīvprātīgās funkcijas. Papildus tam visbiežāk pastāvēs situācija, ka šādā sadarbības teritorijā šāda “bagātā” pašvaldība būs viena, un tās intereses netiks ņemtas vērā.

Ekspertiem tika lūgts novērtēt aptaujas anketā tabulā apkopotos sadarbības teritorijas veidošanas apgalvojumus:

- 1) *Sadarbības teritorijas palīdz kaimiņos esošām vietējām pašvaldībām risināt kopējus problēmjautājumus.*

Eksperte I.Raugze norādīja, ka atbalsta šo apgalvojumu. Pašvaldību sadarbība, īpaši funkcionālo teritoriju ietvaros sniedz ekonomiski līdzsvarotus un ilgtermiņa risinājumus, kas ir vērsti uz konkrētu jautājumu vai iedzīvotāju vajadzību piepildījuma. Bieži vietējās pašvaldības pie šādu risinājumu izstrādes strādā gadiem ilgi, jo nepieciešams mainīt politiku un ierēdņu domāšanas un izpratnes kultūru, lēmumu pieņemšanas kārtību, nepieciešams pieņemt inovatīvus lēmumus un skaidrus finansēšanas nosacījumus, kas nodrošinās funkciju īstenošanu ārpus administratīvajām teritorijām.

Eksperte I.Ulmane drīzāk atbalsta šādu apgalvojumu. Vispirms nepieciešams īstenot plānošanas fāzi, lai saprastu problēmas būtību, alternatīvas, pozitīvās / negatīvās puses. Iespējams, ka pastāv vēl kāda cita iespēja problēmjautājuma risinājumam, piemēram, aicināt citu pašvaldību piebiedroties sadarbībai. Kā norādīja eksperte, tad jau šobrīd ir situācijas, kad uzņēmējs ir attīstījis biznesu vienā vietējā pašvaldībā, bet darbaspēku ved no citas vietējās pašvaldības. Labprāt paplašinātu savu biznesu, attīstot to arī otrā vietējā pašvaldībā, un piedāvā vietējai pašvaldībai uzbūvēt arī dzīvojamo platību, bet saņem atteikumu, jo vietējai pašvaldībai neesot problēmas ar uzņēmējdarbību.

Arī eksperts M.Purgailis norāda, ka drīzāk atbalsta šādu apgalvojumu, jo situācijas var būt dažādas.

2) Sadarbības teritorijas var samazināt vietējo pašvaldību budžeta izdevumus par kādas funkcijas īstenošanu.

Eksperti (I.Raugze, I.Ulmane un M.Purgalis) norāda, ka drīzāk neatbalsta šo apgalvojumu, jo, neskatoties uz to, ka pašvaldība kādu funkciju deleģē citai pašvaldībai vai ir kopīga iestāde / kapitālsabiedrība, ir nepieciešams segt izdevumus, kas saistīti ar līgumiskajām attiecībām. Līdz ar to Latvijas gadījumā drīzāk var tikt runāts par cilvēkresursu kapacitātes trūkumu funkciju īstenošanai vai pagātnē izveidojušos situāciju, piemēram, Sporta skolu vai Mūzikas skolu situācijā, kad vietējās pašvaldības izlēma neveidot jaunas institūcijas, bet slēgt līgumtiesiskās attiecības viena ar otru par pakalpojumu sniegšanu.

3) Sadarbības teritorijas palielina pašvaldību kapacitāti veidot kopīgus projektus.

Eksperte I.Raugze drīzāk piekrīt apgalvojumam, ka caur sadarbības teritorijām var tikt palielināta vietējo pašvaldību kapacitāte izstrādāt un ieviest lielos infrastruktūras projektus, īpaši gadījumos, ja tie ir ārpus administratīvajām robežām un ir miksets finansējums, tas ir, papildus grantu finansējumam pašvaldības ir pieteikušās arī aizdevumam kādā no finanšu instrumentu programmām. Otrkārt, jauktās projektu ieviešanas komandas no dažādām vietējām pašvaldībām dotu iespējas mācīties viena no otra un celt vietējo pašvaldību darbinieku kapacitāti.

Eksperti (I.Ulmane un M.Purgalis) ir skeptiski par apgalvojumu, norādot uz specifiskajiem Latvijas vietējo pašvaldību budžeta veidošanas nosacījumiem un lēmumiem par atbalstu finansējumam. Tomēr nākotnē ir nepieciešami šādi kopīgie projekti, kas būtu plānoti, izstrādāti un ieviesti ārpus vienas administratīvās teritorijas. Tas potenciāli varētu samazināt gan projekta kopējās izmaksas, gan uzturēšanas izmaksas, gan nodrošināt nākotnes sinerģijas.

4) Sadarbības teritorijas izveidošana ar kopīgu administrāciju, bet atsevišķiem budžetiem un vēlētiem deputātiem katrai teritorijai ir iespēja neīstenot administratīvi teritoriālo reformu.

Eksperti (I.Raugze, I.Ulmane, M.Purgailis) drīzāk nepiekrīt šim apgalvojumam. Latvijā šāds sadarbības teritorijas modelis līdz šim vispār nav ieviests, līdz ar to nav iespējams pārliecināties par šāda modeļa dzīvotspēju. Tieši tādēļ šādas sadarbības teritorijas izveidošana noteikti nebūs par pamatu Administratīvi teritoriālās reformas neīstenošanai.

5) Sadarbības teritorija ar kopīgu administrāciju, bet atsevišķiem budžetiem un vēlētiem deputātiem katrai teritorijai ir ieviešama kā pilotprojekts.

Eksperte I.Raugze drīzāk atbalsta pilotprojekta ieviešanu, lai dotu iespēju vietējām pašvaldībām pilotprojekta ietvaros izmēģināt šo modeli un notestēt Latvijas apstākļos.

Savukārt, eksperti I.Ulmane un M.Purgailis drīzāk neatbalstu šādas sadarbības teritorijas ieviešanu kā piloprojektu. Ja vietējās pašvaldības pieņemtu lēmumu par kopīgas administrācijas izveidi, tad attiecīgi atbildīgajai ministrijai būtu nepieciešams veikt grozījumus tiesību aktos, lai vietējās pašvaldības varētu izveidot kopīgu administrāciju.

6) Sadarbības teritorija ir lieks instruments, jo nepieciešamas lielākas vietējās pašvaldības.

Visi eksperti viennozīmīgi neatbalsta šo apgalvojumu, jo lielākas vietējās pašvaldības automātiski nenozīmē labākus pakalpojumus, tiesību aktos noteikto funkciju pilnvērtīgu īstenošanu. Pašvaldību sadarbība ir instruments, lai nodrošinātu kaimiņos esošo pašvaldību papildinošu attīstību, plānotu kopēju teritorijas attīstību un iespēju robežās izstrādātu kompleksu piedāvāju investoriem.

Kā vairākkārtīgi norādījusi eksperte I.Raugze, tad sadarbības teritorijas ir jāskata kontekstā ar funkcionālajām teritorijām un to ieviešanu Latvijā.

7) Sadarbības teritorijas ir nepieciešams veidot tikai, lai nodrošinātu kopīgas mārketinga aktivitātes tūristu piesaistei.

Visi eksperti nepiekrīt apgalvojumam, jo Latvijā sadarbības teritorija tūrisma mārketinga funkcijas īstenošanai ir izveidota, bet noteikti nav viena no populārākajām. Eksperti atzīst, ka tūrisma mārketinga stratēģijas izstrāde un ieviešana varētu būt viens no visvienkāršākajiem pamatojumiem, lai izveidotu sadarbības teritoriju. Ir bijusi iespēja piesaistīt dažādu Eiropas Savienības finanšu avotu finansējumu.

Kā norāda eksperti tūrisma mārketinga stratēģijas izstrāde varētu būt labs iesākums, lai pilnveidotu vietējo pašvaldību kapacitāti sadarbības jautājumos, īpaši attiecībā uz procesa plānošanu, lēmumu pieņemšanas veidošanu un pašu pieņemšanu, organizatorisko struktūru, juridisko formu. Līdz ar to, ņemot vērā Latvijas unikālo dabas mantojumu un kultūrvidi, šāds vingrinājums būtu devis pozitīvus rezultātus.

8) Sadarbības teritorijas veidošanas pamatā ir jābūt ekonomiskajam pamatojumam, tas ir, kopīgiem investīciju piesaistes mērķiem.

Eksperti (I.Ulmane un M.Purgailis) ne atbalsta, ne neatbalsta šo apgalvojumu, jo katrs gadījums ir jāvērtē, ņemot vērā konkrēto situāciju. Var būt gadījumi, kad sadarbības teritorijas aizsākums būs kāds kopīgi īstenots investīciju projekts, uz kura bāzes pēc tam vietējās pašvaldības pieņems lēmumu veidot kopīgu sadarbību, jo būs nepieciešams uzturēt izbūvēto infrastruktūru.

Eksperte I.Raugze norāda, ka Eiropas valstīs bieži sadarbības teritorija izveidojas no kopīgiem investīciju projektiem, piemēram, kalnu reģionos vietējās pašvaldības vienojas par vienas slimnīcas būvniecību un kopīgu uzturēšanu. Bet šādu principu nevajadzētu noteikti vispārināt, jo jāskatās ir no konkrētiem apstākļiem.

9) Sadarbības teritorijas ir jāveido kultūrvēsturisko teritoriju robežās.

Visi eksperti viennozīmīgi neatbalsta šādu apgalvojumu, jo Latvijas situācijā kultūrvēsturiskās teritoriju robežas ir ļoti plašs jēdziens. Kā tika norādīts, tad kultūrvēsturiskās teritorijas primāri tiek saistītas ar kultūras mantojuma saglabāšanu un tradīciju tālāku nodošanu paaudzēm, piemēram, Suitu novadā, Sēlijā, Vidzemes pusē. Bet ja skatāmies no pašvaldību sadarbības skatu punkta, tad kultūras joma nav tā izplatītākā funkcija, kas tiek nodota sadarbības teritorijai īstenošanā, jo vietējās pašvaldības pašas spēj un var uzturēt kultūras namus, deju kolektīvus un korus. Līdz ar to šis nav racionāls apgalvojums.

10) Sadarbības teritorijas ir instruments, lai Latvijā aktīvāk veidotu eiroreģionus.

Eksperte I.Raugze norādīja, ka, skatoties no Eiropas Komisijas perspektīvas, daudzas Eiropas Savienības “vecās dalībvalstis” sāka ar iekšējo vietējo pašvaldību sadarbību, lai pēc tam skatītos uz sadarbības iespējām abpus valsts robežām, tādejādi paplašinot preču, pakalpojumu un cilvēkresursu kustību. Papildus tam tas ir devis izstrādāt kopīgas ekonomiskās un tūrisma stratēģijas ar mērķi kopīgi pozicionēt šīs teritorijas iepretim citām teritorijām cīņām par investīcijām.

Savukārt, eksperti I.Ulmane un M.Purgailis ir skeptiski, norādot, ka Latvijas vietējās pašvaldības nav visai aktīvai eiroreģionu kontekstā. Bet iespējams, ka nākotnē iegūtās kompetences noderēs arī jaunu sadarbības formu veidošanā uz Latvijas ārējām robežām.

Eksperti uz autora izvirzītajiem apgalvojumi sniedza līdzīgus viedokļus, īpaši attiecībā uz to, ka sadarbības teritorijas nav jāveido kultūrvēsturisko teritoriju robežās un ka sadarbības teritorijas vienīgā funkcija nav tikai tūrisma mārketinga stratēģijas izstrāde un ieviešana.

D.Bite savā promocijas darbā “Pašvaldību sadarbība Latvijā” uzsvēra, ka “Pašvaldību kā redzamāko vietējās kopienas sociālo aģentu pamatojas arī kultūras vērtībās. Latvijas sabiedrībā lielāka vērtība tiek piešķirta individuālismam, sacensībai, nevis kopīga labuma gūšanai. Pašvaldības sadarbības gadījumā pašvaldību darbinieki sadarbību interpretē kā formālu atvērtību, sadraudzību, praktiski nesaistot to ar iespējamiem ekonomiskie labumiem

un sinerģijas efektu.”⁷⁹ Šis izteiktais secinājums promocijas darbā saskan ar ekspertu viedokļiem, tikai apgrieztā veidā, tas ir, eksperti norāda, ka sadarbības teritorijas ir jāskata caur ekonomisko labumu un papildinātības prizmu, nevis caur kultūras un “mīksto aktivitāšu” skatu punktu.

Kā norādīja I.Raugze, tad galvenais pamatprincips pašvaldību sadarbībā ir apzināties iedzīvotāju intereses un vajadzības. Tas būtu jāņem vērā vietējām pašvaldībām nākotnē. Šim apgalvojumam piekrīt arī I.Ulmane un M.Purgailis.

Uz jautājumu par to, *kādā veidā būtu stimulējama sadarbības teritoriju veidošana Latvijā*, eksperti sniedza līdzīgus viedokļus. I.Raugze norādīja, ka vietējo pašvaldību sadarbība ir stimulēja gan no apakšas uz augšu, gan no augšas uz apakšu. Eksperte norāda, ka nacionālajā likumdošanā būtu jāiekļauj normas, kas atļauj vietējām pašvaldībām sadarboties, veidojot sadarbības teritorijas, kā arī Latvijā izveidotajā attīstības plānošanas sistēmā šīm sadarbības teritorijām potenciāli ir vieta, ja nākotnē tiktu pieņemti lēmumi par kopēju plānošanas dokumentu izstrādi, piemēram, par kopējas tūrisma stratēģijas izstrādi. Papildus tam eksperte uzsvēra, ka Latvijā publiskajā pārvaldē ir nepieciešams pabeigt diskusijas par funkcionālajām teritorijām un pieņemt lēmumus attiecībā uz tām, tai skaitā, par investīciju ieguldījumiem šajās teritorijās Eiropas Savienības 2021. – 2027. gada plānošanas periodā. Savukārt, no lejas uz augšu būtu jārada saturiskais piepildījums, tas ir, kādas ir mūsu iedzīvotāju intereses, kādi pakalpojumi, kādas autonomās un brīvprātīgās funkcijas, kādi problēmjautājumi ir kopīgi kaimiņu vietējām pašvaldībām, kādi ir kopīgie risinājumi.

I.Ulmane uzsvēra, ka Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds ir jāmaina / jāreformē, jo dotajā brīdī tikai nedaudz vairāk kā 10 vietējās pašvaldības iemaksā šajā instrumentā. Savukārt, pārējās vietējās pašvaldības saņem no tā atbalsta. Līdz ar to jāveicina vietējo pašvaldību konkurence, tai skaitā veicinot pašvaldību sadarbību.

M.Purgailis norādīja, ka sadarbību teritoriju veidošana ir stimulējama gan no apakšas uz augšu, gan no augšas uz apakšu. Tiesību aktos ir nepieciešams noteikt minimālo tiesisko ietvaru, savukārt, vietējās pašvaldības pašas pieņemtu lēmumus par funkcijām, par juridisko formu, ņemot vērā konkrēto situāciju. Attiecībā uz valsts budžeta finansiālo atbalstu sadarbības teritoriju veidošanā vispirms būtu nepieciešams, kam konkrēti šāds finansiālais atbalsts tiktu sniegts. Eksperts norādīja, ka viņaprāt vislabāk būtu, ja vietējās pašvaldības saņemtu nacionālā līmeņa atbalstu sadarbības teritorijas organizatoriskās struktūras uzbūvē,

⁷⁹ Bite, D. *Pašvaldību sadarbība Latvijā*. Promocijas darbs, Rīga, 2012, 220.lpp.

stratēģijas izstrādē, kā arī cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanā, nevis konkrētu funkciju īstenošanai.

Savukārt, visi eksperti atbildes uz jautājumu, *kuras no pašvaldību autonomajām funkcijām būtu īstenojamas sadarbības teritorijas ietvaros*, norādīja, ka nevajadzētu ierobežot vietējās pašvaldības attiecībā uz konkrētām funkcijām. Katrā konkrētā gadījumā šis jautājums ir jārisina atsevišķi, jo nepastāv universāls risinājums. Līdz ar to nebūtu lietderīgi nacionālajos tiesību aktos ierobežot vietējās pašvaldības ar konkrētu funkciju uzskaitījumu.

Kā norādīja I.Raugze, tad visdrīzāk Latvijā ir nepieciešama domāšanas maiņa (gan ievēlētajiem politiķiem domēs, gan vietējo pašvaldību administrācijās strādājošajiem, gan ierēdniecībai). Funkcionālās teritorijas / sadarbības teritorijas un to ieguvumi ir jāskata ilgtermiņā, bet Latvijā vēl joprojām pastāv īstermiņa plānošana, tāpēc šobrīd vietējās pašvaldības neredz ieguvumus no sadarbības teritoriju ideoloģijas. Un arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas virzītā Administratīvi teritoriālā reforma, kas potenciāli izveidos lielākas vietējās pašvaldības, nedos gaidītos rezultātus, jo Latvijas mērogam šīs vietējās pašvaldības būs lielākas, bet Eiropas mērogam tik un tā tās paliks mazas. Līdz ar to būs nepieciešams veidot sadarbības teritorijas – pilsētreģionus, eiroreģionus, pārrobežu reģionus vai vēl citas funkcionālās teritorijas, lai apvienotu pieejamos teritorijas resursus un piedāvātu teritoriju kā atraktīvu vietu uzņēmējdarbībai potenciālam investoram.

I.Ulmane norāda, ka ir jāveicina cilvēkresursu kapacitāte vietējo pašvaldību administrācijās, jāļauj pilotē atsevišķi projekti, lai iegūtu iemaņas un kompetences. Papildus tam, uzliekot jaunus pienākumus vietējām pašvaldībām, valsts pašlaik aizmirst novirzīt nepieciešamos finanšu resursus un sniegt metodisko palīdzību šo uzdevumu īstenošanā. Tā rezultātā visdrīzāk atbilstoši katras vietējās pašvaldības izpratnei un kapacitātei uzliktās funkcijas un uzdevumi tiks īstenoti⁸⁰.

Apkopojot ekspertu viedokļus par sadarbības teritorijām autore norāda, ka vispirms eksperti redz pievienoto vērtību šādam instrumentam nākotnē (ar vai bez Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas). Otrkārt, eksperti uzsver, ka vietējām pašvaldībām ir jākoncentrējas uz iedzīvotāju interešu un vajadzību apzināšanu un apmierināšanu no vienas puses un kvalitatīva un kompleksa uzņēmējdarbības vides piedāvājuma radīšanas no otras puses. Treškārt, cilvēkresursu kapacitāte ir svarīga, lai tiktu izveidotas efektīvas un

⁸⁰ Autores piezīme: Eksperte runāja par civilo aizsardzību.

mūsdienīgas sadarbības teritoriju organizatoriskās struktūras. Ceturtkārt, vietējo pašvaldību sadarbība ir stimulējama gan no apakšas uz augšu, gan no augšas uz apakšu, nacionāli nosakot minimālu sadarbības teritoriju darbības ietvaru, savukārt, vietējās pašvaldības “piepilda” ar saturu.

SECINĀJUMI

Balstoties uz iepriekšējās nodaļās esošo informāciju, tai skaitā pētījuma ietvaros iegūtajām atziņām, autore ir izvirzījusi sekojošus secinājumus:

1. Vietējo pašvaldību sadarbība Latvijā ir instruments, kuru būtu nepieciešams veicināt, lai nodrošinātu iespēju iedzīvotājiem saņemt pēc iespējas kvalitatīvākus un mūsdienām atbilstošākus pakalpojumus.
2. Pašvaldību sadarbība ir politisks jautājums, vai pašvaldību domēs ievēlētie politiķi vispār ir vērsti sadarboties ar kādu citu pašvaldību, vai ir vēlme piedāvāt iedzīvotājiem pakalpojumus par mazāku pašizmaksu, vai ir vēlme piedāvāt kvalitatīvākus un inovatīvākus pakalpojumus. Vietējo pašvaldību administrāciju darbinieki bieži sagatavo piedāvājumus, kas balstās uz profesionālajām zināšanām un izpratni par sadarbības nepieciešamību problēmjautājuma risināšanai, gala lēmumu par sadarbību pieņem dome.
3. Eksperti norāda, ka pašvaldību sadarbības centrā ir jābūt iedzīvotāju interesēm un vajadzībām. Šo pamatprincipu eksperti attiecina ne tikai uz vietējo pašvaldību sadarbību, bet arī uz iesākto Administratīvi teritoriālo reformu, jo “pārzīmējot robežas” nevar sasniegt mērķi – konkurētspējīgas vietējās pašvaldības.
4. Diskutējot par vietējo pašvaldību sadarbību, nepārprotami tiks skarta Administratīvi teritoriālā reforma. Līdz ar to ir saprotama arī vietējo pašvaldību pasīvā attieksme, neatbildot uz autores aizsūtīto aptaujas anketu.
5. Sadarbības teritorijas nevar uzskatīt par alternatīvu Administratīvi teritoriālai reformai vai aizstāt to. Drīzāk tās varētu papildināt Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotās vietējās pašvaldības, jo, neskatoties uz to, ka Latvijas mērogiem šīs vietējās pašvaldības būs gan teritorijas ziņā, gan iedzīvotāju ziņā lielākas, bet Eiropas mērogā tās joprojām būs maziņas. Līdz ar to, lai piesaistītu lielas investīcijas būs nepieciešams sadarboties, lai izstrādātu kopēju teritorijas ekonomiskā mārketinga stratēģiju.
6. Analizējot iegūto informāciju par autonomajām funkcijām, kuras tiek īstenotas izveidotajās sadarbības teritorijās, visizplatītākās ir visu pakāpju izglītības pakalpojumu nodrošināšana, tai skaitā metodiskā vadība, un kultūras

pakalpojumu nodrošināšana, veselības pakalpojumu nodrošināšana, kā arī apvienotās būvvaldes.

7. Viena no funkcijām, kas būtu skatāma plašākā kontekstā saistībā ar pašvaldību sadarbību, ir mobilitāte (darbaspēka, preču, pakalpojumu un investīciju). Vietējām pašvaldībām ir būtiski apzināties, ka ierobežoto resursu apstākļos tām nav iespējams sagatavot un piedāvāt uzņēmējiem kompleksus risinājumus, tāpēc ir nepieciešams sadarboties vairākām pašvaldībām.
8. Kā norāda eksperti, daļa ieinteresēto pušu un vietējās pašvaldības, tad ārējos tiesību aktos nav nepieciešamības noteikt, kuras vietējo pašvaldību autonomās un brīvprātīgās funkcijas varētu tikt īstenotas sadarbības teritoriju ietvaros. Tas būtu jāvērtē katras konkrētās situācijas ietvaros.
9. Visdrīzāk Latvijā ir nepieciešams turpināt diskutēt par teritoriju funkcionalitāti un funkcionālajām teritorijām ar mērķi izvērtēt jau veiktos ieguldījumus un plānot nākamos ieguldījumus, tai skaitā aprēķinot veikto ieguldījumu uzturēšanu, investīciju atdevi un biznesa plānu par pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanu ilgāk par nepieciešamo ilgspēju (attiecināms uz Eiropas Savienības budžeta finansētajiem projektiem).
10. Pētījuma ietvaros un pēc ekspertu intervijām ir iespējams secināt, ka “bagātajām” vietējām pašvaldībām visdrīzāk nav intereses iesaistīties sadarbības teritorijās, izņemot obligātajās, kas ir atkritumu apsaimniekošana. Kā norāda viena no ekspertēm, tas ir saistīts gan ar pašpietiekamību, jo šīs vietējās pašvaldības var pašas īstenot visas vietējo pašvaldību autonomās un brīvprātīgās funkcijas, gan ar to, ka izveidotajās sadarbības teritorijās visdrīzāk “bagāto” vietējo pašvaldību intereses netiks ņemtas vērā.
11. Atšķirībā no Francijas, kur pašvaldības saņem valsts budžeta dotācijas un subsīdijas par līdzdalību sadarbības teritorijās, Latvijā šādam valsts budžeta atbalstam netika pausts atbalsts. Drīzāk tika norādīts, ka būtu jāstiprina cilvēkresursu kapacitāte un jāsniedz metodiskā palīdzība.
12. Ārējos tiesību aktos noteikt konkrētu juridisko formu sadarbības teritorijai būtu vietējo pašvaldību ierobežošana, jo “viens risinājums der visiem” netiek piemērots. Šobrīd tiek meklēti risinājumi katrai konkrētai situācijai, tai skaitā attiecībā uz piemērotāko juridisko formu.
13. No vietējo pašvaldību aptaujas var secināt, ka vietējām pašvaldībām būtībā līdz galam nav izprotams sadarbības teritoriju koncepts. To parāda datu

salīdzinājums, ko autore ieguva no pašvaldību aptaujas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apkopotās informācijas par izveidotajām sadarbības teritorijām uz 2018. gada beigām.

14. Vietējo pašvaldību sadarbību nepieciešams veicināt gan no augšas uz leju, gan no lejas uz augšu, un būtiski, ka šī ir brīvprātīga iniciatīva.

PRIEKŠLIKUMI

Pamatojoties uz pētījumā iegūtajiem datiem un secinājumiem, autore ir sagatavojusi ieteikumus politikas veidotājiem par pašvaldību sadarbības veicināšanu nākotnē:

1. Skaidrot sadarbības teritoriju konceptu, lai vietējām pašvaldībām ir saprotama koncepta kopējā izpratne.
2. Turpināt pilnveidot sadarbības teritorijas kā instrumentu vietējo pašvaldību sadarbības kapacitātes celšanai.
3. Īstenot pilotprojektu, izveidojot vismaz vienu kopējo administrāciju, tai skaitā sniedzot finansiālu atbalstu, metodisko atbalstu un novērtējot pilotprojekta rezultātus pēc noteikta laika perioda.
4. Izstrādāt metodiskās vadlīnijas par sadarbības teritoriju organizatorisko struktūru, dažādu juridisko formu atšķirībām (tai skaitā pozitīvām un negatīvām) un citām ar sadarbības teritoriju izveidošanu saistītām niansēm.
5. Izstrādāt atbalsta aktivitāti vietējo pašvaldību administrācijas cilvēkresursu kapacitātes celšanai, tai skaitā par pašvaldību sadarbības jautājumiem.
6. Sagatavot priekšlikumu jaunam tiesību aktam par pašvaldībām, kas būtu atbilstošs jaunākajām tendencēm publiskajā pārvaldē un tiesību doktorīnās, un iekļaujot nosacījumus par pašvaldību sadarbību, un virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā un Saeimā, kā arī atbilstoši pēc tam sakārtot pakārtotos saistošos tiesību aktus.
7. Sagatavot priekšlikumu jaunam tiesību aktam par reģionālo attīstību, tai skaitā, iekļaujot priekšlikumu par reģionālajām pašvaldībām, atbilstoši jaunākajām tendencēm publiskajām pārvaldē un tiesību doktorīnās, un virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā un Saeimā, kā arī atbilstoši pēc tam sakārtot pakārtotos saistošos tiesību aktus.
8. Turpināt diskusiju par funkcionālām teritorijām un to ietekmi uz Latvijas teritorijas kopējo attīstību.
9. Īstenot pilotprojektu vismaz par vienu funkcionālo teritoriju, salīdzinot iegūtos datus, līdzīgā pētījumā attiecīgo vietējo pašvaldību administratīvo teritoriju robežās.

Literatūras saraksts

I. Starptautisko organizācijas, Eiropas Savienības nacionālā līmeņa, reģionālā līmeņa un vietējā līmeņa plānošanas dokumenti un tiesību akti

- 1) Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, Latvijas Vēstnesis Nr. 202 (3986), pieņemts 18.12.2008.
- 2) Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums, Latvijas Vēstnesis Nr. 100 (5672), pieņemts 05.05.2016.
- 3) *European Charter of Local Self-Government*, pieejama: <https://rm.coe.int/168007a088>, aplūkota: 20.04.2019.
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi, pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02003R1059-20180118&from=EN>, aplūkota: 13.04.2019.
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi "Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai" un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006, pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1301&from=EN>, aplūkota: 25.05.2019.
- 6) Eiropas Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu, pieejams: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0015.03/DOC_1&format=PDF, aplūkots: 25.05.2019.
- 7) *Establishin the Urban Agenda for the EU. Pact of Amsterdam* (Agreed at the Informal Meeting of EU Ministers Responsible for Urban Matters on 30 May 2016 in Amsterdam, The Netherlands), pieejams: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf, aplūkots: 25.05.2019.
- 8) *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*, pieejams: http://www.gesetze-im-internet.de/gg/art_28.html, aplūkots: 22.04.2019.

- 9) *IULA World Wide Declaration of Local Self-Government*, pieejama: http://www.bunken.nga.gr.jp/siryousitu/eturansitu/charter/iula_decl_txt.html, aplūkots: 20.04.2019.
- 10) Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada apvienotais civilās aizsardzības plāns, pieejams: http://www.jelgava.lv/files/ca_plans_jelgava_ozolnieki_novads.pdf, aplūkots: 25.05.2019.
- 11) Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam, Latvijas Vēstnesis Nr. 6 (4812), pieņemts 20.12.2012.
- 12) Latvijas Republikas Satversme, Latvijas Vēstnesis Nr. 43, pieņemta 15.02.1922.
- 13) Līgums par Eiropas Savienības darbību, pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:12016E003>, aplūkots: 20.04.2019.
- 14) *Loi n° 99-586 du 12 juillet 1999 relative au renforcement et à la simplification de la coopération intercommunale*, pieejams: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000396397>, aplūkots: 21.04.2019.
- 15) Likumprojekts “Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”, pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40434938&mode=mkk&date=2018-01-08>, aplūkots: 18.05.2019.
- 16) Likums “Par pašvaldībām”, Latvijas Vēstnesis Nr. 61 (192), pieņemts 19.05.1994.
- 17) Ministru kabinetā iesniegtā informatīvā ziņojuma projekts “Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” 60 lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14>, aplūkots: 19.05.2019.
- 18) Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumi Nr. 233 “Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums”, Latvijas Vēstnesis Nr. 52 (4450), pieņemti 29.03.2011.
- 19) Ministru kabineta 2016. gada 3. maija rīkojums Nr. 275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”, Latvijas Vēstnesis Nr. 88 (5660), pieņemts 03.05.2016.
- 20) Ministru kabineta 2019. gada 7. maija rīkojums Nr. 210 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”, Latvijas Vēstnesis Nr. 91 (6430), pieņemts 07.05.2019.

- 21) Ministru kabineta 2019. gada 14. maija sēdes protokols Nr. 24, 23.§, pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2019-05-14>, aplūkots: 23.05.2019.
- 22) Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums, Latvijas Vēstnesis Nr. 10 (141), pieņemts 13.01.1994.
- 23) Saeimas paziņojums “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu”, Latvijas Vēstnesis, Nr. 58 (6397), pieņemts 21.03.2019.

II. Grāmatas

- 24) *Dažādā Latvija: pagasti, pilsētas, rajoni, reģioni. Vērtējumi, perspektīvas vīzijas*, Rīga, Latvijas Statistikas institūts, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 586 lpp
- 25) Flick, U. *Doing Qualitative Data Collection –Charting the Routes*, SAGE Publications Ltd, 2018, p. 684
- 26) Hoffmann - Martinot, V. *The French Republic, One Yet Divisible?* In in Kersting, N., Vetter, A. (eds.) *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Opladen, Leske+Budrick, 2003, pp. 157 - 182
- 27) Keiņš, S., Kazinovskis, A. *Reģionālā attīstība Latvijā: administratīvi teritoriālās reformas norisas gaita, problēmas, risinājumi & Regional Development in Latvia: Course, Problems and Solutions of Administrative Territorial Reform*, Rīga, Vītola izdevniecība, 2014, 615 lpp.
- 28) Pūķis, M. *Pašu valdība. Latvijas pašvaldību pieredze, idejas un nākotnes redzējums*, Rīga, Latvijas Pašvaldību savienība, 2010, 512 lpp.
- 29) Rags, Z. *Vietējās pārvaldes organizācijas un darbības tiesiskais nodrošinājums ārvalstīs (ārvalstu pašvaldību tiesības) I. daļa*, Rīga, P&Ko, 2004, 285 lpp.
- 30) Storbeck, D. *Grenzüberschreitende kommunale Zusammenarbeit*, Band 9, Universitätsverlag Göttingen, 2016, S. 407
- 31) Vanags, E., Vilka, I. *Pašvaldību darbība un attīstība*, Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2005, 382 lpp.
- 32) Wollman, H. *German Local Government under Double Impact of Democratic and Administrative Reforms* in Kersting, N., Vetter, A. (eds.) *Reforming Local Government in Europe. Closing the Gap between Democracy and Efficiency*, Opladen, Leske+Budrick, 2003, pp. 85 - 112

III. Promocijas darbi

33) Bite, D. *Pašvaldību sadarbība Latvijā*. Promocijas darbs, Rīga, 2012, 247 lpp.

IV. Raksti zinātniskajos izdevumos un periodikā

- 34) Aas, A. *Local Government Reform in Estonia*, pieejams: http://4liberty.eu/wp-content/uploads/2018/11/ARTO-AAS_LOCAL-GOVERNMENT-REFORM-IN-ESTONIA.pdf, pp. 8
- 35) Faure, A., Négrier E. *Policy analysis in French local government*, pp. 1 – 17, pieejams: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01667336/document>, aplūkots: 21.04.2019.
- 36) Greenley , G. E., Hooley , G.J., Broderick A. J., Rudd J. M. *Strategic planning differences among different multiple stakeholder orientation profiles*, 2004, *Journal of Strategic Marketing*, 12:3, pp. 163 – 182, pieejams: <https://doi.org/10.1080/0965254042000262887>, aplūkots: 11.05.2019.
- 37) Horvath, G. *The Dilemmas of Creating Regions in Eastern and Central Europe*, Discussion Papres 2007. Regionality and / or Locality, pp. 1- 16, pieejams: <https://discussionpapers.rkk.hu/index.php/DP/article/view/2371/4436>, aplūkots: 26.05.2019.
- 38) Janes, J. *Survey construction*, *Library Hi Tech*, Vol. 17 Issue: 3, pp. 321 - 325, <https://doi.org/10.1108/07378839910289376>, aplūkots: 11.05.2019.
- 39) Patton, Q.M. *Qualitative Research Evaluation Methods*, 3th edition. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage, 2002,

V. Pētījumi

- 40) *ETRF - European Territorial Reference Framework*, pp.308, pieejams: <https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/ESPON%20ETRF%20Inception%20Report.pdf>, aplūkots: 23.05.2019.
- 41) *Managing Across Levels of Government. Part One: Overview*, pieejams: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/1902308.pdf>, aplūkots 05.04.2019.
- 42) *Multi-level Governance Reforms. Overview of OECD Country Experiences*, pp. 176, pieejams: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/multi-level-governance-reforms_9789264272866-en#page3, aplūkots: 26.05.2019.

VI. Elektroniskie informācijas avoti

- 43) *Das Wichtigste zuerst - die Kommunalverfassung*, Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung, pieejams: <https://www.politische-bildung-brandenburg.de/themen/kommunalpolitik/grundlagen>, aplūkots: 26.04.2019.
- 44) *Interkommunale Kooperation. Praxisbeispiele, Rechtsformen und Anwendung des Vergaberechts, Stadt und Gemeinde INTERAKTIV*, 2005, Band 51, Nr. 10, pieejams: <https://www.dstgb.de/dstgb/Homepage/Publikationen/Dokumentationen/Nr.%2051%20-%20Interkommunale%20Zusammenarbeit%20%E2%80%93%20Praxisbeispiele,%20Rechtsformen%20und%20Anwendung%20des%20Vergaberechts/doku51.pdf>, aplūkots: 26.04.2019.
- 45) Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas ziņojums *Vai novadu pašvaldības nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem par samērīgām izmaksām?*, Rīga, 2017, 72 lpp.
- 46) *Local authorities in figures*, pieejams: <https://www.collectivites-locales.gouv.fr/collectivites-locales-chiffres>, aplūkots: 21.04.2019.
- 47) *Satversmes tiesas priekšsēdētājas Inetas Ziemeles priekšlasījums Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongresā*, pieejams: http://www.satv.tiesa.gov.lv/articles/satversmes-tiesas-priekssedetajas-inetas-ziemeles-priekslasijums-latvijas-pasvaldibu-savienibas-30-kongresa/?fbclid=IwAR10XEAGuqTenRtQJZdoJHyasyEy_fF8rgxzSlbx92hyKcGVHMnRlz5CPI, aplūkots: 23.05.2019.
- 48) *VARAM aicina Jelgavas novada pašvaldībai izvēlēties likumisku metodi iedzīvotāju viedokļa noskaidrošanai*, pieejams: http://varam.gov.lv/lat/aktual/preses_relizes/?doc=27366, aplūkots: 27.05.2019.
- 49) *VARAM: pašvaldību rīkotās aptaujas par reformu neatbilst likumam*, pieejams: http://varam.gov.lv/lat/aktual/preses_relizes/?doc=27345, aplūkots: 27.05.2019.
- 50) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra J.Pūces 10.04.2019. prezentācija *Administratīvi teritoriāla reforma – izaicinājumi, kas rada iespējas*, pieejama: http://varam.gov.lv/in_site/tools/download.php?file=files/text//JP-prezentacija-ATR-10-aprilis.pdf, aplūkots: 13.04.2019.

PIELIKUMI

Pašvaldību sadarbība Latvijā^{1,2}

Nr.	Funkcionālais veids	Pašvaldība (iestāde), kurai funkcija nodota izpildei	Pašvaldība, kurai noslēgts līgums par funkcijas izpildi	Funkcija, kura tiek nodota
1.		Ķekavas novada pašvaldības policija	Inčukalna, Ikšķiles novadu pašvaldības	Sabiedriskās kārtības nodrošināšanā (neieskaitot brīvprātīgi izveidotās atskurbtuves)
2.		Smiltenes novada pašvaldības policija	Apes novada pašvaldība	
3.		Priekšu novada pašvaldība	Raunas novada pašvaldība	
4.	Funkcijas vai pārvaldes	Alūksnes novada pašvaldības Izglītības pārvalde	Apes novada pašvaldība	Gādāt par iedzīvotāju izglītību, rūpēties par kultūru, veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu un veikt pašvaldības sporta skolas funkcijas
5.	uzdevuma nodošana pašvaldībām	Alūksnes pilsētas Bērnu un jaunatnes sporta skola	Apes novada pašvaldība	
6.		Alūksnes mūzikas skola	Apes novada pašvaldība	
7.		Aizkraukles izglītības pārvalde	Jaunjelgavas, Neretas, Skrīveru novadu pašvaldības	
8.		Aizkraukles novada Sporta skola	Plaviņu, Neretas, Kokneses, Jaunjelgavas, Skrīveru novadu pašvaldības	
9.		Balvu novada Izglītības,	Baltinavas, Rugāju novadu pašvaldības	

¹ Ministru kabineta iesniegtā ziņojuma projekta "Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriāli iedalījuma modeli" 34. – 38.lpp., pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472896&mode=mk&date=2019-05-14> (aplūkots: 19.05.2019.)

² Atsevišķi autores papildinājumi

	kultūras un sporta pārvalde		
10.	Bauskas novada Izglītības nodaļa	Iecavas, Rundāles, Vecumnieku novadu pašvaldības	
11.	Dobeles novada Izglītības nodaļa	Auces, Tērvetes novadu pašvaldības	
12.	Dobeles novada Kultūras un sporta pārvalde	Auces novada pašvaldība	
13.	Dobeles Pieaugušo izglītības un informācijas centrs	Jelgavas pilsētas un Auces, Tērvetes, Jelgavas, Tukuma novadu pašvaldības	
14.	Jelgavas izglītības pārvalde	Jelgavas, Ozolnieku novadu pašvaldības	
15.	Jēkabpils pilsētas Izglītības pārvalde (iestāde)	Pļaviņu, Salas novadu pašvaldības	
16.	Jēkabpils novada Izglītības un kultūras pārvalde	Aknīstes, Krustpils, Salas, Viesītes novadu pašvaldības	
17.	Jēkabpils pilsētas pašvaldības pedagogiski medicīniskā komisija	Aknīstes, Cesvaines, Jēkabpils, Krustpils, Neretas, Pļaviņu, Salas, Viesītes novadu pašvaldības	
18.	Krāslavas novada Izglītības pārvalde	Dagdas novada pašvaldība	
19.	Līvānu novada Izglītības pārvalde	Ilūkstes novada pašvaldība	

20.	Limbažu novada Izglītības un kultūras nodaļa	Alojas novada pašvaldība
21.	Ludzas novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes pakalpojumu sniegšana	Ciblas, Zilupes novadu pašvaldības
22.	Ludzas novada Sporta skola	Ciblas, Kārsavas, Zilupes novadu pašvaldības
23.	Madonas novada Mācību priekšmeta starpnovadu metodiskā apvienība	Cesvaines, Ērgļu, Lubānas, Varakļānu novadu pašvaldības
24.	Ogres novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes pakalpojumu sniegšana	Ķeguma, Lielvārdes novadu pašvaldības
25.	Preiļu novada Izglītības pārvalde	Vārkavas novada pašvaldība
26.	Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skola	Vārkavas novada pašvaldība
27.	Rūjienas sporta skola	Rūjienas, Mazsalacas, Naukšēnu novadu pašvaldības
28.	Saldus novada pašvaldības Izglītības pārvalde	Brocēnu novada pašvaldība
29.	Talsu novada Kultūras nodaļa	Dundagas, Rojas novadu pašvaldības

30.	Talsu novada Izglītības pārvalde	Dundagas, Rojas, Mērsraga novadu pašvaldības	
31.	Talsu novada sporta skola	Mērsraga novada pašvaldība	
32.	Tukuma novada Kultūras, sporta un sabiedrisko attiecību nodaļa	Jaunpils, Kandavas novadu pašvaldības	
33.	Tukuma sporta skola	Jaunpils novada pašvaldība	
34.	Kocēnu novada domes Izglītības pārvalde	Rūjienas, Naukšēnu, Mazsalacas, Beverīnas novadu pašvaldības	
35.	Valmieras Izglītības pārvalde	Beverīnas novada pašvaldība	
36.	Bauskas novada būvvalde	Iecavas, Rundāles, Vecumnieku novadu pašvaldības	
37.	Krustpils novada būvvalde	Jēkabpils, Salas, Viesītes, Aknīstes novadu pašvaldības	
38.	Kokneses apvienotā pašvaldību būvvalde	Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Skrīveru, Pļaviņu novadu pašvaldības	Nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu
39.	Kārsavas novada būvvalde	Cīblas novada pašvaldība	
40.	Kocēnu novada būvvalde	Kocēnu, Beverīnas, Naukšēnu, Mazsalacas, Rūjienas novadu pašvaldības	
41.	Ludzas novada būvvalde	Zilupes novada pašvaldība	
42.	Priekules novada būvvalde	Vainodes novada pašvaldība	
43.	Rēzeknes novada būvvalde	Vijānu novada pašvaldība	

44.	Salacgrīvas novada būvvalde	Alojas novada pašvaldība	
45.	Smiltenes novada būvvalde	Apes novada pašvaldība	
46.	Riebiņu novada būvvalde	Vārkavas novada pašvaldība	
47.	Vīļakas novada būvvalde	Baltinavas novada pašvaldība	
48.	Valkas novada būvvalde	Strenču novada pašvaldība	
49.	Bauskas Tūrisma informācijas centrs	Iecavas, Vecumnieku novadu pašvaldības	
50.	Jelgavas reģionālais tūrisma centrs	Jelgavas, Ozolnieku novadu pašvaldības	
51.	Preiļu un Riebiņu novada Tūrisma informācijas centrs	Riebiņu novada pašvaldība	
52.	Rēzeknes pilsētas tūrisma informācijas centrs	Rēzeknes, Viļānu novadu pašvaldības	Tūrisma informācijas koordinēšana
53.	Tukuma tūrisma informācijas centrs	Engures, Jaunpils, Kandavas novadu pašvaldības	
54.	Ventspils tūrisma informācijas centrs	Ventspils novada pašvaldība	
55.	Valmieras Tūrisma informācijas centrs	Beverīnas novada pašvaldība	
56.	SIA "Liepājas reģiona tūrisma informācijas birojs"	Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vainodes novadu pašvaldības	

57.	SIA "Ludzas tūrisma aģentūra"	Ludzas, Zilupes novadu pašvaldības	
58.	Amatas novada pašvaldības apvienotā būvvalde	Amatas, Jaunpiebalgas, Priekuļu, Pārgaujas, Raunas, Vecpiebalgas novadu pašvaldības	Nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu
59.	Priekules novada būvvalde	Priekules, Vaiņodes novadu pašvaldības	
60.	Cesvaines, Lubānas un Varakļānu novadu apvienotā būvvalde	Cesvaines, Lubānas, Varakļānu novadu pašvaldības	
61.	Rojas apvienotā būvvalde	Rojas, Mērsraga novadu pašvaldības	
62.	Amatas novada pašvaldības izglītības pārvalde	Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Priekuļu, Pārgaujas, Raunas, Vecpiebalgas novadu pašvaldības	
63.	Liepājas rajona sporta skola	Aizputes, Grobiņas, Durbes, Nīcas, Rucavas, Priekules, Vaiņodes, Pāvilostas novadu pašvaldības	Gādāt par iedzīvotāju izglītību, rūpēties par kultūru, veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu un veikt pašvaldības sporta skolas funkcijas
64.	Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skola	Limbažu, Salacgrīvas novadu pašvaldības	
65.	Izglītības iestāde: "Pierīgas izglītības, kultūras un sporta pārvalde"	Ādažu, Babītes, Baldones, Garkalnes, Mārupes, Stopiņu, Saulkrastu, Inčukalna, Mālpils, Krimuldas, Ropažu, Sējas novadu pašvaldības	
66.	Iestāde: "Tukuma izglītības pārvalde"	Tukuma, Engures, Jaunpils novada pašvaldības	

67.	Iestāde Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novadu bāriņtiesa”	“Amatas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novadu bāriņtiesa”	Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novadu pašvaldības	gādāt par aizgādību, aizbildnību, adopciju un bērnu personisko un mantisko tiesību un interesu aizsardzību
68.	Tūrisma, sporta un atpūtas kompleksa “Zilie kalni” attīstības aģentūra”	Tūrisma, sporta un atpūtas kompleksa “Zilie kalni” attīstības aģentūra”	Ogres, Ikšķiles novadu pašvaldības	Tūrisma informācijas koordinēšana
69.	Kopīgā pašvaldību iestāde “Rēzeknes ekonomiskā zona”	Kopīgā pašvaldību iestāde “Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona”	Rēzeknes pilsēta un Rēzeknes novada pašvaldības	Ekonomiskās attīstības veicināšana
70.	SIA “Vidusdaugavas SPAAO” – “Dziļā vāda” Krustpils novadā	SIA “Vidusdaugavas SPAAO” – “Dziļā vāda” Krustpils novadā	Jēkabpils pilsēta un Aizkraukles, Aknīstes, Ērgļu, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Kokneses, Krustpils, Madonas (Madonas pilsēta un 12 pag.), Neretas, Pļaviņu, Salas, Skrīveru, Viesītes, Varakļānu novadu pašvaldības	Atkritumu apsaimniekošanas joma
71.	SIA “AP Kaudzītes” – poligons “Kaudzītes” Gulbenes novadā	SIA “AP Kaudzītes” – poligons “Kaudzītes” Gulbenes novadā	Alūksnes, Balvu, Cesvaines, Gulbenes, Lubānas, novadu pašvaldības	
72.	SIA “Zemgales Eko” – poligoni “Brakši” Jelgavas	SIA “Zemgales Eko” – poligoni “Brakši” Jelgavas	Jelgavas pilsēta un Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Jelgavas, Ozolnieku, Rundāles, Tērvetes,	

		novadā un “Grantiņi” Bauskas novadā.	Vecumnieku novada pašvaldības	
73.		SIA “ZAAO” – poligons “Daibe” Pārgaujas novadā	Valmieras pilsēta un Alojās, Amatas, Apes, Baltinavas, Balvu, Beverīnas, Burtnieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rugāju, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Vecpiebalgas, Viļakas novadu pašvaldības	
74.		SIA “AADSO” – poligons “Cīniši” Daugavpils novadā	Daugavpils pilsēta un Aglonas, Dagdas, Daugavpils, Ilūkstes, Krāslavas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu, Vārkavas novadu pašvaldības	
75.		SIA “Liepājas RAS” – poligons “Ķīvītes” Grobiņas novadā	Liepājas pilsētas un Aizputes, Brocēnu, Durbes, Grobiņas, Kuldīgas (Laidu, Snēpeles pag.), Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Saldus, Skrundas, Vaiņodes novadu pašvaldības	
76.		SIA “Piejūra” – poligons “Janvāri” – Talsu novadā	Jūrmalas pilsēta un Dundagas, Engures, Jaunpils, Kandavas, Kuldīgas (Rendas, Vārnes, Kabiles pag.), Mērsraga, Rojas, Talsu, Tukuma novadu pašvaldības	
77.		SIA “AALAS” – poligons	Rēzeknes pilsēta un Cīblas, Kārsavas, Ludzas,	

78.	<p>“Križevniki” Rēzeknes novadā</p> <p>SIA “Getliņi Eko” – poligons “Getliņi” Stopiņu novadā</p>	<p>Rēzeknes, Viļānu, Zilupes novadu pašvaldības</p> <p>Rīgas pilsēta un Ādažu, Babītes, Baldones, Carnikavas, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Mālpils, Mārupes, Ogres, Olaines, Ropažu, Salaspils, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Stopiņu novadu pašvaldības</p>	
79.	<p>SIA “Ventspils Labiekārtošanas kombināts” – poligons Pentuļi Ventspils novadā</p>	<p>Ventspils pilsēta un Alsungas, Kuldīgas (Kuldīgas pilsēta, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kurmāles, Padures, Pelču, Rumbas, Turlavas pag.), Ventspils novadu pašvaldības</p>	
80.	<p>SIA “Gulbenes-Alūksnes bānītis”</p>	<p>Alūksnes un Gulbenes novadu pašvaldības</p>	
81.	<p>Akciju sabiedrība “CATA”</p>	<p>Amatas, Cēsu, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Alojas, Limbažu, Salacgrīvas, Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Skrīveru, Neretas, Krimuldas, Vecpiebalgas novadu pašvaldības</p>	<p>Transporta nodrošināšanas joma</p>
82.	<p>SIA “Jēkabpils autobusu parks”</p>	<p>Jēkabpils pilsēta un Aknīstes, Krustpils, Jēkabpils Salas un Viesītes novadu pašvaldības</p>	
83.	<p>SIA “Ogres Autobuss”</p>	<p>Ogres un Ķeguma novadu pašvaldības</p>	
84.	<p>SIA “VTU Valmiera”</p>	<p>Valmieras pilsētas un Beverīnas, Mazsalacas,</p>	

85.	SIA "Balvu autotransports"	Nauksēnu, Rūjienas un Kocēnu novadu pašvaldības Baltinavas, Balvu, Rugāju, Viļakas novadu pašvaldības	
86.	SIA "Alūksnes slimnīca"	Alūksnes un Apes novadu pašvaldības	
87.	SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība"	Gulbenes, Baltinavas, Balvu, Viļakas, Rugāju novadu pašvaldības	
88.	SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca"	Daugavpils pilsēta un Daugavpils, Ilūkstes novadu pašvaldības un Rīgas Stradiņu Universitāte	
89.	SIA „Zemgales veselības centrs”	Jelgavas pilsēta un Jelgavas un Ozolnieku novadu pašvaldības	
90.	SIA "Kuldīgas slimnīca"	Alsungas, Kuldīgas, Skrundas, Aizputes novadu pašvaldības	
91.	SIA "Priekules slimnīca"	Durbes, Grobiņas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadu pašvaldības	Veselības nodrošināšanas jomā
92.	SIA "Limbažu slimnīca"	Alojas, Limbažu, Salacgrīvas, Krimuldas novadu pašvaldības	
93.	SIA "Ogres rajona slimnīca"	Ogres, Ikšķiles, Lielvārdes, Ķeguma novadu pašvaldības	
94.	SIA „Saldus medicīnas centrs”	Saldus, Brocēnu novadu pašvaldības	
95.	SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca"	Ventspils pilsēta un Dundagas, Mērsraga, Rojas, Talsu, Ventspils novadu pašvaldības	

96.	SIA „Tukuma slimnīca”	Tukuma, Engures, Kandavas, Jaunpils novadu pašvaldības	
97.	SIA “Vidzemes slimnīca”	Valmieras pilsēta un Valkas, Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Naukšēnu, Rūjienas, Strenču novadu pašvaldības	
98.	Kooperatīvā krājaizdevumu sabiedrība „Allažu saime”	Inčukalna, Amatas, Līgatnes, Mālpils, Krimuldas, Sejas, Siguldas novadu pašvaldības	
99.	Kooperatīvā krājaizdevumu sabiedrība “Zosēnu”	Jaunpiebalgas, Raunas, Gulbenes novadu pašvaldības	
100.	SIA “Garkalnes ūdens”	Ādažu, Garkalnes novadu pašvaldības	
101.	SIA “Valmieras ūdens”	Valmieras pilsēta un Burtnieku novada pašvaldība	
102.	SIA "LATGALES LAIKS"	Daugavpils pilsētas un Daugavpils, Ilūkstes novadu pašvaldības	
103.	SIA „Rīgas Aprīnķa Avīze	Siguldas, Krimuldas, Ropāžu, Inčukalna, Babītes, Baldones, Carnikavas, Garkalnes, Mārupes, Olaines, Salaspils, Saulkrastu, Stopiņu novadu pašvaldības	Citās pakalpojumu nodrošināšanas jomās

**APTAUJAS ANKETA
PAR
SADARBĪBAS TERITORIJU VEIDOŠANU**

Esmu Latvijas universitātes Biznesa vadības un ekonomikas fakultātes “Sabiedrības vadības” maģistratūras programmas 2. kursa studente Aija Timofejeva. Maģistra darbu izstrādāju par sadarbības teritoriju veidošanu un iespējām vietēja līmeņa pašvaldībām.

Anketas mērķis ir noskaidrot respondentu viedokli par Latvijā izveidotajām sadarbības teritorijām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 95. – 100. panta noteikto ietvaru, kā arī noskaidrot iemeslus, kāpēc vietējās pašvaldības līdz dotajam brīdim nav aktīvāk izmantojušas sadarbības teritoriju veidošanu kā instrumentu obligāto un brīvprātīgo funkciju īstenošanai. Papildus tam uzzināt, vai vietējās pašvaldības plāno nākotnē sadarbības teritorijas veidot un kādas funkcijas tās varētu nodot sadarbības teritoriju kompetencē.

Anketas aizpildīšana prasīs 15 – 20 minūtes, un tā ir aizpildāma, apvelkot jau dotos atbilžu variantus / ieboldējot jau dotos atbilžu variantus vai ierakstot savu viedokli tam paredzētajā vietā.

Anketa nav anonīma, tomēr tajā sniegtās atbildes tiks izmantotas tikai apkopotā veidā maģistra darba ietvaros par sadarbības teritoriju attīstību Latvijā.

Aizpildītās anketas lūgums elektroniski nosūtīt uz e-pastu at17085@lu.lv līdz š.g. 15. maijam. Neskaidrību gadījumā lūgums rakstīt uz iepriekš norādīto e-pasta adresi.

1. Vai Jūsu pašvaldība ir izveidojusi sadarbības teritoriju?

Jā (*lūdzu, turpiniet ar 2. jautājumu*);

Nē (*lūdzu, pāriet pie 4. jautājuma*).

2. Kāda juridiskā forma ir Jūsu izveidotajai sadarbības teritorijai? *Izvēlēties visus nepieciešamos atbilžu variantus.*

biedrība;

kopīga iestāde;

kapitālsabiedrība;

cits _____

3. Kādu pašvaldības funkciju īstenošanai sadarbības teritorija ir izveidota? *Izvēlēties visus nepieciešamos atbilžu variantus (lūdzu, turpiniet ar 5. jautājumu).*

komunālo pakalpojumu un teritorijas labiekārtošanas nodrošināšanai;

sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai;

visu pakāpju izglītības pakalpojumu nodrošināšanai;

kultūras jomas pakalpojumu nodrošināšanai;

veselības aprūpes jomas un veselība dzīvesveida pakalpojumu nodrošināšanai;

sociālās jomas pakalpojumu nodrošināšanai;

bāriņtiesa;

būvvalde;

civilstāvokļa aktu reģistrācija;

civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanai;

cits _____

4. Kāpēc Jūsu pašvaldība nav uzveidojusi sadarbības teritoriju? *Lūdzu, atzīmēt vienu atbildes variantu.*

Nav bijusi nepieciešamība;
Nav bijuši piemēroti partneri;
Neinteresē;
Cits iemesls _____

5. Vai Jūsu pašvaldība ir diskutējusi / tiek plānots izveidot sadarbības teritoriju?

Jā, ir diskutēts / tiek plānots;
Nē, nav diskutēts / netiek plānots.

6. Ja nākotnē Jūsu pašvaldība pieņems lēmumu par sadarbības teritorijas veidošanu, kuras no zemāk minētajām pašvaldības autonomajām funkcijām Jūsu pašvaldība izvēlētos sadarbības teritorijas izveidošanai? *Lūdzu, atzīmējiet 3 funkcijas.*

komunālo pakalpojumu un teritorijas labiekārtošanas nodrošināšanai;
sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai;
visu pakāpju izglītības pakalpojumu nodrošināšanai;
kultūras jomas pakalpojumu nodrošināšanai;
veselības aprūpes jomas un veselība dzīvesveida pakalpojumu nodrošināšanai;
sociālās jomas pakalpojumu nodrošināšanai;
bāriņtiesa;
būvvalde;
civilstāvokļa aktu reģistrācija;
civiltās aizsardzības pasākumu nodrošināšanai;
cits _____

Vispārīga informācija par respondentu:

1. Pašvaldības nosaukums: _____
2. Pašvaldība ietilpst:
vietējas nozīmes attīstības centru grupā;
reģionālas nozīmes attīstības centru grupā;
nacionālas nozīmes attīstības centru grupā.
3. Pašvaldība ir:
Kurzemes plānošanas reģionā;
Latgales plānošanas reģionā;
Rīgas plānošanas reģionā;
Vidzemes plānošanas reģionā;
Zemgales plānošanas reģionā.

PALDIES PAR ATSAUCĪBU!

IEINTERESĒTO PUŠU APTAUJAS ANKETA PAR SADARBĪBAS TERITORIJU VEIDOŠANU

Esmu Aija Timofejeva, Latvijas Universitātes Biznesa un vadības fakultātes Sabiedrības vadības maģistra studiju programmas studente. Studiju ietvaros izstrādāju maģistra darbu par sadarbības teritoriju veidošanu un iespējām vietēja līmeņa pašvaldībām.

Deklarācijā par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, kas tika apstiprināta 2016. gada februārī, 38. punktā valdību veidojošās partijas apņēmas “(..) izveidosim pašvaldību sadarbības teritorijas, vairojot teritoriju ekonomiskās attīstības potenciālu un pašvaldību sadarbību publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī radot ekonomiskās sviras brīvprātīgai pašvaldību sadarbībai.”¹ Savukārt, Deklarācijā par Artūra Krišjāņa Kariņa vadīta Ministru kabineta iecerēto darbību, kas tika apstiprināta 2019. gada janvārī, 4. nodaļā “Moderna pārvaldība”² kā galvenā vietējo pašvaldību darba efektivizācija ir izvēlēta vietējo pašvaldību reforma, kas nākotnē minimizēs sadarbības teritorijas kā instrumentu pašvaldību funkciju īstenošanā.

Maģistra darba mērķis ir analizēt sadarbības teritorijas kā instrumentu pašvaldību funkciju īstenošanai, lai efektīvi un racionāli izmantotu tām pieejamos finanšu, cilvēkresursus, teritoriālos un citus resursus, kā arī sagatavot rekomendācijas politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju izmantošanu Latvijas Republikas vietējo pašvaldību konkurētspējas pilnveidošanā. Analīzē tiks ietverts arī Ministru kabinetā diskutētie atbildīgās ministrijas izstrādātie priekšlikumi par sadarbības teritoriju veidošanu Latvijā.

Izstrādājamā maģistra darba ietvaros ir būtiski uzzināt Jūsu viedokli par aptaujas anketā iekļautajiem jautājumiem saistībā ar sadarbības teritoriju veidošanu Latvijā!

Lūdzu, norādiet sekojošu informāciju par sevi:

Vārds Uzvārds:	
Ieņemamais amats:	
Datums un laiks:	

Lūdzu, atbildiet uz sekojošiem jautājumiem!

1. Kāpēc līdz šim vietējās pašvaldības nav izmantojušas likuma “Par pašvaldībām” 99. pantā doto iespēju veidot sadarbības teritorijas? Lūdzu, miniet Jūsprāt, trīs iemeslus.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

¹ Pieejama: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20160210_MKucinskis_Deklaracija.pdf

² Pieejama: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/kk-valdibas-deklaracija_3.pdf

2. Vai nacionālajam līmenim būtu jāveicina sadarbība starp pašvaldībām? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

centralizēti _____

decentralizēti _____

cits _____

3. Kuri no zemāk minētajiem instrumentiem būtu efektīvākie pašvaldību sadarbības veidošanas stimulēšanai? (*var atzīmēt vairākus atbilžu varianti*)

nodokļu atvieglojumi;

papildus dotācijas / subsīdijas no valsts budžeta;

atsevišķa programma / konkurss Eiropas Savienības struktūrfondu projektiem;

normatīvajos aktos noteikti atvieglojumi;

speciāls atbalsta instruments nav nepieciešams;

cits _____

4. Kuras no zemāk minētajām pašvaldības autonomajām funkcijām būtu īstenojamas sadarbības teritorijas ietvaros? (*pieļaujami vairāki atbilžu varianti*)

komunālo pakalpojumu un teritorijas labiekārtošanas nodrošināšanai;

sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai;

visu pakāpju izglītības pakalpojumu nodrošināšanai;

kultūras jomas pakalpojumu nodrošināšanai;

veselības aprūpes jomas un veselība dzīvesveida pakalpojumu nodrošināšanai;

sociālās jomas pakalpojumu nodrošināšanai;

bāriņtiesa;

būvvalde;

civiltāvokļa aktu reģistrācija;

civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanai;

cits _____

5. Lūdzu, nosauciet minimālo vietējo pašvaldību skaitu, kam būtu jāveido sadarbības teritorija kādas no 4. jautājumā minētās pašvaldības autonomās funkcijas īstenošanai? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

6. Kāda no zemāk minētajām sadarbības teritorijas juridiskajām formām būtu piemērotākā Latvijai? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

a) Kopīga iestāde _____

b) Kopīga kapitālsabiedrība _____

c) Kopīga administrācija _____

d) Cits _____

7. Vai Jūsaprāt sadarbības teritorijas var tikt uzskatītas kā alternatīva administratīvi teritoriālai reformai? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

Jā, var _____

Nē, nevar _____

PALDIES PAR JŪSU LAIKU UN SNIEGTAJĀM ATBILDĒM!

**EKSPERTU APTAUJAS ANKETA
PAR
SADARBĪBAS TERITORIJU VEIDOŠANU**

Augsti godājamais ekspert / Ļoti cienījamā eksperte!

Esmu Aija Timofejeva, Latvijas Universitātes Biznesa un vadības fakultātes Sabiedrības vadības maģistra studiju programmas studente. Studiju ietvaros izstrādāju maģistra darbu par sadarbības teritoriju veidošanu un iespējām vietēja līmeņa pašvaldībām.

Deklarācijā par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, kas tika apstiprināta 2016. gada februārī, 38. punktā valdību veidojošās partijas apņēmas “(..) izveidosim pašvaldību sadarbības teritorijas, vairojot teritoriju ekonomiskās attīstības potenciālu un pašvaldību sadarbību publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī radot ekonomiskās sviras brīvprātīgai pašvaldību sadarbībai.”¹ Savukārt, Deklarācijā par Artūra Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, kas tika apstiprināta 2019. gada janvārī, 4. nodaļā “Moderna pārvaldība”² kā galvenā vietējo pašvaldību darba efektivizācija ir izvēlēta vietējo pašvaldību reforma, kas nākotnē minimizēs sadarbības teritorijas kā instrumentu pašvaldību funkciju īstenošanā.

Maģistra darba mērķis ir analizēt sadarbības teritorijas kā instrumentu pašvaldību funkciju īstenošanai, lai efektīvi un racionāli izmantotu tām pieejamos finanšu, cilvēkresursus, teritoriālos un citus resursus, kā arī sagatavot ieteikumus politikas veidotājiem par sadarbības teritoriju izmantošanu Latvijas Republikas vietējo pašvaldību konkurētspējas pilnveidošanā. Analīzē tiks ietverts arī Ministru kabinetā diskutētie atbildīgās ministrijas izstrādātie priekšlikumi par sadarbības teritoriju veidošanu Latvijā.

Izstrādājamā maģistra darba ietvaros ir būtiski uzzināt Jūsu viedokli par aptaujas anketā iekļautajiem jautājumiem saistībā ar sadarbības teritoriju veidošanu Latvijā!

Lūdzu, norādiet sekojošu informāciju par sevi:

Vārds Uzvārds:	
Ieņemamais amats:	
Datums un laiks:	

Lūdzu, atbildiet uz sekojošiem jautājumiem!

1. Likumā “Par pašvaldībām” 99. pantā ir iekļautas normas, kas pašvaldībām atļauj veidot sadarbības teritorijas. Uz 2018. gada beigām ir izveidotas vairāk kā 100 sadarbības teritorijas (kopīgas iestādes / kapitālsabiedrības / deleģētas funkcijas citām pašvaldībām). Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc vietējās pašvaldības ir pasīvas izmantot sadarbības teritorijas kā instrumentu sev pieejamo resursu racionālākai izmantošanai! (Lūdzu, miniet 3 iemeslus).

¹ Pieejama: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20160210_MKucinskis_Deklaracija.pdf

² Pieejama: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/kk-valdibas-deklaracija_3.pdf

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

2. Vai Latvijā vispār ir nepieciešams veidot sadarbības teritorijas starp vietējā līmeņa pašvaldībām? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

Jā _____

Nē _____

3. Kuras ir tās teritorijas, kur ir vislielākais potenciāls veidot sadarbības teritorijas? Lūdzu, nosauciet šīs teritorijas.

4. Kāda no zemāk minētajām juridiskajām formām būtu piemērotākā pašvaldību sadarbībai Latvijā? (*atbildi, lūdzu, pamatot*)

a) Kopīga iestāde _____

b) Kopīga kapitālsabiedrība _____

c) Kopīga _____ administrācija

d) Cits _____

5. Lūdzu, novērtējiet 5 baļļu skalā zemāk nosauktos sadarbības teritorijas veidošanas apgalvojumus. (*1 – neatbalstāt; 5 – atbalstāt*)

	1	2	3	4	5
Sadarbības teritorijas palīdz kaimiņos esošām vietējām pašvaldībām risināt kopējus problēmjautājumus.					
Sadarbības teritorijas var samazināt vietējo pašvaldību budžeta izdevumus par kādas funkcijas īstenošanu.					
Sadarbības teritorijas palielina pašvaldību kapacitāti veidot kopīgus projektus.					
Sadarbības teritorijas izveidošana ar kopīgu administrāciju, bet atsevišķiem budžetiem un vēlētiem deputātiem katrai teritorijai ir iespēja neīstenot administratīvi teritoriālo reformu.					
Sadarbības teritorija ar kopīgu administrāciju, bet atsevišķiem budžetiem un vēlētiem deputātiem katrai teritorijai ir ieviešama kā pilotprojekts.					
Sadarbības teritorija ir lieks instruments, jo nepieciešamas lielākas vietējās pašvaldības.					

Sadarbības teritorijas ir nepieciešams veidot tikai, lai nodrošinātu kopīgas mārketinga aktivitātes tūristu piesaistei.					
Sadarbības teritorijas veidošanas pamatā ir jābūt ekonomiskajam pamatojumam, tas ir, kopīgiem investīciju piesaistes mērķiem.					
Sadarbības teritorijas ir jāveido kultūrvēsturisko teritoriju robežās.					
Sadarbības teritorijas ir instruments, lai Latvijā aktīvāk veidotu Eiroreģionus.					

6. Vai sadarbību teritoriju veidošana Latvijā būtu stimulējama kā:

- no augšas uz apakšu virzīta iniciatīva;
- no apakšas uz augšu virzīta iniciatīva.

7. Kuras no zemāk minētajām pašvaldības autonomajām funkcijām būtu īstenojamas sadarbības teritorijas ietvaros? (*pieļaujami vairāki atbilžu varianti*)

- komunālo pakalpojumu un teritorijas labiekārtošanas nodrošināšanai;
- sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai;
- visu pakāpju izglītības pakalpojumu nodrošināšanai;
- kultūras jomas pakalpojumu nodrošināšanai;
- veselības aprūpes jomas un veselība dzīvesveida pakalpojumu nodrošināšanai;
- sociālās jomas pakalpojumu nodrošināšanai;
- bāriņtiesa;
- būvvalde;
- civilstāvokļa aktu reģistrācija;
- civilās aizsardzības pasākumu nodrošināšanai;
- cits _____

PALDIES PAR JŪSU LAIKU UN SNIEGTĀJĀM ATBILDĒM!

Informācija par ieinteresētajām pusēm un ekspertiem

Nr.p.k.	Vārds uzvārds	Ieņemamais amats	Ieinteresētā puse / eksperts	Intervijas veids	Datums un laiks
1.	Ilona Raugze	Eiropas Komisijas ESPON EGTC direktori	Eksperte	WhatsApp intervija	20.05.2019. plkst. 20:00
2.	Ilze Ulmane	Stratēģiskās plānošanas un teritorijas plānošanas eksperte	Eksperte	Telefonintervija	21.05.2019. plkst. 10:15
3.	Viktors Valainis	Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektors	Ieinteresētā puse	Klātienes intervija	22.05.2019. plkst. 16:00
4.	Māris Purgailis	Rīgas pilsētas pašvaldības vadītājs (1994. – 1997. gads), ekonomists, Latvijas universitātes profesors	Eksperts	Klātienes intervija	24.05.2019. plkst. 15:30
5.	Aivars Draudiņš	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks	Ieinteresētā puse	Klātienes intervija	28.05.2019. plkst. 09:00
6.	Arnis Šults	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reformu nodaļas vadītājs	Ieinteresētā puse	Klātienes intervija	28.05.2019. plkst. 09:00
7.	Ivīta Peipiņa	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece reģionālās attīstības jautājumos	Ieinteresētā puse	Klātienes intervija	28.05.2019. plkst. 16:00

Maģistra darbs “ Pašvaldību sadarbība Latvijā: iespējas pašvaldību attīstībai”
izstrādāts Latvijas universitātes Biznesa vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā
norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore:

Aija Timofejeva __. __.2019.

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Vadītājs: Dr.oec., Dr.phys., asof. prof. Māris Pūķis

_____. __. __.2019.

Recenzente: Dr.sc.admin. Lilita Seimuškāne

Darbs iesniegts Studiju centrā __. __.2019.

Dekāna pilnvarotā persona:

Metodiķe Zanda Nīlendere _____

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē

__ . __.2019. Nr. ____.

Komisijas sekretāre: Daiga Āboltiņa _____